

המפלגה הקומוניסטית הישראלית

הוועידה ה־15

(תל־אביב—יפו. 8.8.1965—6)

הוצאת הוועד המרכזי שכ המפלגה הקומוניסטית הישראלית
תל־אביב—יפו
1968

ה ק ד מ ה

כמעט שלוש שנים עברו מאז התקיימה הוועידה ה-15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית. בתנאים בלתי־רגילים התכנסה, בימים 6–8 באוגוסט 1965, ועידתנו ה-15, לאחר שפעולות החתירה של המיעוט בוועד המרכזי הביאו לפילוגה של המפלגה.

בתנאים הקשים שהיו, היוותה הצלחת הוועידה הישג גדול, הפגינה את האחדות הבלתי־מעורערת של הקומוניסטים היהודיים והערביים בישראל על בסיס המארכסיזם־לניניזם והאינטרנאציונאליזם הפרולטארי. הוועידה הוכיחה, כי המפלגה הקומוניסטית הישראלית חיה, קיימת וממשיכה במאבקה למען חיים טובים יותר לעמלים ולהמוני העם בישראל, למען ישראל שוחרת־שלום, עצמאית באמת, דמוקרטית, בית ומולדת לעם העובד.

מייד לאחר הוועידה, ללא אמצעים כמעט, נכנסה המפלגה למערכת הבחירות להסתדרות, לכנסת ולרשויות המקומיות. למעלה משני־שלישים של הקולות הקומוניסטיים ניתנו למפלגתנו בבחירות לכנסת.

לאחר הבחירות עברה מפלגתנו לביצוע עבודה פוליטית וארגונית גדולה למען ביצור המפלגה. המפלגה השתתפה במאבקים ויזמה מאבקים ציבוריים חשובים, פועליים וכלל־דמוקראטיים. המפלגה השקיעה מאמצים מרובים במאבק להחזרת האחדות.

באותו זמן עצמו פיתחה המפלגה את קשריה הבינלאומיים בתנועה הקומוניסטית.

בצעדים מהירים ריפאה המפלגה את פצעי הפילוג. ליכודה וכושר מאבקה אף גברה.

באו ימי המתיחות של תחילת 1967 ובעקבותיה המלחמה התוקפנית ביוני, בעצה אחת עם האימפריאליסטים האמריקאיים, המפלגה עמדה בכבוד במבחנים הקשים. הקבוצה הלאומנית שהתפלגה מהמפלגה הידרדרה כה רחוק, עד שהחלה מתפוררת מבפנים, הוציאה את עצמה מהתנועה הקומוניסטית הבינלאומית ועברה לעבר השני של הבריקדה.

הקצב המהיר של התפתחות המאורעות דרש מהמפלגה מאמצים

גדולים ביותר. צידקת מדיניותה של המפלגה בימי מבחן חמורים, מתח העבודה והמאבקים, חישלו עוד יותר את המפלגה. חברים לשעבר ואוהדים רבים החלו מתקרבים שוב אליה ואף מצטרפים לשורותיה.

העבודה הרבה שהיתה מוטלת עלינו והמאבקים המרובים, מנעו מהמפלגה לבצע עבודות מסויימות. אחת מהן: הוצאת ספר הוועידה ה־15. הוועד המרכזי החליט להוציא לאור את ספר הוועידה ה־15 עתה, למרות האיחור, כי חשיבות פוליטית גדולה לכך.

לעצם פרסום הדוקומנטציה של חומר הוועידה ה־15, — אשר לה מקום מיוחד בתולדות המפלגה הקומוניסטית הישראלית — חשיבות היסטורית גדולה. אך החשיבות היא לא היסטורית בלבד, אלא קודם־כל פוליטית־אקטואלית. בעזרת ספר הוועידה ה־15 יוכלו החברים, האוהדים והפועלים בעלי־הזכרה, ללמוד ממקור ראשון את דרכה של המפלגה הקומוניסטית הישראלית, ובמיוחד מאחר והעתונות היריבה והפרסומים הפרובוקטיביים של הקומוניסטים־לשעבר, היו מכוונים לסלק את עמדותינו, כדי להוליד שולל את הציבור.

הננו מגישים את ספר הוועידה ה־15 לקוראים עם התחלת ההכנות לוועידה ה־16 של מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית. יהיה זה מקור חשוב לעיון וללימוד לקראת הוועידה ה־16, על מדיניותה, דרכה הרעיונית ומאבקה של המפלגה, נשק חשוב במאבק להרחבת שורותיה והשפעתה, לליכוד עמלים, כוחות דמוקרטיים ושוחרי שלום במאבק המתקדם.

תל־אביב־יפו, מאי 1968.

מהלך הוועידה

פתיחת הוועידה

במעמד חגיגי ובאווירה נלהבת נפתחה בליל שבת, 6.8.1965, בקולנוע „אילת” ביפו הוועידה ה־15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית. האולם היה צר מהכיל את צירי הוועידה ואת האורחים, יהודים וערבים. רבים שבאו להשתתף בערב הפתיחה הצטופפו במעברים ובמסדרוני הקולנוע. הצירים מערי וכפרי הגליל והמשולש, ישבו במרכז האולם ואוזניות לתרגום הסימולטאני צמודות לאזניהם. מאות חברי המפלגה ואוהדיה ישבו משני צדי האולם ומילאוהו מפה לפה.

מיד עם פתיחת המסך קם הקהל על רגליו והריע בקריאות נלהבות: „תחי המפלגה הקומוניסטית הישראלית”, „אחוה יהודית־ערבית”. במתיאות כפיים סוערות קיבלו הצירים והקהל את הכרות חבר הלשכה הפוליטית, החבר תופיק טובי: „הנני פותח את הוועידה ה־15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית”. פרצה שירה אדירה — „האינטרנאציונאל” ואחריו „התקוה”. על רקע הבמה התנוסס סמל הוועידה והכתובת: „הוועידה ה־15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית” וכן הסיסמה: „לביצור האחדות היהודית־ערבית של המפלגה”. בחזית שולחן הנשיאות התנוססה הכתובת הפרוגרמאטית: „למדיניות ישראלית של שלום, אי־תלות ונייטרליות, דמוקראטיה, אחוות־עמים וקידמה סוציאלית”. משני צדי הבמה התנוססו דגלי המדינה והמעמד; הקירות קושטו בסיסמאות כגון: „לאחדות עמים יהודית־ערבית ולחזית לאומית־דמוקראטית”, „יבוטל הממשל הצבאי” ובאחרות.

בנשיאות ישבו חברי הוועד המרכזי היוצא, חברי ועדת הביקורת המרכזית היוצאת, חברי ועדי מחוזות וסניפים, חברי מזכירות ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי ופעילים בקרב מעמד הפועלים והאינטליגנציה העובדת — יהודים וערבים.

מיד לאחר הפתיחה ערכו חברי ברית הנוער הקומוניסטי מצעד

הנפת דגלים באולם וליד הבמה. ילדי „בני עמל“ הגישו לחברי הנשיאות זרי פרחים ושתי בנות מתנועת „בני עמל“ בירכו את הוועידה בשפה העברית והערבית.

הוקראה הברכה מטעם הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית של ברית-המועצות. הקהל קם על רגליו והריע לחיי המפלגה הקומוניסטית של ברית-המועצות ולידידות בין עמי ישראל ובריה"מ.

בהקשבה דרוכה שמעו הצירים והאורחים את דברי הברכה של הסופר מרדכי אבי-שאול.

לאחר הברכות מסר חבר הלשכה הפוליטית, מאיר וילנר, את דו"ח הוועד המרכזי.

בחירות מוסדות הוועידה

במושב השני של הוועידה, שהתקיים ב־7.8.1965, בחרה הוועידה במוסדותיה — בנשיאות, בוועדה המתמדת, בוועדת המאנדאטים ובוועדת הערעורים.

לנשיאות הוועידה נבחרו החברים: אבו-עיטה עבד אל-חמיד, אבו-ראס עותמאן, אירגה יהושע, אירגו מרדכי, אלטמן קלמן, אפשטיין הלמוט, ארליך וולף, אשכנזי דוד, בורשטיין עוזי, ברנשטיין אנשל, גונן בנימין, ג'רג'ורה מונעם, וילנר מאיר, ולרשטיין יושקה, זברק אריה, זייד תופיק, זיסר משה, זליג אברהם, זסק משה, חביבי אמיל, חביב רסאן, חדאד מוחמד, חוזה מוראד, חנין דוד, טובי ג'ורג', טובי תופיק, טנקלביץ לקסי, יוסף אסעד, כאס מוחמד, כהן סלבטור, כורי משה, כורי סמירה, כורי פואד, כורי רמזי, כליפה מנשה, כמיס סליבה, כפיר גאזי, כרכבי זאהי, כץ אליעזר, לבנבראון אברהם, לברכט הנס, לוביץ רות, לופטה אלטר, לרך מלכה, מוסא ג'מאל, מורכוס נימר, מלמד אלברט, מנדל שמואל, נוימן אברהם, נסאר סהייל, נקארה חנא, עאשור עלי, עירם צילה, פיינברג ישראל, פיינהויז פנינה, פרוינד מרדכי, צוקרמן מרדכי, צנטנר ישראל, קוג'מן יעקב, קיש ורה, קלינגר אטל, שחאדה האשם, שחאדה יוסף.

לוועדה המתמדת נבחרו החברים: ארליך וולף, גונן בנימין, וילנר מאיר, חביבי אמיל, חנין דוד, טובי תופיק (יו"ר), כורי פואד, כמיס סליבה, לבנבראון אברהם, לוביץ רות, קוג'מן יעקב.

לוועדת המאנדאטים נבחרו החברים: בורשטיין עוזי (יו"ר), טובי ג'ורג', כץ אליעזר, לברכט הנס, נקארה חנא, צוקרמן מרדכי. כיו"ר ועדת הערעורים נבחרה החברה פנינה פיינהויז.

הוויכוח הכללי

בהמשך המושב השני נפתח הוויכוח הכללי על ד"ח הוועד המרכזי וד"ח ועדת הביקורת המרכזית, אשר נמשך במושבים השלישי, הרביעי, וסוכם במושב החמישי על-ידי החבר מאיר וילנר.

בוויכוח השתתפו החברים: אירגה יהושע (פתח-תקוה), עירם צילה (חיפה), אבררס עותמאן (טייבה), זיסר משה (יפו), חביבי אמיל (נצרת), אלטמן קלמן (חיפה), אסעד יוסף (יפיע), בן-חורין משה (תל-אביב), גלילי יוסף ("קול העם"), ארליך וולף (תל-אביב), זברק אריה (תל-אביב), ג'טאס כמאל (ראמה), פרוז'ניאק מיכאל (קרית-גת), ורדי גילה (תל-אביב), שריידי מוחמד (אול אל-פחם), גאזי כפיר (רמלה), אבר'עישא חסן (נצרת), כהן דוד (פתח-תקוה), כורי רמזי (עכו), רורליך אברהם (חיפה), כורי סמירה (נצרת), זסק משה (נגב), אברהים חנא (בענה), ברנשטיין אנשל (רמת-גן), סביליה אטי (בת-ים), כץ אליעזר (נתניה), כאס מוחמד ("אל-איתיחאד"), ברכה אהרן (יפו), לבנבראון אברהם (קרית-חיים), כליפה מנשה (בני ברק), אל-חאג' מוחמד (כפר יאסיף), גונן בנימין (חיפה), לוביץ רות (תל-אביב), שחאדה האשם (כפר יאסיף), לוי אברהם (יפו), חדאד מוחמד (רמלה), צנטנר ישראל (בת-ים), קוג'מן יעקב (פתח-תקוה), עאשור עלי ("אל-איתיחאד"), נוף א. (תל-אביב), טובי ג'ורג' (חיפה), חנין דוד (ססה) (תל-אביב), פיינהויז פנינה (חיפה).

ברכות ממפלגות-האחיות, מעתוננים יהודיים מתקדמים וכן ברכות מהארץ הוקראו במהלך מושבי הוועידה ונתקבלו בהתלהבות על-ידי הצירים.

אישור הדו"חות, ההחלטות ובחירת המוסדות המרכזיים

במושב הששי שמעה הוועידה את דו"ח ועדת המנדאטים, מפי יר"ר הוועדה, החבר עוזי בורשטיין ודו"ח ועדת הערעורים מפי יר"ר הוועדה, החברה פנינה פיינהויז. שני הדו"חות אושרו על-ידי צירי הוועידה. באותו מושב דנה הוועידה בהצעות-ההחלטה, שהוצאו על-ידי הוועדה

המתמדת והובאו על-ידי יור הוועדה, החבר תופיק טובי. הוועדה אישרה את הצעות-ההחלטה.

לאחר מכן נבחרו המוסדות המרכזיים של המפלגה: הוועד המרכזי וועדת הביקורת המרכזית.

הוועדה נסתיימה בשירת ההמנונים — „התקוה” ו„האינטרנאציונאל”.
אוירה של אחדות וליכוד, ונכונות לפעולה למען הצעיד את המפלגה בדרכה קדימה, להגשמת מטרותיה הנעלות — שררו בכל מושבי הוועדה ה־15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית.

דברי הפתיחה של ההבר תופיק טובי

לנצחון הרעיונות הנעלים של השלום, הבטחת זכויות שני העמים, הדמוקראטיה והסוציאליזם

חברים יקרים,

צירי הוועידה, אורחים נכבדים,

ועידתנו ה־15 מתכנסת בעת שמשבר חמור עובר על השלטון ומדיניותו. המוני העם ומעמד הפועלים הכמהים לשלום, לחיים טובים יותר, לשוויון־זכויות, מתאכזבים יותר ויותר מהחוגים השליטים, מחפשים דרך ומוצא ומגלים נכונות יתר לפעולה ולמאבק.

נפעל על כן, שוועידתנו ה־15 תעזור בדיוניה ובהחלטותיה למעמד הפועלים ולהמוני העם להתלכד יותר, לראות בבהירות יתר את הדרך שבה יש ללכת, תעזור להגביר את מאבקם למען שחרור ישראל מהמדיניות הפרואימפריאליסטית והאנטי־עממית פושטת הרגל של שליטיה, למען קידום ענין השלום בין ישראל והארצות הערביות, למען קידום האינטרסים החיוניים של המוני העם, למען שוויון־זכויות לאוכלוסיה הערבית, למען עתיד מאושר ובטוח לישראל ולהמוני העם בישראל.

ועידתנו מתכנסת בימי מתיחות וסכנות בעולם, כאשר האימפריאליסטים האמריקאיים מגבירים את מאבקם והתערבותם המזויינת נגד עצמאות העמים בווייטנאם, בסנטודומינגו ובמקומות אחרים, ובכך מסכנים את השלום והבטחון בעולם.

המלחמה המזוהמת אותה מנהלים האימפריאליסטים האמריקאיים בווייטנאם, כדי למנוע מעמה חופש ועצמאות, מעוררת את זעמם הצודק של כל העמים. מאבקו ההירואי של עם וייטנאם נגד הפולשים האמריקאיים, התמיכה הכל־צדדית של ברית־המועצות ויתר הארצות הסוציאליסטיות במאבק צודק זה, הסולידריות הבינלאומית לה זוכה עם גיבור זה, — כל אלה מבטיחים שלא ירחק היום, בו ינחלו האימפריאליסטים האמריקאיים את מफलתם. גם להם, כמו לקולוניאליסטים הצרפתיים, תהיה דיין־ביין־פושטת שניה, אשר תביא את השלום והחופש לעם וייטנאם.

מוועידתנו זו אנו שולחים את ברכותינו ורגשי הסולידריות שלנו לעם וייטנאם ותובעים הפסקת התוקפנות האמריקאית, פינוי הכוחות האמריקאיים ומאחלים לעם וייטנאם הגיבור נצחון מהיר, שלום וחופש.

ועידתנו ה־15 מתכנסת, כאשר משבר חמור עובר על מפלגתנו הקומוניסטית. מוועידתנו זו נעדר חלק מהצירים שנבחרו בסניפי המפלגה בבחירות לוועידה ה־15. נוכחים כאן רוב הצירים שנבחרו, צירים המייצגים את רוב חברי המפלגה היהודית-ערבית. חלק מחברי הוועד המרכזי וחלק מהצירים החליטו לפרוש מן המפלגה ולקיים ועידה נפרדת והקימו בה למעשה מסגרת יהודית בלעדית.

הודעת הוועד המרכזי מה־28.65, בדבר אי־האפשרות לקיים ועידה אחידה ועל קיום שתי ועידות — הכתה בהלם את חברי המפלגה, את ציבור אוהדיה, את האנשים בעלי ההכרה, אשר רצו בהצלת המאמצים להבטחת אחדות שורות המפלגה, לאחר ביטול קיומן של שתי הוועידות ב־23 ביוני. האחריות ההיסטורית לכשלון המאמצים הרבים והעקשניים מצדנו לשמירת אחדות המפלגה נופלת על ראשי הפלג, אשר הכשיל קיומה של ועידה אחת ואשר אף יזם את ההודעה בדבר קיום שתי ועידות. האחריות נופלת על הפורשים ממסגרתה היהודית-ערבית של מפלגתנו, אשר במשך חודשים רבים דחפו את המפלגה למשבר זה.

וכך הגענו שוב למצב שהיה קיים ב־22 ביוני, עת עמדו להתקיים שתי ועידות של המפלגה, אשר בוטלו ברגע האחרון והולידו את התקווה, שאמנם תצא מפלגתנו מן המשבר ותצליח לשמור על אחדות שורותיה. פעמיים דחו ראשי קבוצת מיקוניס־סנה את תוצאות בחירות הצירים לוועידה, בחודש יוני שעבר, כשהתקיימו הבחירות בתאים, ולפני שבועיים כשהתקיימו בסניפים.

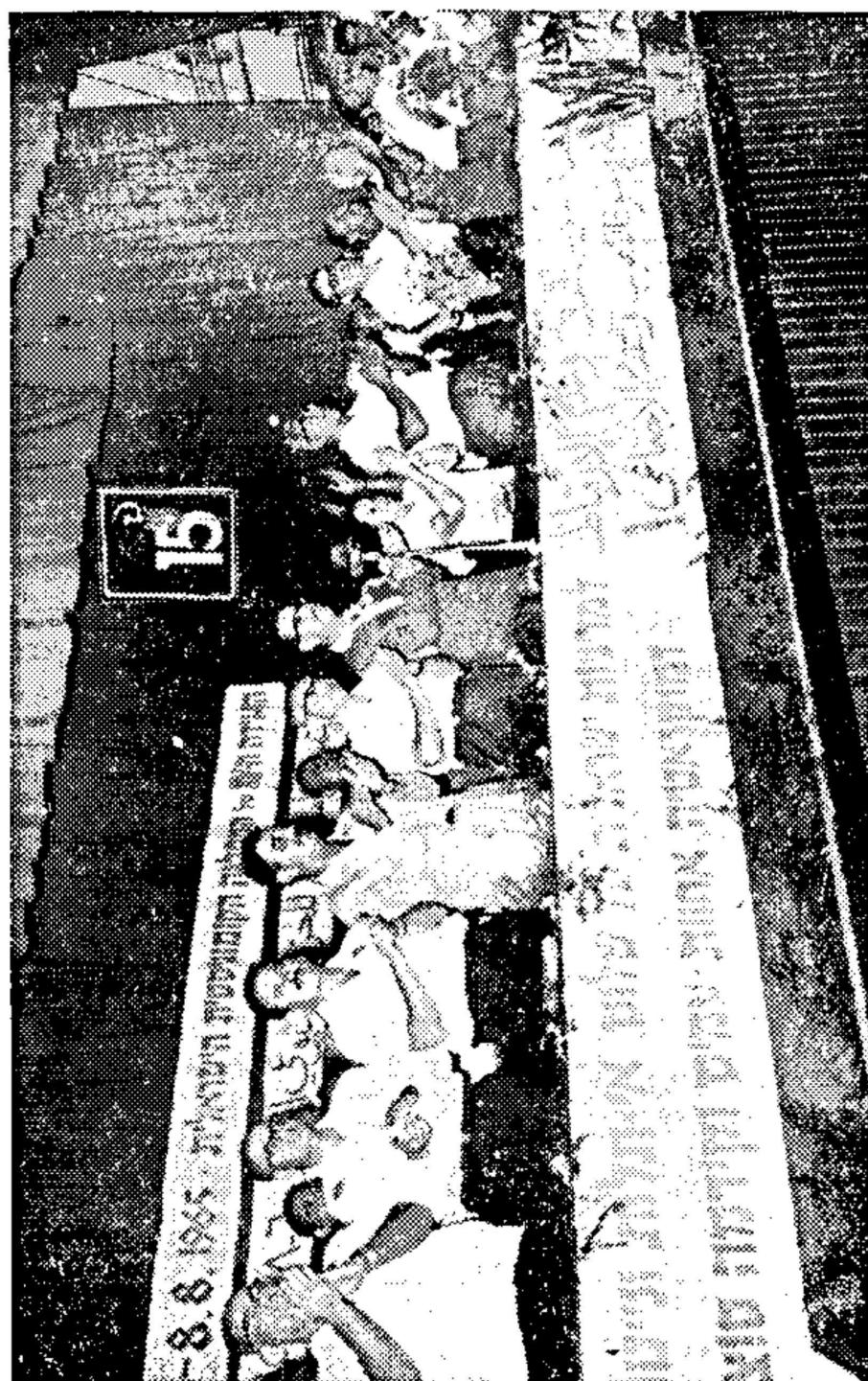
פעמיים ערערו על הרכבה של הוועידה, גם בחודש יוני וגם עתה, ופעלו בכל הדרכים ובניגוד לנורמות של מפלגה קומוניסטית, בחתירתם במתוכנן למניעת קיומה האחיד של הוועידה ה־15, משתוצאות בחירת הצירים לוועידה לא תאמו את חישוביהם הפסולים. באופן מלאכותי יצרו הם את המחלוקת על צירי רמלה שנבחרו כדין. חבריהם ברמלה הודיעו על הוצאת 3 מחברי הוועד המקומי של הסניף והורדתם למועמדות באופן שרירותי, כדי לשנות את מאזן הכוחות בסניף. הם הודיעו באופן שרירותי, שלא יכירו בהחלטת הוועד־המרכזי שנתקבלה פה־אחד והממליצה על

קבלת חברי הוועד המרכזי, ועדת הביקורת המרכזית ומזכירות בנק"י כצירים לוועידה, דבר שנהגנו לקיימו בכל ועידות המפלגה. חמורה ביותר היא גישתם, שנתלוותה לצעדיהם השרירותיים לבטל את הרוב הנבחר של הצירים, באומנם בוועד-המרכזי ומחוצה לו, שלא יכירו בשום רוב שאיננו מבוסס על החברים היהודיים במפלגה. גישה נאציונאליסטית זו אף בוטאה בגלוי במאמר הראשי ב"קול העם" מיום 4.8.65, בו מדובר על "המשקל הסגולי" של הצירים הנוכחים בוועידתם הפלגנית.

עמדות פסולות אלו מנוגדות הן לשוויון-זכויות קומוניסטי במפלגה ואף לשוויון-זכויות כלל-דמוקראטי. הן מבטאות את העמדה הפוליטית הרעועה של אלה, שגרמו לפילוגה של המפלגה, עמדה שאובה ממקורות הנאציונאליזם הבורגני, הזר למפלגתנו ולכל מפלגה קומוניסטית. כל הפעילות האנטי-מפלגתית הזאת נגד ההכרעה הדמוקראטית במפלגה, היא רק השלמה למאבקה הפוליטי והארגוני הממושך של קבוצת מיקוניס-סנה, לשינוי מדיניותה הפאטריוטית והאינטרנאציונאליסטית של המפלגה הקומוניסטית הישראלית, אשר עוצבה בוועידותיה השונות בתוקף המאבק המשותף של חברה היהודיים והערביים למען האינטרסים של מעמד הפועלים והמוני העם בישראל, למען עתידם המאושר של שני עמי הארץ, למען נצחון הרעיונות הנשגבים של המארכסיזם-לניניזם. במאבקם, ללא-הצלחה, לשינוי מדיניותה של המפלגה הקומוניסטית הישראלית על בסיס העמדות האופורטוניסטיות-נאציונאליסטיות-חסלניות הכלולות בדעה ב', התארגנה קבוצה זו כסיעה בוועד המרכזי ובמפלגה, בניגוד למהותה של המפלגה הקומוניסטית. במשך זמן ממושך היא חתרה תחת הוועד המרכזי והחלטותיו, והשתמשה בשיטות זרות למפלגה הקומוניסטית, כגון הדלפות מגמתיות מדיוני מוסדות המפלגה לעתונות העוינת למפלגתנו ובכך הביאה לערעור החיים הפנים-מפלגתיים ועד לפילוגה של המפלגה.

היה זה לא אחר, אלא מיקוניס, שהודיע ביום ראשון שעבר בישיבת הלשכה הפוליטית, ש"מק"י הישנה מתה"... והיא לא תוכל לחיות יותר... אך לא כך הדבר.

המפלגה הקומוניסטית הישראלית, שחרתה על דגלה את המאבק העקבי להצלת ישראל מהשלטון האנטי-לאומי והפרו-אימפריאליסטי המתנכר לאינטרסים החיוניים של המוני העם; מק"י — שחרתה על

נשיאות הוועידה ה-15

דגלה מאבק עקבי לשלום בין ישראל והארצות הערביות על יסוד כיבוד הזכויות הצודקות של שני העמים, היהודי והערבי; מק"י — שנאבקה באומץ להכרת ישראל בזכויות הצודקות של העם הערבי הפלשתינאי וקודם כל בזכות הפליטים לבחור בין חזרה למולדתם או קבלת פיצויים, כצעד אשר יפיל את הדרך לפתרון שלום ולהכרת המדינות הערביות בישראל ובזכויותיה הצודקות; מק"י — שסימלה במדיניותה ובהרכבה היהודי-ערבי את האינטרסים האמיתיים של שני עמינו, היהודי והערבי; מק"י — המהווה מגן נאמן ולוחם אמיץ לזכויותיה של האוכלוסיה הערבית בישראל; מק"י — שהדפה תמיד באומץ כל הסתה אנטי-סובייטית ולחמה בתוקף לידידות עם ברית-המועצות, כאינטרס חיוני לישראל ולעם ישראל, מק"י זו תמשיך לחיות ולהתקיים! ואנו, הקומוניסטים היהודיים והערביים, המתכנסים בוועידה ה-15 של מפלגתנו, נשבעים להמשיך ולהרים מעלה מעלה את דגלה של מק"י, אשר במשך כל שנות קיומה הדריכה וגייסה את המוני העם, יהודים וערבים, במאבק הנאצל נגד האימפריאליזם וסוכניו, למען עצמאות וחופש, לשוויון-זכויות, קידמה חברתית ועתיד מאושר.

אלה הרוצים להמית את מק"י הישנה — על-מנת לחדש את המסורת של הקומוניזם העברי בישראל, מסורת הקומוניזם הלאומי, מסורת ההסתגלות לנאציונאליזם הבורגני — לא יצליחו.

המפלגה הקומוניסטית הישראלית, הנאמנה לעקרונות המארכסיזם-לניניזם, המתווה דרך למעמד הפועלים, לאינטליגנציה העובדת ולהמוני העם המנוצלים, המתווה והמראה אלטרנטיבה ברורה למדיניות השלטון פושטת-הרגל, מק"י המאחדת בשורותיה את האבאנגארד של העמלים היהודיים והערביים, את הטוב והישר משני העמים-האחים — תמשיך לחיות ולשגשג, תנצח, חרף כל הקשיים, ותביא את מעמד הפועלים והמוני העם לחוף מבטחים.

חברים,

לאחרונה הוטחו נגד הקומוניסטים האשמות שונות, שאין הן חדשות ביסודן, אם-כי עלו שוב עתה. מטיחים נגדנו האשמות, כאילו אנו, הקומוניסטים, הננו "שופרות נאצר" ו"התנועה הלאומית הערבית". מטיחים כלפי הקומוניסטים הערביים שהם לוקים בנאציונאליזם ערבי וכלפי הקומוניסטים היהודיים שהם לוקים "בניהיליזם לאומי"... במשך כל שנות קיומה ומאבקה של המפלגה הקומוניסטית בארץ הזאת השמיעו הריאקציה

ושופרותיה האשמות כגון אלה. תמיד התקיפו את מפלגתנו על היותה הלוחמת העקבית נגד האימפריאליזם והריאקציה; הנאמנה ביותר לזכויות שני העמים ולאינטרסים של מעמד הפועלים. וזאת על־מנת לסלף את עמדות הקומוניסטים, להסית נגדם, ולהוליך שולל את המוני העם.

תמיד בזינו ופנינו עורף להסתה כזאת, וכך ננהג גם כשהיא נשמעת בצורה ובמהדורה חדשה, מפיה של קבוצת מיקוניס־סנה האופורטוניסטית. הקומוניסטים הערביים המואשמים כיום כנגועים בנאציזם־נאליזם ערבי, כביכול, הותקפו לא אחת על־ידי הריאקציה הערבית בחוסר־נאמנות לעמם. ידועה התקפת הריאקציה הערבית על הקומוניסטים הערביים, בגלל תמיכתם בהחלטות האו"ם מ־1947 להענקת עצמאות לשני עמי הארץ, הערבי והיהודי, על תמיכתם בזכותו של העם היהודי למדינה עצמאית ועל התנגדותם למלחמה ב־1948 נגד ביצוע החלטות האו"ם.

הציבור הערבי כולו יודע גם את עמדתם של הקומוניסטים הערביים בישראל כמתנגדים להצהרות ולעמדות של מנהיגים ערביים שונים בדבר שלילת זכות קיומה של ישראל. אנו שללנו ושוללים עמדות כאלה, כי אין הן עולות בקנה אחד עם החובה לכבד את זכותם הצודקת של שני העמים, וכי הן מזיקות בעת ובעונה אחת למאבקו הצודק של העם הערבי הפלשתינאי. דברים אלה אין אנו אומרים כיום בכדי להצטדק בפני מישוהו. הקומוניסטים הערביים היו והינם אינטרנאציונאליסטים ופאטריוטים כאחד. במשך 17 שנה מפיצה הריאקציה הישראלית, המדכאת את המוני העם הערבי את הברדות וההשמצה, כאילו הקומוניסטים הערביים הם למעשה לאומנים ערביים במסווה קומוניסטי.

דבר זה נועד לפגוע במאבקה של מפלגתנו נגד הדיכוי הלאומי ונגד שלילת זכויותיה של האוכלוסיה הערבית.

הדברים הנשמעים מפי קבוצת־הפורשים, כאילו הקומוניסטים הערביים לקויים בנאציזם־נאליזם ערבי, מצד אחד, ואילו הקומוניסטים היהודיים לקויים בניהיליזם לאומי, המוטחים כלפי קומוניסטים מסורים לאינטרסים של עמם, אינטרנאציונאליסטים למופת, באים אך ורק כדי לחפות על עמדותיהם הלאומניות של מפיצי האשמות אלה, על עובדת חוסר־יכולתם בשל עמדותיהם הנאציזם־נאליסטיות, להתחבר יחד עם הקומוניסטים הערביים, לשמור על האחדות היהודית־ערבית של מפלגתנו, שהיא לא רק צו עליון של המארכסיזם־לניניזם, אלא אינטרס עליון של ענין השלום ושל מאבק מפלגתנו לשלום בין ישראל והארצות הערביות.

מצער הדבר, שהאשמות כאלה מפיצים כיום אלה שהיינו אתם במפלגה אחת. הפצת דיבות כאלה רק מגלה מהי מידת סטייתם מאותה הדרך בה הלכנו יחד תקופת זמן ארוכה.

הקומוניסטים גאים על כך, שהם עמדו והינם עומדים בראש מאבקו הצודק של העם בישראל נגד משטר הדיכוי, גזל הקרקעות והממשל הצבאי ומחנכים את המוני העם הערבי והנוער להיאבק על זכויותיהם, ולא להרכין ראש להשפלה לאומית. הקומוניסטים הערביים עושים זאת כבנים נאמנים לעמם המדוכא וכקומוניסטים, מבינים כי מעשיהם אלה הינם לטובת המאבק הכללי-דמוקרטי בישראל, אשר אנו פועלים ונאבקים לקידומו לטובת האינטרסים החיוניים של ישראל ושל עם ישראל.

חברים,

לוועידה ה-15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית נבחרו כדין בכל סניפי המפלגה 343 צירים. לפי החלטת הוועד המרכזי היה צריך להביא לאישור הוועידה 41 חברים כצירים, שהם חברי הוועד המרכזי, חברי ועדת הביקורת המרכזית, וחברי מזכירות ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי. בסך-הכל היו צריכים להיות בוועידה 384 צירים בעלי דעה מכרעת. מאלה משתתפים בוועידתנו 197 צירים, המייצגים את רוב חבריה היהודים והערבים של המפלגה. נוסף לכך משתתפים בוועידתנו 12 צירים בדעה מיעצת מבין 19 הצירים בדעה מיעצת, שנבחרו עד ה-24.7.1965. נוסף לאלה משתתפים בוועידה 39 צירים בדעה מכרעת ו-25 צירים בדעה מיעצת, שנבחרו אחרי ה-24.7. בסך הכל נוכחים בוועידה עד אישור ועדת המנדאטים 236 צירים בדעה מכרעת ו-37 בדעה מיעצת.

זהו הדבר הקובע את חוקיותה של ועידה זו כוועידתה ה-15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית, אשר תמשיך את דרכה ואת מסורתה המהפכנית של מפלגתנו. לא הדיבור הרם ולא סילוף העובדות יקבעו את מידת חוקיותה של ועידת קבוצת מיקוניס-סנה.

בלתי-רצינית היא, איפוא, ההודעה הקובעת, שוועידה בה ינאם המזכיר הכללי, היא הוועידה החוקית של המפלגה. עברו, חלפו הזמנים של פולחן-האישיות, ולמעשה, דרכה, מדיניותה, הרכבה ומאבקה של המפלגה הם שיקבעו אם היא המפלגה הקומוניסטית או לאו. אנו מכריזים מעל במה זו, שאת שמה של המפלגה הקומוניסטית

הישראלית נמשיך לשאת ברמה, כי זוהי ועידתה ה־15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית.

יודעים אנו, כי לא קלה הדרך שלפנינו. מערכות פוליטיות קשות עומדות בפני מפלגתנו.

המשבר בו שרוי השלטון כיום מוכיח לרבים בקרב המוני העם, שאין שום סיכוי למדיניותם של החוגים השליטים — מדיניות הנמשכת מזה 17 שנה — לפתור אף אחת מבעיות־היסוד של המדינה והעם. מדיניות זו החמירה ומחמירה את מצבה הבינלאומי והפנימי של ישראל.

החוגים הרשמיים רוצים למצוא נחמה בקשיים, בהם נתונה כיום התנועה לשחרור לאומי בארצות הערביות ובפעילותם המוגברת של האימפריאליסטים באזור. זו הינה ותהיה אשליה מסוכנת. המסקנה מההתפתחות והמציאות באזור היא כפי שתמיד אמרנו: לא עם האימפריאליסטים נגד העמים הערביים, אלא עם העמים הערביים נגד האימפריאליזם.

חברים, המדיניות של אשכול שהינה ביסודה המשך המדיניות הבן־גוריונית, לא רק דישנה את הקרקע להסתערות בן־גוריון אל השלטון והביאה לאיום מחדש על סדרי החיים הפרלמנטאריים, אלא אף מגבירה את סכנת הימין הבורגני שהקים את גח"ל.

המוני העם נקראים לעמוד בפני סכנות אלו ולהדוף אותן. מפלגתנו הקומוניסטית תיזום מערכות, תארגן כוחות שונים ותלכד אותם וכן תפעל בכל מערכה ציבורית להגנת הדמוקראטיה ולהקיפת הסתערות הימין וקבוצת בן־גוריון הריאקציונית ההרפתקנית.

ציבור הפועלים נתון ללחצם הגובר של חוגי ההון. הגדול הזר והמקומי, והממשלה, במדיניותה הכלכלית והסוציאלית האנטי־עממית, מסייעת לחוגים אלה להגביר את הניצול של ציבור העמלים, והנהגת מפא"י בהסתדרות בולמת את המאבק המעמדי.

מפלגתנו הקומוניסטית וחבריה במקומות העבודה לא חסכו ולא יחסכו מאמץ לגייס את ציבור העמלים למאבק מלוכד ומוגבר למען זכויותיו הצודקות. מפלגתנו, מפלגת מעמד הפועלים, היא הינה בשך מבשרו ועצם מעצמותיו, וחבריה מצווים להתחבר עוד יותר עם ציבור הפועלים, ללמוד את בעיותיו יותר טוב, ולעזור לו בארגון מאבקו היומיומי.

המשך המדיניות של גזל הקרקעות, הממשל הצבאי, ההפלייה הלאומית לגבי הנוער חסר-הפרספקטיבה כיום ומצבם הקשה כפליים של הפועלים הערביים, ובמיוחד הבלתי-מקצועיים, שהינם רובו המכריע של ציבור הפועלים הערבי, מחמיר עוד יותר את מצבה של האוכלוסיה הערבית. מפלגתנו הקומוניסטית עמדה איתן ותמשיך לעמוד בראש המאבק להגנת זכויותיה של האוכלוסיה הערבית ותפעל לליכוד כוחות דמוקראטיים בחזית רחבה למאבק צודק זה.

מכל זה יש לראות, שהשלטון הקיים ומדיניותו הם האחראים הישירים למצבה החמור הבינלאומי והפנימי של ישראל. הנהגת מפא"י היא-היא המסמלת שלטון אנטי-עממי, אנטי-לאומי ואנטי-דמוקראטי זה. שום "מעך" עם אחת-ע, שום להטוטי דיבור ושטוש אחריות לא ייפו אותה. לכן, המפלגה הקומוניסטית קוראת להמוני העם, לכל הסובלים משלטון אנטי-עממי זה, להגביר את מאבקם נגדו ונגד מדיניותו תוך הגברת המאבק למען זכויותיהם היומיומיות, להעלאת רמת-החיים, להגנת הדמוקראטיה, לשוויון-זכויות ולמען מדיניות של שלום, אי-תלות, נייטרליות ואחווה-עמים.

מסורת גדולה ומפוארת במפלגתנו היא ההערכה הרבה, הסולידאריות הפרולטארית והידידות הקומוניסטית החברית הקיימת בה לגבי ברית-המועצות והמפלגה הקומוניסטית של ברית-המועצות, הפלוגה הקידמית של תנועתנו הקומוניסטית. כל נסיון לסלף את דמותה ואת תוכנה של מסורת זו, כל נסיון לרוקנה מתוכן האינטרנאציונאליזם הפרולטארי ייתקל בהתנגדות והוקעה. על הסולידאריות הבלתי-מעורערת שלנו עם ברית-המועצות ועם מפלגת-לנין נחנך ביתר-שאת את המפלגה ואת הנוער הקומוניסטי. נהדוף כל השמצה וכל סילוף לגבי הארץ הראשונה של הסוציאליזם, נעלה את הכרת הציבור ונפיץ בקרבו את הידע על תפקידה הראשון-במעלה של ברית-המועצות בשמירת השלום בעולם ובאזורנו, על מאבקה לדרקום בשלום והצלת האנושות מאסון מלחמה גרעינית, על מאבקה נגד האימפריאליזם ותמיכתה בחרות כל העמים, על תפקידה המכריע בקידום ענין הסוציאליזם.

הננו חלק בלתי-נפרד מתנועתנו הקומוניסטית הבינלאומית, אנו בחזית אחת אתה במאבקנו המשותף לנצחון הרעיונות הנשגבים של המארכסיזם-לניניזם. תרמנו תמיד ונוסיף לתרום את חלקנו לביצור אחדותה של התנועה הקומוניסטית, תוך תמיכה מלאה במאמציה של המפלגה

הקומוניסטית של ברית-המועצות להחזרת האחדות ולביצורה.

חברים, מפלגתנו הקומוניסטית נתנה תמיד ותמשיך לתת את התשובות הנכונות לבעיותיה הבוחרות של ארצנו ולבעיות החיוניות של מעמד הפועלים והמוני העם. יש תנאים אובייקטיביים טובים ונוחים יותר כיום בארץ לקידום מאבקיה והגברת השפעתה של מפלגתנו הקומוניסטית. אך מצער הדבר, שדווקא בתנאים אלה נוצר המשבר במפלגתנו והיא איבדה עתה חלק מחבריה.

עם כל הקשיים הנוצרים ממצב זה נמשיך אנו את מאבקנו, נתגבר על קשיי הפילוג, נחשל את שורותינו, נרחיב אותן ונמשיך בתנופה את עבודתנו. לחברים אשר נשתבשה להם הדרך, קוראים אנו לחזור לשורות מפלגתנו מפלגתם. מקומם הוא בתוכה ויחד נמשך את המאבק.

חברים, צירי הוועידה!

חברים וידידים אורחים!

בוועידתנו ה־15 מחכה לנו עבודה רבה וקשה. עלינו לדון על מפלגתנו לא רק נוכח קשיי המשבר הפנימי שפקד אותה, כי קשיי הפילוג שחל במפלגה ילוו אותנו בוודאי לתקופה לא קצרה. יחד עם זאת, חייבים אנו לדון על האפשרויות והצורך לבצר את שורות המפלגה, ללכדן ולהרחיבן.

במשך חודשים רבים שותקה במידה רבה עבודת המפלגה, מוסדותיה וחבריה, אשר היו עסוקים בוויכוח הפנימי ובבעיות ארגוניות פנים-מפלגתיות. מצווים אנו ליצור עתה אורח חיים אחר, התואם יותר מפלגה לוחמת, מהפכנית, מארכסיסטית-לנינית, אשר דאגתה הראשונה תהיה גיוס המוני העם למאבק למען זכויותיהם, למען האינטרסים היומיומיים שלהם, נגד משטר הניצול והדיכוי, למען השלום, הדמוקרטיה והסוציאליזם. קיבלנו על עצמנו תואר קומוניסט, מפני שגמרנו אומר להיות לוחמים אמיצים למען האינטרסים של מעמד הפועלים, למען זכויות העמים שלנו, למען נצחון האידיאלים הנשגבים של המארכסיזם-לניניזם, למען נצחון הסוציאליזם. שום קשיים לא יוכלו לנו ומשום קורבנות לא נירתע, בהליכתנו בדרך זו, מודרכים על-ידי התורה המנצחת של מארכס, אנגלס ולנין.

תחי מפלגתנו הקומוניסטית!

תחי האחדות היהודית-הערבית של מפלגתנו!

תחי הוועידה ה־15 של מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית!

**לליכוד השורות, לביצור האחדות היהודית-ערבית
של המפלגה, לאחדות עמלים ולחזית לאומית
דמוקראטית - במאבק למדיניות ישראלית של
שלום, אי-תלות ונייטרליות, דמוקראטיה,
אחוות-עמים וקידמה סוציאלית**

דו"ח הוועד המרכזי לוועידה ה-15 של מק"י

הוגש עלידי החבר מאיר וילנר

חברים!

הוועידה ה-15 של מפלגתנו מתכנסת בימים סוערים בחיים הפוליטיים בארצנו, בתנאים בלתי רגילים במפלגתנו. ועידתנו ה-15 — תפקיד היסטורי מיוחד לה בחיי מפלגתנו הקומוניסטית, בתולדות תנועת הפועלים הישראלית. הוועד המרכזי של המפלגה ערך דיונים נרחבים בכל השאלות הפוליטיות שהתעוררו וסיכמם בראשי-פרקים לקראת ועידתנו ה-15. הדין-וחשבון של הוועד המרכזי לוועידה מבוסס על ראשי-פרקים אלה, המהווים פיתוח יוצר של המארכסיזם-לניניזם בתנאים המיוחדים של ישראל, המנתחים את המציאות הישראלית בהתפתחותה וכל החדש בה, על רקע ההתפתחויות החדשות באזורנו המזרח-תיכוני ובזירה הבינלאומית.

1. התמורות בזירה הבינלאומית

מאז הוועידה ה-14 של מפלגתנו, שנתקיימה במאי-יוני 1961, נתחוללו שינויים רציניים בעולם. השינויים האלה הם תוצאות המאבק המוצלח של ארצות השיטה הסוציאליסטית העולמית ושל ברית-המועצות במיוחד, של התנועות לשחרור לאומי של עמי אסיה, אפריקה ואמריקה הלאטינית, של תנועת הפועלים בארצות שלטון ההון, של כל הכוחות שוחררי-השלום והדמוקראטיה בעולם — למען שמירת השלום וביצורה, למען עצמאות העמים ואי-תלותם באימפריאליזם, למען הדמוקראטיה והסוציאליזם. במאבק-איתנים זה של כוחות השלום, שחרור העמים והסוציאליזם, נגד כוחות המלחמה והאימפריאליזם, הוסיפה להתבלט העליונות הגדלה והולכת של כוחות השלום והסוציאליזם, באו לידי ביטוי ממשי ההנחות בדבר אופי תקופתנו, כפי שסוכמו בהתייעצות-מוסקבה משנת 1960. בהקיסן 26% מכדור הארץ ו-35% מכלל אוכלוסיית העולם, ארצות

השיטה הסוציאליסטית העולמית הגיעו בשנת 1964 ל-40% מכלל הייצור התעשייתי העולמי, מתוך זה ברית-המועצות בלבד ל-20% ומעלה. בהשוואה לשנת 1937 גדל הייצור התעשייתי בארצות הסוציאליזם פי 8, ואילו בארצות הקאפיטאליזם — פי 2.8. ארצות הסוציאליזם מנצחות בתחרות הכלכלית את ארצות הקאפיטאליזם ונותנות דוגמה של דאגה מתמדת לעליית רמת-החיים והתרבות של בני החברה הסוציאליסטית, של הרחבת והעמקת הדמוקרטיה הסוציאליסטית. בפיתוח המדע הגרעיני למטרות שלום, בפיתוח יכולת-ההגנה שלה על שלום העולם והישיגי הסוציאליזם, במדע-החלל, בכיבוש-החלל ובשורה של מדעים אחרים, ברית-המועצות הגיעה למקום הראשון בעולם.

בתקופה הנסקרת חל מאורע בעל חשיבות היסטורית: קבלת הפרוגרמה השלישית של המפלגה הקומוניסטית של ברית-המועצות, הפרוגרמה של בניית החברה הקומוניסטית, שסיסמתה היא — „הכל בשם האדם, הכל למען האדם“.

הניגוד העיקרי בעולם של ימינו — הניגוד בין הסוציאליזם והקאפיטאליזם — וכן הניגוד בין התנועה לשחרור לאומי לבין האימפריאליזם, בין תנועת הפועלים והקאפיטאליזם — אינם מסלקים את הניגודים העמוקים הקורעים לגזרים את העולם הקאפיטאליסטי ואת בריתו העיקרית — נאט"ו. אלה הם הניגודים בין ארצות-הברית לצרפת, בין צרפת לבריטניה, בין כל אחת משלושתן לגרמניה המערבית בשאלות כלכליות, מדיניות וכן צבאיות (כגון הכוח הגרעיני הרב-צדדי). ניגודים עמוקים וחשדות מאפיינים את היחסים בתוך נאט"ו ומצד רוב מדינות נאט"ו כלפי ארה"ב, שהיא הו'אנדארם העולמי הראשי של האימפריאליזם. המלט העיקרי המלכד אותן היא איבתן התהומית ומזימות התוקפנות שלהן כלפי ברית-המועצות וכל ארצות השיטה הסוציאליסטית העולמית, כלפי כל התנועות לשחרור לאומי וסוציאלי בעולם.

בתקופה הנסקרת ניצחה, בחצי הכדור המערבי, המהפכה הסוציאליסטית של קובה. נצחון המהפכה הסוציאליסטית הראשונה ביבשת אמריקה עודד וחזק את הכוחות המהפכניים בכל אמריקה הלאטינית. עמים נוספים באפריקה ובמזרח-התיכון הצליחו באותה תקופה במאבקם לעצמאותם המדינית. התעצם המאבק הסוער של מעמד הפועלים ושכבות עממיות רחבות בארצות הקאפיטאליסטיות המפותחות נגד המונופוליות והריאקציה, למען השלום, הדמוקרטיה והקידמה הסוציאלית. קיומה, עוצמתה ועזרתה

של ברית-המועצות, של כל השיטה הסוציאליסטית העולמית, סייעו במידה רבה להצלחתם של כל המאבקים המהפכניים בימינו. תנאי דו-הקיום בשלום מסייעים להצלחת המאבק האנטי-אימפריאליסטי.

בתחילת שנת 1965 נמצאו תחת עול קולוניאלי ישיר ארצות בעלות אוכלוסיה כוללת של כ-40 מיליון נפש בלבד. מספר מדינות מתפתחות, שהשתחררו מעול הקולוניאליזם — כגון מצרים, אלג'יריה, מאל, בורמה, גאנה, גינאה — חוללו תמורות כלכליות-חברתיות רציניות בהתפתחותן הלא-קאפיטאליסטית, הפותחת דרך לתמורות סוציאליסטיות. בתוקף מאבקם הפנימי של העמלים וכל הכוחות הפאטריוטיים נגד המנצלים הקאפיטאליסטיים מחוץ ומבית, בתוקף כוח המשיכה של רעיונות הסוציאליזם והעזרה הכל-צדדית שהם קיבלו ומוסיפים לקבל מברית-המועצות ומארצות סוציאליסטיות אחרות.

השנים שחלפו בין ועידה לוועידה נתנו אישור נוסף להנחת תנועתנו הקומוניסטית, כי אופיו התוקפני של האימפריאליזם לא השתנה, וכל עוד הוא קיים כן קיימת סכנה למלחמה, אף כי יש בכוח הליכוד של גורמי השלום והסוציאליזם למנוע מלחמת-עולם שלישית ולהבטיח תנאים נוחים יותר לנצחון המאבק למען השלום והקידמה האנושית.

כוחות הקאפיטאליזם והאימפריאליזם לא ישבו בחיבוק ידיים כל אותן שנים: הם עשו כל שביכולתם, כדי להגביר את המתיחות הבינלאומית. מעצמות נאט"ו הפעילו הרבה מאמצים כדי לנצל כל פירצה באחדות העולם הסוציאליסטי; הן פעלו למען הפרדת הארצות המתפתחות הבלתי-מזדהות מארצות השיטה הסוציאליסטית העולמית, ובמיוחד מברית-המועצות. הן ביצעו פעולות צבאיות הרפתקניות ומסוכנות נגד לאוס, קאמבודיה, דרום-ווצפון-ווייטנאם; הן ניסו בכוח צבאי לדכא את עצמאות קפריסין; הן מניפות כל פעם את שוט הפרובוקציה וההתערבות סביב קובה, סביב ברלין; הן לא נרתעו מהנסיון להטביע בדם את מאבק השחרור של עם קונגו נגדם ונגד סוכנם צ'ומבה; הן השקיעו ומוסיפות להשקיע מאמצים לחידושן ולביצורן של עמדות ניארו-קולוניאליסטיות בארצות אפריקה ואסיה, שפרקו את עול הקולוניאליזם; הן מארגנות הפיכות נגד-מהפכניות בארצות אמריקה הלאטינית, הלוחמות לעצמאות כלכלית ולתמורות חברתיות; הן ניהלו ומוסיפות לנהל את התקפת-הנגד שלהן, עת מתרבים ומעמיקים הניגודים במחנה, עת משבר גלוי ורציני עובר על נאט"ו, כאשר הציר פאריס-בון זועזע עד היסוד.

הצלחת המאבק לשלום, לעצמאות לאומית, לדמוקרטיה ולסוציאליזם. תובעת הגברת אחדותן וליכודן של ארצות הסוציאליזם ושל התנועה הקומוניסטית העולמית, ביצור היחסים והקשרים בין השיטה הסוציאליסטית העולמית והארצות המשוחררות והמשתחררות מעול הקולוניאליזם, אחדות תנועת הפועלים הבינלאומית. הגברת אחדותם של שלושת הזרמים המהפכניים האלה עשויה להבטיח את הגשמת רצון השלום, את מיטב האינטרסים והשאיפות של כל העמים.

ועידתנו מתכנסת בימים של החרפת המצב הבינלאומי והתגברות הסכנה למלחמה. האימפריאליסטים האמריקאיים מרחיבים לממדים מסוכנים ביותר את מלחמתם הגלויה נגד עם דרום־וייטנאם ואת התוקפנות נגד צפון־וייטנאם הסוציאליסטית. התוקפנות של האימפריאליזם האמריקאי בווייטנאם מעמידה בסכנה את שלום העולם כולו.

מעל במת ועידתנו ה־15, הננו מביעים את מחאתנו הנמרצת וזעמנו נגד המלחמה המזוהמת של התוקפנים האמריקאיים בווייטנאם! הננו מביעים את מלוא סולידאריותנו עם מאבקו ההירואי של העם בדרום־וייטנאם לשחרורו הלאומי מהכובשים האמריקאיים! הננו מביעים את מלוא סולידאריותנו עם הרפובליקה הדמוקרטית של וייטנאם, עם מפלגת עמלי וייטנאם ועם החזית לשחרור לאומי. הננו תובעים את הוצאת הצבא האמריקאי ויתר הצבאות הפולשים מווייטנאם!

הקץ לתוקפנות האמריקאית בווייטנאם! נגן על השלום!

2. משבר השלטון והמדיניות הישראלית הרשמית והמאבק למדיניות של שלום, אי-תלות ונייטרליות

בכנסנו לשנה ה־18 להקמתה של מדינת ישראל ועדיין לא נפתרה שאלה יסודית כלשהי הניצבת בפני עם ישראל. המדיניות הישראלית הרשמית נתונה במשבר חמור ביותר.

עמנו רוצה בשלום. השלום הוא צורחיים לעם ישראל. השלום בין ישראל ומדינות ערב ישמש ערובה טובה ביותר לבטחון ארצנו, אשר שום נשק אינו יכול לשמש לה תחליף.

המשימה החשובה ביותר העומדת בפני עמנו בתקופה הקרובה היא:

להגיע להסדר-שלום בין ישראל והמדינות הערביות, השתלבותה של מדינת ישראל באזורנו, השגת שיתוף-פעולה, הבנה ושכנות טובה בין ישראל לבין המדינות הערביות.

לאסוננו הלאומי, לאחר 17 שנות קיומה של מדינת ישראל, היחסים בין מדינת ישראל ומדינות ערב נתונים עדיין במצב חמור. הסכסוך הישראלי-ערבי, לא זו בלבד שלא התקרב לסיומו, אלא אף החמיר. עובדה זאת בלבד דייה, כדי להגיש כתב-אשמה חמור ביותר כלפי מדינות החוגים השליטים בארצנו, שתפקידם הראשי והראשון היה לנהל מדיניות, אשר תקדם הסדר-שלום בין ישראל ומדינות ערב.

א. ההתפתחות בישראל

שליטי ישראל משליכים את יהבם מזה 17 שנה על מעצמות המערב האימפריאליסטיות, משתפים-פעולה עמן נגד התנועה הערבית לשחרור לאומי וסוציאלי, נשענים על מעצמות המערב מבחינה צבאית, כלכלית ופוליטית, ועל בסיס זה נוקטים עמדה נוקשה ביותר בשאלות השנויות במחלוקת בין ישראל ומדינות ערב, ובדרך זו בולמים כל התקדמות אל משא-ומתן, הסכם ופתרון-שלום של הבעייה הא"י.

מלחמת סואץ-סיני משנת 1956, גילמה באופן הברור ביותר את קוויה הראשיים של המדיניות הישראלית הרשמית, שהיא: עם המעצמות האימפריאליסטיות נגד עמי ערב.

מקורות המשבר של המדיניות והשלטון בישראל נעוצים, איפוא, באוריינטאציה על המעצמות האימפריאליסטיות, בתמיכתם בשמירת העמדות הכלכליות והאסטרטגיות של מעצמות-המערב באזור, בשרות לאינטרסים של ההון המונופוליסטי, בהתנכרותם לעצם קיומו ולזכויותיו הלאומיות של העם הערבי הא"י, בהתנגדותם לתנועה לשחרור לאומי של העמים הערביים.

מדיניות יסודית זאת נשארה בתוקפה עד היום הזה, למרות שהתפתחותו של בן-גוריון סימלה את פשיטת-הרגל של מדיניות סרור אימפריאליסטית ואנטי-לאומית זאת.

העובדה, שביוני 1963 בן-גוריון נאלץ היה לפרוש מהממשלה, הבליטה את כשלון המדיניות השלטת. היה זה המאורע החשוב ביותר שקרה בארצנו בין הוועידה ה-14 וה-15. עמנו נשם לרווחה עם הסתלקותו

של הרווח מן השלטון. תקוות רבות נתעוררו, סיכויים חדשים ואפשרויות רבות נפתחו. נוצרו תנאים נוחים יותר למאבק למען שינוי השלטון המדיניות בישראל.

מפלגתנו העלתה את הסיסמה: „הלך בן-גוריון — ילך איתו הבן-גוריוניזם“. אולם ממשלת אשכול הכריזה על עצמה כעל ממשלת-המשך לממשלות בן-גוריון ולקווי-היסוד של מדיניותן. ההבדלים שנסתמנו בסגנון הדיבור ובכמה צעדים של ממשלת אשכול, לעומת הממשלות הקודמות, לא היה בהם כדי להוכיח מגמה לשינוי מהותי של המדיניות כלפי-חוץ וכלפי-פנים. אך ירידת קרנו של בן-גוריון וירידת קרנו של הבן-גוריוניזם בקרב המוני העם מוכיחים, כי סילוקו של בן-גוריון מהווה הישג להתנגדות העממית לצעדים שונים של מדיניותו, בעקבות „עסקי הביש“ וה„פרשות“ שנתגלו, בעקבות עיסקות הנשק הדו-צדדיות עם גרמניה המערבית ומורת-הרוח שגברה בציבור הרחב ואף בחוגי מפא"י משלטון היחיד שלו. מהמדיניות הכלכלית, הסוציאלית האנטי-עממית וכו'. הסתלקותו של בן-גוריון מהממשלה היתה מלווה בהתגברות המאבק המעמדי של הפועלים והעמלים ובהתרחבות המאבק העממי הדמוקראטי, שהקיף אף חלקים גדולים של מפא"י גופא.

אולם ממשלת אשכול הכזיבה את המוני העם. מדי יום ביומו התברר יותר, כי ממשלת אשכול רוצה להמשיך וממשיכה למעשה, במדיניות הישנה.

מפלגתנו העריכה, בצדק, כי המשך המדיניות הישנה עלידי ממשלת אשכול, אך מזמינה ומעודדת את ההסתערויות החדשות של בן-גוריון ותומכיו, במטרה להחזיר לעצמם את השלטון במפא"י, בהסתדרות ובמדינה, במטרה לכונן את הדיקטטורה הבן-גוריונית. המשך המדיניות הזאת מביאה גם להתלכדות הימין, כגון הקמת הגוש חירות-הליברלים (גח"ל), השואף להיות אלטרנאטיבה להנהגת מפא"י. התלכדותה והתבצרותה של הבורגנות הישראלית מהווה סכנה למעמד הפועלים ולהמוני העם.

מפלגתנו השתתפה באורח הפעיל ביותר בחזית הדמוקראטית הכללית, שכללה חלקים ממפא"י — ואשר נאבקה הצליחה להדוף את הסתערויותם של אנשי בן-גוריון על סדרי-השלטון הפרלמנטאריים.

יחד עם כל הגורמים הדמוקראטיים בעם, תוסיף מפלגתנו להגן על החירויות הדמוקראטיות מפני ההסתערויות הבן-גוריוניות על השלטון, תחת השם שאינו ראוי לה כלל — רשימת פועלי ישראל (רפ"י). מפלגתנו תיאבק

לשינוי המדיניות הישראלית, למען תעלה מדינת ישראל על פסים של מדיניות בלתי־תלויה, שוחרת־שלום ונייטרלית.

לכאורה, שאלות אלו היו מוסכמות בוועד המרכזי של מפלגתנו. היה מוסכם שישנם הבדלים, אם כי בלתי־מהותיים, בין ממשלות אשכול ובן־גוריון. היה מוסכם, שיש לגייס חזית רחבה ביותר נגד בן־גוריון, בהגנה על המשטר הפרלמנטארי מפני הסכנה לדיקטטורה של המיליטאריסטים הקיצוניים.

אך היה גם מוסכם, שהמשך המדיניות הבן־גוריונית על־ידי ממשלת אשכול עלול להביא אסון על ישראל. המיעוט בוועד המרכזי — שאחר־כך התגבש כסיעה וכדעה ב' — הבלים בממדים מופרזים ובלתי־מציאותיים, באורח חד־צדדי, את החיוב בהכרזות מסוימות של דוברים ממשלתיים וצעדים ממשלתיים מסוימים, ובכך החליש את המאבק לחזית לאומית־דמוקרטית לשינוי המדיניות והשלטון בישראל.

את ההתלטות הנכונות של הוועד המרכזי בדבר קיום ההבדלים הבלתי־מהותיים בין בן־גוריון ואשכול, הפכו הם, במקרים רבים, להבדלים מהותיים. נכון, כמובן, לציין כל שוני לטובה, במידה וישנו כזה, אך בהפרזה מתעוותת התמונה כולה ומשתבש כל הכיוון המדיני של המפלגה.

רק בגלות אשכול את כל קלפיו (בראיון ל"לה־מונד", בביקורו בפאריס, בהכרזותיו: "אף פליט", "רק 20% מאדמת א"י המקורית בידינו" — בפעולות צבאיות מעבר לגבול, במדיניותו כלפי שליטי בון הניאונאצים, בהצעת בוררות חובה בסכסוכי עבודה, בהמשכת והחמרת הממשל הצבאי ונישול פלאחים מן הקרקע, ב"חוק לשון הרע" ועוד) — פסקה מלאכת הטשטוש. אך ערבוב התחומים בין השינויים לטובה בדעת־הקהל הישראלית והגברת המאבק המעמדי והדמוקראטי ע"י ההמונים, מצד אחד, והערכת הממשלה, מאידך — לא פסקו.

יש להדגיש, כי גם בישראל אין הדברים עומדים על מקום אחד. יחס־הכוחות החדש בעולם והמצב החדש בזירה הבינלאומית, נותנים את אותותיהם גם בישראל. מאבק מפלגתנו הקומוניסטית, מאבקם של כל החוגים הציבוריים, התובעים שינויים במדיניות, התובעים ריאליזם במדיניות — לא היה לשווא. התנאים החדשים והמאבק הציבורי בישראל — אילצו את בן־גוריון ללכת. הוא נאלץ ללכת, משום שבתנאים החדשים מדיניותו פשטה את הרגל ואי־אפשר היה להמשיך בה.

חלו שינויים של ממש בדעת־הקהל הישראלית. הדמוגוגיה ה"בטחוניסטית" אינה פועלת כמקודם על מוחות האנשים. המאבק המעמדי מתרחב. חוגים ציבוריים חדשים התייצבו בחזית אחת עם המפלגה הקומוניסטית במאבק למען שיפור היחסים עם ברה"מ, לביטול הממשל הצבאי, במאבקי הפועלים ושכונות העוני. ההתפתחות הפוליטית החדשה ומאבקה של המפלגה להקמת חזית רחבה ככל האפשר — הביאו לכשלון מאמצי הבידוד שנעשו כלפי המפלגה הקומוניסטית הישראלית.

השינוי העיקרי שחל בישראל הוא בכך, שבימי ממשלת אשכול קיימים תנאים נוחים וטובים יותר למאבק למען שינוי המדיניות הישראלית, להקמת חזית שמאל, להקמת חזית פועלים מאוחדת, חזית לאומית־דמוקראטית נגד המונופולים הזרים ובעלי־ההון הגדולים המקומיים.

לכן קיימים היום סיכויים טובים יותר להצלחת המדיניות של מפלגתנו הקומוניסטית בדבר יצירת חזית רחבה ביותר של כוחות ציבוריים במאבק נגד המדיניות האנטי־לאומית והאנטי־עממית של ממשלת אשכול.

תפקידנו הוא לגייס למאבק ציבור רחב ביותר בכל שאלה קונקרטית, להתלכד עם כל ציבור שאפשר למצוא איתו שפה משותפת בכל שאלה מעמדית, בכל שאלה דמוקראטית, בכל שאלה חלקית. כך נרחיב ונעמיק את השינויים הפוליטיים בחברה הישראלית, ורק בדרך זו תהיה אפשרות להבטיח שינויים במדיניות הישראלית.

העם מעוניין בחסימת הדרך בפני שובו של בן־גוריון לשלטון. הדרך הטובה ביותר לכך היא: לשים קץ להמשך המדיניות הבן־גוריונית.

העברת "חוק לשון הרע" — החוק הריאקציוני האנטי־דמוקראטי החמור הזה בכנסת, ברגע האחרון ממש לעבודת הכנסת החמישית היוצאת — מוכיחה, כי הסכנה לחירויות הדמוקראטיות נשקפת לא רק מאנשי בן־גוריון או מגח"ל, אלא גם מחוגי השלטון הנוכחי. זוהי דוגמה מובהקת להמשך המדיניות הבן־גוריונית על־ידי ממשלת אשכול.

יחד עם זאת, אנשי בן־גוריון מהווים את הסכנה העיקרית לחירויות הדמוקראטיות ומפלגתנו מוכנה להושיט יד לכל גורם ציבורי, כולל חלקים ממפא"י, המוכנים להגן על סדרי־השלטון הפרלמנטאריים ולחסום את הדרך בפני דיקטטורה אישית של הקבוצה הבן־גוריונית.

ב. מדיניות-החוץ של ממשלת אשכול

המשך מדיניות ההתחברות עם המעצמות האימפריאליסטיות והעמקת התלות בארצות-הברית ובגרמניה המערבית במיוחד, מערערים את מעמדה הבינלאומי של ישראל, מסכנים את עצמאותה ובטחונה. המעצמות האימפריאליסטיות נתונות בנסיגה מעמדותיהן ומהשפעתן במזרח-התיכון, כמו באזורים אחרים בעולם. לכן, שליטי ארה"ב, בריטניה, צרפת וגרמניה המערבית עושים ויעשו הכל, מי כדי להציל ומי כדי לחדש ולהגביר את עמדותיהם במדינות הערביות. הם מנצלים את הסכסוך הישראלי-ערבי למטרותיהם החמסניות והתוקפניות באזור. כל תמיכתם בשליטי ישראל, כמו בשליטים פרדאימפריאליסטיים אחרים, אינה מכוונת אלא ליצירת עמדת-כוח ברשותם לעת-הצורך, נגד התפתחות אנטי-אימפריאליסטית בארצות האזור. לכן, אין התחברות שליטי ישראל עם האימפריאליזם וריתוק ארצנו למרכבתו מסייעת לבטחוננו, אלא מסכנת אותו, באשר היא עלולה לסבך את ישראל במלחמה בשירות האימפריאליזם, כגון מלחמת-סואץ בשעתה; באשר היא מעמידה את ישראל, בניגוד לאינטרס עמה, נגד התנועה האנטי-אימפריאליסטית של העמים הערביים ונגד הכוח האדיר של המדינות הסוציאליסטיות והנייטראליסטיות.

קשריה של ממשלת ישראל עם מדינות אפריקה, אסיה ואמריקה הלאטינית, מהווים חלק בלתי-נפרד מהמערך האימפריאליסטי, הניארוקולוניאליסטי באזורים הללו של המדינות המתפתחות. הממשלה העמידה את פעולות הסיוע הטכני והמדעי לשירות מעצמות המערב ושילבה אותן בעזרה צבאית-מדינית לסוכניהן (מדריכים צבאיים ישראלים פועלים בחיל צ'ומבה בקונגו, בישראל מאמנים עבורו צנחנים וכו'). אופי הקשרים הללו אך מעורר אי-אמון לישראל בקרב העמים המשתחררים והמשוחררים מעול הקולוניאליזם. מחייבים אנו קשריה של מדינת ישראל עם עמי אפריקה, אך על בסיס אחר לגמרי. רק קשרים, המבוססים על סולידאריות עם עמים אלה במאבקם נגד הקולוניאליזם והניארוקולוניאליזם, ישרתו את העניין הלאומי של ישראל, ירכשו אמון וידידות.

בוועידת האינטרנאציונאל הסוציאליסטי (סוצאינטרן), שהתקיימה בחיפה ב-1960, הונחו היסודות האידיאולוגיים לפעולת המנהיגים הסוציאלי-דמוקראטיים הימניים בשירות הניארוקולוניאליזם בקרב מדינות אפריקה

ואסיה. שרת-החוץ גולדה מאיר, הגדירה בוועידה זו בבהירות את מטרת סיועה של ממשלת ישראל לארצות המתפתחות:

„רק עלידי שליחת טכנאים בעלי-שאר-רוח סוציאליסטי(!), שיעמדו בקשר הדוק עם העמים המתפתחים, יוכל הסוציאליזם העולמי(!) להשיב לנסיון ההשתלטות הקומוניסטית במדינות המתעוררות באפריקה.“
ל„סוציאליזם“ זה, המתייבב למאבק לא נגד הקאפיטאליזם כפי-אם נגד הקומוניזם והמחנה הסוציאליסטי שבמרכזו ברה"מ — מקציבות מעצמות המערב מיליוני דולארים כחלק מפעילותן הניאורקולוניאליסטית באפריקה, אסיה ואמריקה הלאטינית.

אחד הגילויים החמורים ביותר במדיניות ההישענות של ממשלות ישראל על המעצמות האימפריאליסטיות הם קשרי ישראל-בון, הקשרים ההדוקים עם גרמניה המערבית הניאורנאצית. ממשלת אשכול ממשיכה בעיסקות הנשק עם גרמניה המערבית, בהתאם להסכם בן-גוריון-אדנאור משנת 1960. הסכם זה כולל גם סיוע מערב-גרמני בידיע, במדענים ובמימון לפעילות האטומית בישראל.

פעילות אטומית זאת מהווה גם אחת הסיבות לסירובה של הממשלה לתת יד להצעת ברה"מ ומדינות אחרות, להפיכת אזור היס-התיכון לאזור חופשי מנשק גרעיני ולהתנגדותה לכל הצעה לפירוז המזרח-התיכון מנשק זה.

קנוניות מסוכנות אלו עם המיליטאריזם הגרמני, שבראשו עומדים הגנראלים של היטלר, מהוות התכחות נוראה לזכרם של ששת מיליוני היהודים שהושמדו בידי רבי-הטבחיים ההיטלראיים, חוסר כבוד-עצמי לאומי וחשבון מדיני מוטעה ומסוכן. לא בטחון לישראל נושאים בחובם הקשרים המתהדקים עם גרמניה המערבית, כי אם סכנות חדשות. עלידי המשך מדיניות הקשרים ההדוקים הכל-צדדיים עם גרמניה המערבית וקשירת קשרים דיפלומאטיים איתה, בנסיבות הקיימות, נותנת ממשלת אשכול הכשר נוסף לניאורנאציזם, השואף למלחמת עולם שלישית, למלחמת-נקם אטומית. קשרי ממשלות ישראל וגרמניה המערבית מטילים חרפה על עמנו וארצנו, ומסכנים את בטחוננו הלאומי.

לא הפאטריוטיזם הישראלי ולא אהבת העם היהודי מכתיבים לממשלה את מדיניותה כלפי גרמניה המערבית הניאורנאצית. מדיניות זו נובעת מאידיאולוגיה אנטי-קומוניסטית ומתוך שאיפה להישען אפילו על השטן

עצמו, אם אך נלחם הוא בתנועה הערבית האנטי־אימפריאליסטית לשחרור לאומי.

ערב הכרזתו של ארהארד על נכונותו לכונן קשרים דיפלומטיים עם ישראל, כתב העתון ההאמבורגי „די ואלט“:

„ישראל מהווה המישענת היחידה של המערב במזרח הקרוב, שאפשר לסמוך עליה, ועד היום עולה היא בכוחה הצבאי על שכנותיה הערביות“.

ממשלת אשכול לא־זו־בלבד שקשרה קשרים דיפלומטיים עם גרמניה המערבית, אלא אף נתנה אישור — למרות המתאה הציבורית הרחבה — למינויו של קצין הוורמאכט ההיטלריסטי פאולס, כשגריר ראשון של גרמניה המערבית בישראל.

יתר־על־כן, אנו עומדים בפני הידוק קשרים כל־צדדי בין ממשלת ישראל לבין ממשלת בון הניאורנאצית.

בראיון שנתן ראש־הממשלה ל. אשכול, לשבועון ההאמבורגי „דר שפיגל“, מה־28.7.65, הוא הגיע לידי טשטוש חמור ביותר של פשעי המלחמה הנאציים על־ידי השוואתם עם מה שעשו היהודים המן ואחשוורוש בפרס... ועם פעולות הקולוניאליסטים הבריטיים בארץ בזמן המנדאט.

אשכול אמר בראיון:

„אינני יודע אם ידועה לכם משמעות חג הפורים שלנו. אנו מקיימים כיום יחסים טובים עם איראן. אולם, האמינו לי, משהו מזה מושתת גם על הצהרתו של מלך פרס כורש מלפני 2500 שנה, עת איפשר לעם היהודי לחזור למולדתו. ניקח משל אחר: אכן, נלחמנו נגד בריטניה הגדולה, ובכל זאת יודע גם יודע אני, שלעולם לא נשכח את הצהרת בלפור, אשר לממשלה הפדראלית (הגרמנית), אמרנו במשך כל 17—15 השנים: מצפים אנו שהרפובליקה הפדראלית תציע לנו יחסים דיפלומטיים. בראשית הכל היה כאן קשה מאוד. אתם אולי זוכרים, שאז, כאשר בן־גוריון טען ש,כיום קיימת גרמניה אחרת הוא בוקר והותקף בחריפות...“

„ברצוני לנסח את הדבר כדלהלן: אני רוצה להאמין בגרמניה חדשה, בגרמניה מעוצבת מחדש על־ידי הדור הגרמני הצעיר, או — אם אתם רוצים — גם על־ידי הדור הישן“.

אלה דברי אשכול.

כל זה, כמובן לגבי גרמניה המערבית, אשר כל מוסדות השלטון שלה שורצים נאצים, אשר בראש צבאה עומדים אותם גנרלים היטלריסטיים, שהשתתפו בהשמדה, אשר נותנת חופש פעולה לארגונים נאציים והפועלת

למען התיישנות פשעי־המלחמה הנאציים, ואשר צלב־קרס וסימאות אנטישמיות מופיעים לעתים תכופות בעריה. לגרמניה זאת מציע אשכול השקעות־הון נרחבות ביותר בישראל, מבקש ממנה עזרה להצטרפות ל„שוק האירופי המשותף“, ומציע שירותים ישראלים למדיניות הניאור־קולוניאליסטית של גרמניה המערבית בארצות אסיה ואפריקה.

ממשלת אשכול יישרה, איפוא, את קו מדיניותה הגרמנית עם קודמתה. בעצם, היא פועלת על־פי דוקטרינת האלשטיין, בהתעלמה מעובדת קיומה של הרפובליקה הגרמנית הדמוקראטית, מדינת הפועלים והאיכרים הסוציאליסטית הגרמנית, העוקרת את שורשי הנאציזם, הגזענות והאנטי־שמיות.

גרמניה המערבית הניאור־נאצית מנצלת את ישראל במאבקה בזירה הבינלאומית נגד הרפובליקה הגרמנית הדמוקראטית ובזירה המזרח־תיכונית נגד העמים הערביים, ולמען החדירה הכלכלית והפוליטית של המונופולים הגרמניים. הקשרים הדיפלומאטיים עם ישראל מגוצלים עד תום על־ידי גרמניה המערבית בציניות ללא־גבול. ואילו ממשלת אשכול נכנעת, הולכת בתלם, מתוך תקוות לטובת־הנאה ו„מקלט ליום סגריר“. צחוק הגורל הוא, שממשלת המדינה היהודית משתפת פעולה עם יורשי היטלר בגרמניה המערבית בתכניהם בזירה הבינלאומית ובאזור. לא את בטחון ישראל משרתים קשרים אלה, אלא נהפוך הוא, הם מסכנים את בטחוננו. לא מקרי הוא ביטוי הזעם הצודק של המוני בית־ישראל נגד חרפת אישורו של קצין הוורמאכט הנאצי כשגריר. לא מקרי הוא, שארגונים אנטי־נאציים שונים וכמעט כל ארגוני הנוער הישראלי, ללא הבדל השקפה פוליטית, התלכדו נגד בואם של קצין הוורמאכט הנאצי וחבר מרעיו, וביניהם נאצים מלוכלכים ומגואלים בדם, כטרק, הסגן המיועד של פאולס. ההפגנות בערי ישראל עברו בסיסמה: „אין לנו בטחון עם הנאצי מבין“.

אנו נבטא את רצונו ורגשות רוב־רובו של עמנו בהביענו, מעל במת הוועידה ה־15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית, את מחאתנו הנמרצת נגד בואו של קצין הוורמאכט הנאצי, ואנו קוראים להמשך המאבק המלוכד נגד מדיניות זו של חרפה לאומית, הנושאת בחובה סכנה בטחונית.

בן־בריתו הטבעי של עם ישראל ושל העם היהודי הוא לא ממלכת־בון, הממשיכה בדרכו האימפריאליסטית והתוקפנית של היטלר, אלא

הרפובליקה הגרמנית הדמוקרטית, אשר אתה עלינו למצוא שפה משותפת במאבק המשותף נגד החייאת הפאשיזם והמיליטאריזם הגרמני, נגד התיישנות פשעי־המלחמה הנאציים, נגד הפעולות האנטישמיות בגרמניה המערבית. דד"ר היא מבצר חשוב של השלום והסוציאליזם במרכז אירופה. התחברותה של ממשלת אשכול עם גרמניה המערבית, החותרת לנשק גרעיני ולמלחמת־נקם, היא גם אחד המכשולים לשיפור היחסים בין ישראל לבין ברית־המועצות.

הבה נבחון את יחסי ישראל—ברית־המועצות. פעולות ההסתה האנטי־סובייטית בישראל ובזירה הבינלאומית, ביוזמת ממשלת ישראל, מתרבות בזמן האחרון. קשה לתאר את גודל הנזק לאינטרס הלאומי הישראלי שבהסתה האנטי־סובייטית, המנוהלת בצינורות ממשלתיים רשמיים, וזה למרות גילויי הרצון־הטוב הרבים מצד ברה"מ למען שיפור היחסים עם ישראל.

כל הדיבורים על רדיפת יהודי ברה"מ, על מדיניות אנטישמית בברה"מ, אינם אלא דברי־בלע על מדינת הסובייטים, אשר הצילה מיליוני יהודים מהשמדה נאצית, ובכלל זה את היישוב היהודי בא"י, אשר הגישה את מלוא תמיכתה בזכותו להגדרה עצמית ולעצמאות לאומית של העם היהודי בא"י, בד־בבד עם תמיכתה בזכויותיו הלאומיות של העם הערבי הא"י, ואשר עומדת במרכז המערכה נגד התעצמות המיליטאריזם הגרמני ומגינה על ענין השלום בעולם כולו.

עכשיו ברור לכל, כי פעולות אגודת "מעוז", המתמחה בהסתה האנטי־סובייטית בנושא היהודי, נתמכות, אם לא יותר מזה, על־ידי משרד־החוץ, אשר הגביר לאחרונה את המלחמה הקרה בנושא המבוים — "האנטישמיות הסובייטית" — מעל במת האו"ם, בזנבה ובניר־יורק.

מסעי ההסתה האנטי־סובייטיים קיבלו ממדים כאלה, עד כי אחד ממארגניו, יו"ר ההסתדרות הציונית והקונגרס היהודי העולמי נחום גולדמן, מצא לנכון להזהיר מפני הביטויים הקיצוניים המפלצתיים ממש של ההסתה האנטי־סובייטית, המשווה את יחס הסובייטים ליהודים ליחס הנאצים. רק חסרי־מצפון יכולים להשוות את מצילי העם היהודי עם משמידיו.

היהודים בברה"מ נהנים מכל הזכויות של המשטר הסובייטי. ברה"מ היא הארץ הראשונה בעולם בה הוצאה האנטישמיות אל מחוץ לחוק. יהודים סובייטיים רבים תופסים עמדות־מפתח בכל שטחי החיים,

המדיניים, הכלכליים והתרבותיים. גם הפעולה התרבותית בשפת אידיש התרחבה וכתב-העת התרבותי בעל הרמה הגבוהה „סאוועטיש היימלאנד" התבסס. כמובן, יכולות להיות דעות שונות במה שנוגע לפרטים. אך פסול וחסר-שחר הוא הנסיון לכפות אידיאולוגיה ציונית או דתית על החברה הסובייטית.

התעמולה האנטי-סובייטית, ובמיוחד זו שבגושפנקא רשמית, מביאה אך נזק למדינת ישראל ועושה שירות-דוב ליהודי ברה"מ, הסולדים מתעמולה זו של אפוטרופסיהם הבלתי-קרואים, אשר אין לה ולא כלום עם התעניינות אמיתית בשאלות הנוגעות ליהודי ברה"מ. צריך להיות עיוור שלא לראות, כי ליחסים עם ברית-המועצות חשיבות לאומית גדולה לישראל, לענין איתלותה, הבטחת עתידה והשתרשותה כמדינה מוכרת באזור.

אילו הממשלה היתה רואה לנגד עיניה את האינטרס הלאומי האמיתי של ישראל, היתה משנה מן היסוד את יחסה ואת מדיניותה כלפי ברה"מ. פעמים רבות היינו עדים ליחס החם, בו נתקבלו נציגי התרבות, האמנות, אנשי-המדע והמשלחות הסובייטיות השונות שביקרו בארץ, דבר שביטא את רחש ליבם של חוגים רחבים לברה"מ.

אף ראש-הממשלה לוי אשכול, אינו יכול להתעלם כליל מרחשי הציבור ומדי פעם מכריז הוא על רצונו בשיפור היחסים עם ברה"מ. אך המעשים וחוסר-המעשים סותרים את ההכרזות.

בראיון ל„דר שפיגל", הגדיש ראש הממשלה את הסאה, בהתלוננו בפני דעת-הקהל בגרמניה המערבית דווקא, על יחסה של ברה"מ ליהודים. וברבזמן התעלם כליל מהגילויים המתרבים לאחרונה של תופעות אנטישמיות בגרמניה המערבית.

ההסתה האנטי-סובייטית היא פעולה אנטי-ישראלית, חבלה בסיכויים לשפר את היחסים בין ישראל לבין ברה"מ. הידידות עם ברה"מ נחוצה לעמנו כאוויר לנשימה. ולכן נצא מהוועידה בקריאה: תיפסק התעמולה האנטי-סובייטית, יוגבר המאבק והליכוד של מאכסימום כוחות במאבק למען שיפור היחסים ולמען יחסי-ידידות עם ברית-המועצות.

ג. המדיניות הכלכלית והסוציאלית של הממשלה

בארבע השנים שחלפו מאז ועידתנו ה־14 הוכח, שההון המונופוליסטי הזר והמקומי — אך במיוחד הזר — כובש עמדות נוספות בכלכלת ישראל. ההון הגדול נהנה מעידוד מדיניות הממשלה. מה שהתחיל לוי אשכול כשר האוצר של בן־גוריון הוא ממשיך לעשות ביתר־שאת כראש ממשלה, בעזרתו הפעילה של שר האוצר, פנחס ספיר.

המשך מדיניות העידוד להשתלטות ההון המונופוליסטי הזר והמקומי וחזיות־היתר המוענקות לו, משפיע בכיוון ההפוך לאינטרס העצמאות הכלכלית, מחמיר את המשבר של משקנו הלאומי ומגביר את תלותנו במעצמות־המערב האימפריאליסטיות. ההון המונופוליסטי פונה בחלקו המכריע לא להשקעות־יסוד יצרניות, ובמיוחד לא לתעשייה הכבדה, אלא הוא מחפש השקעות המביאות שיעור־רווח גבוה מידי, כמו בנקאות, ביטוח, תיווך, ספרות־קרקעות וכו'. ההוצאות הצבאיות הענקיות, שהן הסיבה העיקרית לאופי הגרעוני של תקציב הממשלה, והייבוא של הון זר שמוחלף למטבע ישראלי ואינו מופנה להשקעות־יסוד יצרניות, הם גורמי האינפלציה. כעת מכריזה הממשלה על צעדים של מדיניות דפלציונית בכיוון צמצום הבנייה, האשראי, פיתוח המשק, התעסוקה וצמצום כוח־הקנייה של העמלים. מדיניות זו לא תהיה מסוגלת להפסיק את המגמות האינפלציוניות, אך היא תפגע פגיעה נוספת בהתפתחות משקנו הלאומי ותוריד את רמת־החיים גם לאותו חלק של העמלים, אשר הצליח — אם על־ידי המאבק המעמדי ואם על־ידי עבודת שעות נוספות — להשיג הישגים מסויימים.

מירון־הזיון מהווה גורם חשוב לגידול הייבוא ולאינפלציה, לעיוות המיבנה של הכלכלה הישראלית. ההון הזר מעוניין למעט בייצור של אמצעי־ייצור, דבר הגורם להגדלת מרכיב־הייבוא בייצוא הישראלי, לריתוק הסחר הישראלי לשווקי ארצות־נאט"ו בכלל ול"שוק המשותף" המערבי־אירופי בפרט, מייצב ומחמיר את פיגור הייצוא אחרי הייבוא, חוסם את הדרך להתרחבת סחר־חליפין עם שווקים אחרים, הסוציאליסטיים בעיקר, ומטביע את חותמו השלילי על המאזן המסחרי של ארצנו, שגרעונו מגיע השנה לממדי־שיא של 500 מיליון דולר. הגרעון במאזן התשלומים מגדיל את חובות־החוץ של המדינה — המגיעים ל־3 מיליארד לירות, ושהריבית השנתית עליהם מגיעה ל־140 מיליון לירות — משעבד את הכלכלה

הישראלית לנושים זרים, מטיל על העם מסים כבדים ותשלום ריבית גבוהה. בשנה השלישית לאחר הכרזת „התוכנית הכלכלית החדשה“ (פברואר 1962) — שהיתה מבוססת על פיתוח הלירה הישראלית ועל חתירה להשתלב ב„שוק המשותף“ — מודה הממשלה עצמה בכשלונה, באשר הולכים וגדלים מדי שנה בשנה הגרעון המסחרי, האינפלציה ועליית המחירים, והיא מחפשת אחרי תוכניות־סרק חדשות, אשר לא יבראו את המשק הישראלי החולה, אך יתנקשו ברמת־החיים של מעמד הפועלים ושכבות הביניים.

המדיניות הכלכלית־הסוציאלית של הממשלה נושאת אופי מעמדי אנטי־פועלי ואנטי־עממי ברור: היא מכוונת להגדלת רווחי ההון הגדול המונופוליסטי, להקטנת הערך הריאלי של שכר העובדים, לדלדולן של השכבות העממיות. שיעור הניצול הקאפיטאליסטי עלה במידה ניכרת בשנים האחרונות, עלה חלקו של הרווח וירד חלקו של השכר בהכנסה הלאומית. במיוחד עלו רווחי ההון בענפים הבלתי־יצרניים — בבנקאות, בעסקות־ביטוח ומקרקעין, בספסרות בקרקע, וכד'. לעומת זאת ירד שכרם הריאלי של חלק ניכר מהעובדים השכירים. האינפלציה גורמת להתייקרות בלתי־פוסקת של אמצעי־המחיה, אך הממשלה, בברית עם המעבידים ובעזרת הרוב בהנהגת ההסתדרות, מונעת את תשלום תוספת־היוקר אף לפי מדד־היוקר המסולף, ועתה היא מכריזה על כוונתה לבטל כליל את שיטת תוספת־היוקר. הממשלה מפעילה את כוח שלטונה כדי למנוע את העלאת השכר הנומינאלי, הדרושה לשמירת ערכו הריאלי של השכר. נטל המסים הכבד והגדל מעמיסה הממשלה בעיקר על מעמד הפועלים, על השכבות העממיות, והיא מוסיפה לפטור ממסים את „המפעלים המאושרים“ של ההון המונופוליסטי הזר והמקומי, ולהקל במסים על בעלי הרכוש והרווחים הגדולים. השינויים הקלים במס שבת מקרקעין, במס עזבו, במס הכנסה, שהונהגו לאחרונה, אינם משנים את מגמתה האנטי־סוציאלית של שיטת־המסים בכללותה. תמורת המסים הכבדים שהמוני־העם משלמים לאוצר, אין הם מקבלים אלא שירותים ציבוריים בלתי־מספיקים או יקרים מאוד. מגמת הממשלה ובעלי ההון להנהיג במדינה בוררות חובה, והנסיגות הראשונות להנהיג „בוררות מוסכמת“ לשם מניעת שביתות, היא למעשה התנקשות בחופש המאבק האיגוד־מקצועי, באחת הזכויות הדמוקרטיות הראשונות של העם העובד.

ההתיישבות העובדת נתונה לניצול קאפיטאליסטי משולש, המעודד

על-ידי הממשלה: על-ידי ההון המלווה (ריבית גבוהה — רשמית ושחורה). ההון התעשייתי (מחירים גבוהים של המוצרים התעשייתיים לעומת מחירים נמוכים של המוצרים החקלאיים), וההון המסחרי (תיווך ספסרי, פער נרחב בין מחירי התוצרת החקלאית ליצרן ולצרכן). הממשלה מייקרת את הייצור החקלאי גם על-ידי היטלי מס ומכס גבוהים. ההתיישבות העובדת ניצבת בפני התנכלות בלתי-פוסקת מצד הממשלה, וגזירותיה מתנקשות הן ביצרנים והן בצרכנים, כגון — צמצום הסובסידיות הממשלתיות לחקלאים וכוונת ביטולן הגמור.

הממשלה הכינה הצעת חוק-המושבים, העלול לפגוע בזכויות-היסוד של חברי המושבים ולשעבד את עובדי-האדמה הזעירים לשליטתו הכל-יכולה של המנגנון הביורוקראטי, באמתלה של הגנה על עקרון הקואופרציה בהתיישבות.

התעשיינים הזעירים והבינוניים ובעלי-המלאכה נדחקים על-ידי המפעלים המונופוליסטיים האדירים, הנהנים מיחס-העדפה מצד הממשלה, מעידוד התקציב הממשלתי, ממקורות האשראי שבהשפעת הממשלה. חשיפת תוצרת-הארץ על-ידי הממשלה לייבוא מתחרה פוגעת, בראש וראשונה, ביצרנים הבינוניים והזעירים, ומאיימת בבליעת מפעליהם על-ידי המפעלים המונופוליסטיים, שבבעלות בלעדית או חלקית של ההון הזר.

ובסיכום: המדיניות והעוצמה הכלכלית-הפינאנסית של הממשלה עומדות בשירות השכבה העליונה של „אלפים המיליונרים“, לרעת מעמד הפועלים, ההתיישבות העובדת, האינטליגנציה העובדת ובעלי-המלאכה, לרעת הבורגנות הלאומית, הזעירה והבינונית.

המאבק המעמדי בישראל התרחב במידה ניכרת ב־4 השנים האחרונות. המוני העמלים ניהלו מאבקים חשובים, ולעתים קשים וחריפים, נגד מדיניות השלטון ותוצאותיה, אשר פגעו בהם. במאבקים אלה התלכדו מעל להבדלי השקפה פוליטית והשתייכות מפלגתית — פועלים, חקלאים, האינטליגנציה העובדת והעובדים האקדמאיים, נוער ונשים. התלכדו למערכות משותפות עמלים ודמוקראטים יהודים וערבים.

מאבקו של מעמד הפועלים נמצא ב־4 השנים הללו במצב של עלייה. הדבר מתבטא:

ראשית, בעלייה הגדולה במספר השביתות, במספר השובתים ובמספר ימי-העבודה שהלכו לאיבוד בזמן השביתות.

שנית, השתנו צורות ההתארגנות ומאבק הפועלים. הרוב המכריע של השביתות היה מסוג השביתות ה"פראיות", ללא אישור מוסדות ההסתדרות הרשמיים. הפועלים, באמצעות ועדי הפועלים שלהם, התארגנו והקימו ועדות פעולה שניהלו את השביתות.

שלישית, השביתות עברו בסימן של אחדות הולכת וגוברת בתחום מקום העבודה, הענף ובשביתות הגדולות אשר קיבלו היקף ארצי. הנסיונות לשבור את השביתות בתכסיסים שונים — נכשלו.

רביעית, לשביתות — אף־על־פי שתביעותיהן היו בעלות אופי כלכלי־סוציאלי — היתה באורח אובייקטיבי משמעות פוליטית רבה. כאשר העובדים כבר לא הסתפקו בתביעות לביטול הפיטורים, להעלאת השכר, לתשלום תוספת היוקר, להסבת התנאים הסוציאליים, אלא תבעו גם שינויים במדיניות הפיסקאלית של הממשלה, במדיניות המסים והמתירים, במחאה נגד העלאת המחירים — הרי השביתות קיבלו גם אופי פוליטי כללי.

התפתחות זו של הדברים מערערת, ללא־ספק, את אמון הפועלים במדיניות השלטת ומעלה את רמת הכרתם המעמדית.

חמישית, השביתות הביאו בדרך־כלל הצלחות לשובתים, לפחות חלקיות. האויב המעמדי והממשלה לא יכלו במקרים רבים לעמוד עד הסוף מול לחץ העובדים השובתים.

כל ההתפתחות הזאת כוללת את האפשרות להתפתחות נוספת של המאבק, להעלאתו מבחינה איכותית והרחבתו מבחינה כמותית, לקשירת המאבק האיגוד־מקצועי עם המאבק הפוליטי, לקידום התהליכים המתקדמים בחברה הישראלית.

ד. מדיניות הדיכוי הלאומי של האוכלוסיה הערבית

ממשלת אשכול ממשיכה את מדיניותה של ממשלת בן־גוריון כלפי האוכלוסיה הערבית. מדיניות זו מתעלמת כליל מן המציאות. הממשלה מתייחסת לאוכלוסיה הערבית באיבה, בחשדנות, כאל אוכלוסיה זרה.

האוכלוסיה הערבית נתונה לדיכוי לאומי, נוסף לניצול הסוציאלי של עמליה. הממשל הצבאי מהווה את המכשיר הפוליטי־משטרתי העיקרי לביצוע מדיניות האפליה והדיכוי הלאומי של האוכלוסיה הערבית.

תהליך נישול הפלחים הערביים מאדמתם והפראקטיקה הנפסדת של

הריסת בתים נמשכים בכל אכזריותם, תוך שימוש לרעה בנימוקי-שווא של פיתוח, אימונים צבאיים, וכיו"ב.

הפלחים, העובדים על שארית אדמתם, מופלים לרעה על-ידי הממשלה באשראי, בהשקיה, במיכון, בעזרה אגרו-טכנית, בתנאי שיווק התוצרת. הפלחים שגורשו מכפריהם מוחזקים באורח מלאכותי כ"נפקדים", והם מורחקים מאדמתם. הפלחים המנושלים, חסרי-הקרקע ודלי-הקרקע, המהווים כיום את רוב האוכלוסיה הכפרית הערבית, פונים לשוק העבודה השכירה בערים. גם כאן הם נתקלים באפליה, הן מבחינת סוגי העבודה, הן מבחינת השכר והתנאים הסוציאליים, וקודם-כל מבחינת תנאי השיכון המעוררים זוועה. במצב ללא-מוצא נמצא הנוער הערבי המשכיל, אשר בפניו חסומה הגישה לתעסקה במוסדות הממשלתיים, הציבוריים הכלליים והמפעלים התעשייתיים.

הממשלה מפלה לרעה את שירותי החינוך הערביים ומדכאת את התרבות הערבית, הן על-ידי תוכנית הלימודים והן על-ידי הזנחת בתי-הספר הערביים, שמצב חלק מהם עלוב למדי, והן על-ידי טרור ישיר וגירוש מורים ערביים מצויינים מבתי-הספר בגלל סיבות פוליטיות. עד היום הזה לא הוקמו מועצות-פועלים נבחרות ביישובים הערביים ולא הופעלו מוסדות העזרה והשירותים, שההסתדרות מקיימת ביישובים היהודיים.

ברוב הכפרים הערביים נשארה שיטת הממשל העותומנית, המתבטאת בהשלטת מוכתרים-מטעם, בייצוג עדתי ומשפחתי. ברוב היישובים הערביים אין עדיין רשויות מקומיות, והממשלה מעכבת במתכוון את המוניציפאליזציה. נסיבות אלו עוד מחמירות את האפליה של האוכלוסיה הערבית במתן שירותי חינוך, בריאות, סעד, שיכון, חשמל, מים ותחבורה.

חלקה של האוכלוסיה הערבית בהכנסה הלאומית הכוללת מגיע ל-5% בלבד, בזמן שהאוכלוסיה הערבית מהווה 11% מתושבי הארץ. אחוז הפקידים הערביים במנגנון הממשלתי הציבורי הוא 1% בלבד.

המשך הממשל הצבאי והאפליה הלאומית מהווים לא רק פגיעה בתושבים הערביים, אלא גם איום מתמיד על הדמוקראטיה בישראל, מכשול נוסף בדרך לחיסול הסכסוך הישראלי-ערבי, כתם שחור על שמה של ישראל, הזועק למחיקתו.

האוכלוסיה הערבית נאבקת כל השנים נגד מדיניות האפליה והדיכוי הלאומי, בכל הדרכים של מאבק פוליטי וציבורי המוני. מאבק זה נתמך

על-ידי כל הכוחות הדמוקראטיים היהודיים, ובראשו עומדת מפלגתנו הקומוניסטית.

בתקופה האחרונה באה לידי ביטוי התנגדות רחבה יותר בציבוריות היהודית נגד הממשל הצבאי. ציבור דמוקראטי רחב הופיע נגד גזל האדמות של הכפרים בענה ודיראל-אסד. ציבור זה סימל, הדמוקראט הצעיר אורי דיוויס, במאבקו האמיץ אשר הועמד למשפט ונכלא למספר חודשים.

ממשלת אשכול מתעלמת מהמאבק הציבורי נגד הממשל הצבאי ואף מחמירה את עולו על-ידי הרשימות השחורות, משפטים צבאיים, והשלכת פועלים ואנשי-תרבות ערביים צעירים לבתי-כלא.

מפלגתנו הקומוניסטית מסמלת את הסולידאריות והאחווה היהודית-ערבית. מפלגתנו פעלה תמיד ותמשיך לפעול ביתר-שאת למען ליכוד כל הכוחות הדמוקראטיים בארצנו, כדי להגביר ולהרחיב את המאבק למען שוויון-זכויות לאוכלוסיה הערבית.

אחד הפגעים החמורים של החברה הישראלית היא האפליה העדתית כלפי היהודים יוצאי ארצות אסיה ואפריקה. חלקם גדול מאוד בקרב פועלי-הדחק, בענפי „העבודה השחורה“, במשכנות-העוני ובעיירות-העוני. לעומת זאת, חלקם זעום בבתי-הספר התיכוניים והגבוהים, במקצועות האקדמאיים, בתפקידי מינהל ופקידות חשובים. מצבם ירוד לעומת מצבם של יוצאי ארצות אירופה ואמריקה ברמת השכר והמחיה, החינוך והתרבות, הבריאות והתברואה, התזונה והשיכון.

הממשלה, במקום לפעול באורח שיטתי ומתוכנן לסתימת הפער בין העדות, (הנובע מן ההבדלים בין ארצות מוצאן), הרי היא מייצבת את הפער המסוכן הזה ומעמיקה את האפליה, הקיפוח וההפרדה העדתית. מדיניות זאת משרתת את האינטרס של בעלי-ההון, המעוניינים בעבודה זולה ובפירוד בין העמלים, אך היא מזיקה למעמד הפועלים, המעוניין באחדות העמלים ללא הבדל גזע, לאום ומוצא, והיא בולמת את תהליך ההתמזגות של העדות השונות לאומה אחת.

נגד האפליה העדתית חייבים להיאבק כל הכוחות הדמוקראטיים בארצנו. אין זה עניין לבני העדות המקופחות בלבד. המפלגה הקומוניסטית הישראלית תמשיך ותגביר את מאבקה נגד מדיניות האפליה העדתית של הממשלה ונגד כל גילוי של אפליה עדתית בכל מוסד וחוג ציבורי. המפלגה

הקומניסטית הישראלית מוכנה לשתף פעולה עם כל הכוחות הדמוקראטיים במאבק לחיסול האפליה העדתית בישראל.

הכפיה הדתית, מכוח סמכותה של המדינה בחקיקת חוקים ובביצועם, פוגעת בהמוני העם ומהווה התנקשות חמורה בעקרון הדמוקראטי של חופש המצפון. כפיית דיני אישות דתיים, כפיית איסורים בשם שמירת שבת, כפיית אורתודקסיות דתית על ציבור תלונני — סותרות את חופש המצפון. ההפרדה המשפילה של עדת „בני ישראל“ מעולי הודו על ידי הרבנות הראשית בדיני אישות, הדגימה בצורה בולטת מצב כללי מזוועה זה. „חוק השבת“, שכמעט ונתקבל בכנסת, מוסיף לאיים על הכלל והפרט בחברה הישראלית בהגבלות נוספות וחמורות עוד יותר, נגדו מתקומם רוב רובו של הציבור.

הקלריקליזם המסתער נושא בחובו גם ריאקציה חברתית. חוד החנית שלו היא הנהגת המפד"ל בממשלה, אשר מבחינה מעמדית משרתת את ההון הגדול נגד האינטרסים של העמלים החילוניים והדתיים כאחד.

על־אף החלטת הכנסת משנת 1951, הפוסלת את תקנות החירום מימי השלטון הבריטי, כמנוגדות ליסודות מדינה דמוקראטית, טרם בוטלו תקנות קולוניאליסטיות אלו, והממשלה משתמשת בהן ומפעילתן כבסיס משפטי לממשל הצבאי, למעצרים אדמיניסטרטיביים והגליות, להפרת זכות ההתאגדות וההתכנסות, להתנקשות בחירויות הדמוקראטיות של הפרט והכלל.

ואם לא היה די בכל אלה, בא „חוק לשון הרע“, המוסיף חטא על פשע והמהווה איום חמור ביותר על חופש העתונות ועל החירויות הדמוקראטיות.

הניוון הכללי של המשטר הקאפיטאליסטי, המדיניות הכללית של השלטון, של תלות במעצמות האימפריאליסטיות, ההתחברות עם גרמניה המערבית הניאורנאצית ועם כוחות הריאקציה העולמית, פיזור ה„מענקים“ האמריקאיים וה„שילומים“ הגרמניים, טיפות אנטי־סובייטיזם, אנטי־קומוניזם, אווירה שוביניסטית אנטי־ערבית ומיליטריסטית, פירוד עדתי, קלריקליזם תוקפני, ספסרות משתוללות ורדיפת בצע, התבטלות קוסמופוליטיות בפני האמריקאניזם — כל אלה מהווים את הגורם היסודי למשבר הרוחני

מוסרי החמור הפוקד חלקים בחברה הישראלית והנוצר הישראלי, לריבוי תופעות של שחיתות ופשיעה. השפעת השתלטותו של ההון המונופוליסטי בכל שטחי החיים הממלכתיים והחברתיים, נותנת את אותותיה גם במערכת החינוך, המדע, התרבות והאמנות.

האינטרס המעמדי של ההון המונופוליסטי הוא לטפח ולהעמיק משבר רוחני-מוסרי זה, אדישות למערכות ציבוריות גורליות, ציניות וקארייריזם, פאטאליזם וריקנות. המוצא ממשבר זה הוא לא בקריאה של „חזרה לחלוציות“, המנוצלת לבלימת המאבק המעמדי של העמלים ולהורדת רמת-חייהם, אלא בהתגייסות-יתר של המוני העמלים סביב דגל המאבק לשלום ואחוות-עמים, לעצמאות לאומית מלאה, לדמוקרטיה ולסוציאליזם. ההתפתחות הכללית מוכיחה מצד אחד, את פשיטת-הרגל של מדיניות החוגים השליטים, הנמשכת מזה 17 שנים, את אייכולתה לפתור אף אחת מבעיות-היסוד של מדינת ישראל, — את בעיית השלום הישראלי-ערבי בראש וראשונה והשתלבות ישראל באזור — ומצד שני, את צידקת דרכה ומדיניותה הפאטריסטית של המפלגה הקומוניסטית הישראלית.

מתוך גאמנות לעניין השלום ועצמאות ישראל, הפיתוח הכלכלי, הדמוקרטיה, אחוות-העמים והקידמה הסוציאלית, נאבקה מפלגתנו ותוסיף להיאבק נגד המדיניות הכושלת והמכשילה של החוגים השליטים, למען מדיניות של שלום והצלה לאומית.

3. שני קווים לגבי הבעיה הא"י והסכסוך הישראלי-ערבי

בשאלות החשובות הללו, המעסיקות את הציבוריות הישראלית, ואת מפלגתנו בכלל זה, סיכם הוועד המרכזי של מפלגתנו את עמדתו פה-אחד. הדבר בא על ביטוי בראשי-הפרקים לקראת הוועידה ה-15 בפרק „המדיניות הרשמית ומדיניות מק"י לגבי הבעיה הא"י והסכסוך הישראלי-ערבי“.

ראשי-הפרקים לקראת הוועידה, שנבקש את הוועידה לאשרם, קובעים: מקור הסכסוך הישראלי-ערבי הוא באימפריאליזם הבריטי והאמריקאי, אשר עשה מצידו הכל כדי להפר את החלטת עצרת האו"ם מ-29 בנובמבר 1947, בדבר עצמאות א"י ותלוקתה לשתי מדינות עצמאיות ודמוקרטיות, יהודית וערבית. האימפריאליזם, אשר גרם בשנת 1948 למלחמה נגד מדינת ישראל תגד הקמת המדינה הערבית בא"י, הוא הנושא באחריות — בעזרת

הכוחות הריאקציוניים היהודיים והערביים — להתהוותה של הטרגדיה הפלשתינאית, לבעית מאות אלפי הפליטים הערביים שנעקרו ממולדתם, לחלוקת השטח שנועד למדינה הערבית בין ישראל, ירדן ומצרים, להחרפת הסכסוך הישראלי-ערבי, למניעת השכנת שלום בין ישראל והארצות הערביות.

האימפריאליזם מנצל כל השנים את הבעיה הא"י, את הסכסוך הישראלי-ערבי להתערבותו באזור המזרח-התיכון למטרותיו הפוליטיות, הכלכליות והאסטרטגיות, ומדשן בכך את הקרקע לאיבה שובינית ולאיום מתמיד על השלום. הסכסוך הישראלי-ערבי מהווה אחד המוקדים הרציניים של המתיחות באזור, של סכנות לבטחון ישראל ולבטחון שכנותיה, של מירון-זיון שיגרתי ובלתי-שיגרתי מסוכן לעניין השלום ומרושש, למכשול רציני במאבק עמי האזור לשחרור גמור מתלות באימפריאליזם.

הקו היסודי של המדיניות השלטת בבעיה הא"י הוא קו ההתעלמות מעצם קיומו של העם הערבי הא"י, קו ההתנכרות לזכויותיו הלאומיות החוקיות, קו ההישענות של שליטי ישראל על האימפריאליזם. ההתחברות עם האימפריאליזם מחזקת את התנכרותם לזכויות העם הערבי הא"י, ויחד עם זאת — התנכרותם לזכויות העם הערבי הא"י, דוחפת אותם להישענות על האימפריאליזם. מדיניות זו מרחיקה הסדר של שלום עם הארצות השכנות והיא הגורם היסודי לבידודה של מדינת ישראל ולערעור מעמדה בזירה הבינלאומית.

שליטי ישראל ציפו, שהבעיה הא"י עשויה "להתיישן" ולהיעלם במשך השנים. אך במציאות, לא-זר-בלבד שלא ירדה מסדר-היום, אלא אף נהפכה לבעיה בינלאומית הנדונה לא רק בא"רם מדי שנה בשנה בקשר עם התקציב לפליטים הערביים, אלא אף בכל הוועידות האפריקאיות, האפרו-אסייתיות ובכינוסים בינלאומיים אחרים.

הפראקטיקה של ממשלת אשכול ביחסי ישראל-ערב מוכיחה, כי היא ממשיכה את המדיניות הבן-גוריונית גם בשטח זה. היא מוסיפה לנקוט עמדה שלילית עיקשת לגבי זכויות הפליטים; היא מוסיפה לחתור לנשק בלתי-שיגרתי ולשלול את ההצעות לפירוז האזור מנשק גרעיני; היא מוסיפה להישען על תוכנית-ג'ונסטון, על תוכניתו של האימפריאליזם האמריקאי, בפעולתה החד-צדדית בעניין מי-הירדן; היא מוסיפה להחרים את ועדות שביית-הנשק עם סוריה ומצרים; היא מוסיפה לנקוט בצעדים הרפתקניים, בפעולות-תגמול ותקריות-גבול; היא מוסיפה לאיים בהתערבות

למקרה של שינויים אנטי-אימפריאליסטיים בממלכת ירדן; היא מוסיפה לדגול במדיניות מעמדות-של-כוח. מדיניות אנטי-לאומית וריאקציונית זו מזינה במידה ניכרת את עמדתם של שליטים ערביים, השוללת את זכות קיומה של מדינת ישראל.

עליית המדיניות הישראלית על דרך השלום עשויה לשנות מן היסוד את מצבה של ישראל, לעורר הבנה והתקרבות בקרב העמים הערביים, לרכוש את אהדתן ותמיכתן של הארצות הבלתי-מזדהות, של ברית-המרעצות וכל הארצות הסוציאליזם, של דעת-הקהל הבינלאומית — הנאבקים לעולם של שלום, אחוות-עמים וקידמה אנושית.

מעניינם המשותף של עם-ישראל ושל העמים הערביים הוא לחסל את הסכסוך הישראלי-ערבי ולכונן יחסי-שלום ושכנות טובה ביניהם. שלום ישראלי-ערבי יחזק את העניין הכללי של השלום באזור ובעולם, יסייע למאבק עמי המזרח-התיכון נגד האימפריאליזם והניאורקולוגיאליזם, יקדם את ההתפתחות החופשית של עמי האזור לקראת שחרור לאומי וסוציאלי מלא.

נקודת-המוצא של מפלגתנו הקומוניסטית לפתרון הבעיה הא"י ולחיסול הסכסוך הישראלי-ערבי, כפי שהגדרנו אותה גם בוועידות קודמות, היא העובדה, כי ארץ-ישראל (פלשתינה), בהתפתחותה ההיסטורית נהיתה למולדתם של שני העמים, היהודי והערבי; היא הזכות הנובעת מכך להגדרה עצמית של שני העמים; היא החובה והאפשרות להבטיח את הזכויות הלאומיות הצודקות של שני העמים גם יחד; היא הצורך והאפשרות לחסל על יסוד זה את הסכסוך הישראלי-ערבי, בדרכי שלום, בדרכי מ"מ והסכם הדדי. נקודת-המוצא לניגית זאת נשארת בתוקפה גם כיום ולעתיד לבוא. היא מחייבת הכרה הדדית בזכויות הלאומיות הצודקות של שני העמים.

עם ישראל מימש את זכותו להגדרה עצמית ואילו מהעם הערבי הא"י נשללה האפשרות למימוש זכותו-הוא להגדרה עצמית. מפלגתנו נאבקה על כך, שמדינת ישראל תכיר הראשונה בזכויות החוקיות של העם הערבי הא"י שלא באו על מימוש, וקודם-כל בזכות הפליטים הערביים, כי זו הדרך להשגת ההכרה מצד מדינות-ערב במדינת ישראל ובזכויותיה החוקיות.

זכותם של שני עמי ארץ-ישראל להגדרה עצמית, לקיום לאומי חופשי, היא שהונחה ביסוד החלטת האו"ם משנת 1947. הגשמת הזכות להגדרה עצמית של כל אחד משני העמים היא לא רק לטובתו שלו-עצמו.

אלא גם לטובתו של עם הזולת, כי רק באופן כזה ייעלמו הפחד והאיבה מיחסי שני העמים, יושג הסכם שלום ביניהם, יובטח הבטחון הלאומי לשניהם.

העיקרון של פתרון מוסכם לבעיה הא"י על יסוד זכות ההגדרה העצמית של שני העמים, הישראלי והערבי, מחייבת הכרת ישראל בזכות הפליטים הערביים לחזור למולדתם או לקבל פיצויים נאותים, מחייב נכונות משני הצדדים לפתור את הבעיה הטריטוריאלית פתרון צודק ובדרכי שלום, התוויית גבולות מוסכמים, גבולות-קבע, גבולות-שלום בין ישראל ובין שכנותיה, מאחר והסכמי שביתת-הנשק סימנו רק קווי-הפרדה ארעיים, ומאחר ובהסכמים אלה התחייבו שני הצדדים שבחזוהי-השלום יותוו גבולות-קבע. בעיה זו יש לפתור באמצעי-שלום, בדרך הסכם הודי בין הנציגים המוסמכים הישראליים והערביים, אשר יקבעו במשותף גבולות-שלום קבועים, מוסכמים אהדדי — בהתאם לזכות ההגדרה העצמית של שני העמים ובהתאם לעקרונות הכלולים באיגרת ראש ממשלת ברית-המועצות מיום ה'31 בדצמבר 1963 אל ראשי כל המדינות, ובכללן מדינת-ישראל ומדינות-ערב.

שלילת השימוש בכוח לפתרון סכסוכים טריטוריאליים ובעיות-גבול, אין פירושה שבעיות אלו אינן קיימות כלל-ועיקר, אלא שיש לפתור אותן בדרכי-שלום והסכם בלבד.

העיקרון של פתרון מוסכם לבעיה הא"י על יסוד זכות ההגדרה העצמית של שני העמים, הישראלי והערבי, מחייב את מדינות-ערב להכיר בזכות קיומה של מדינת-ישראל ובזכויותיה החוקיות, בזכותה לחופש השייט בתעלת-סואץ ובמצרי ים-סוף, לבטל את החרם נגד ישראל, להגיע להסדר מוסכם של חלוקת מקורות המים המשותפים וכו'.

זוהי תוכניתנו לעניין השכנת-השלום בין ישראל לבין מדינות-ערב. זוהי תוכנית שאינה מטילה בספק אף אחת מהזכויות היסודיות של שני העמים, תוכנית לפתרון צודק של הבעיה הלאומית הישראלית-הערבית המורכבת מאוד, תוך ראייה קונקרטית של התנאים המיוחדים בהם שרויה בעיה זו. זוהי תוכנית של שום זכות-יתר לאחד הצדדים ושום קיפות או אפליה לגבי אחד הצדדים; זוהי תוכנית מעוררת אמן הדדי ומסוגלת ללכד את מעמד הפועלים והכוחות הדמוקראטיים בישראל ובארצות-ערב למאבק משותף על מטרתם המשותפת — חיסול התלות באימפריאליזם, השגת השלום ונצחון עניין הקידמה.

יחד עם זאת, לא תימנע מפלגתנו הקומוניסטית מתמוך בכל הסכם שלום שיושג בין מדינת-ישראל לבין המדינות הערביות, אשר יקח בחשבון את הזכויות הצודקות של שני העמים.

יש לציין, כי כתוצאה מהתגברות המגמה האנטי-אימפריאליסטית בארצות הערביות, מהתמורות המתקדמות בשורת ארצות ערביות ומהידוק קשריהן עם ברית-המועצות — גוברת ההכרה בדבר התפקיד המסכסך של האימפריאליזם, גוברת ההתנגדות למלחמה, דבר המגביר את הסיכויים להסדר-שלום של הסכסוך הישראלי-ערבי. בהודעה המשותפת הסובייטית-מצרית, למשל, הופיעה תמיכה חיובית בזכויותיהם של ערביי א"י, אך אין בה כל שלילה לגבי זכויות ישראל, והיא מבוססת על פתרון-שלום של כל הבעיות הבינלאומיות השנויות במחלוקת. זהו ביטוי נוסף לעקרונותיה של המדיניות הסובייטית באזורנו, המושתתת על הכרה בזכויות הצודקות של העמים להגדרה עצמית, על המאבק נגד האימפריאליזם וקידום עניין השלום. על כן רואה מפלגתנו בהרחבת קשרי-הידידות בין מדינות-ערב והמדינות הסוציאליסטיות תופעה חיובית, לא רק מנקודת-ראות המאבק הכללי נגד האימפריאליזם והמלחמה, אלא גם מנקודת-ראות האינטרס הלאומי של עם ישראל, המעוניין בפתרון-שלום של הסכסוך הישראלי-ערבי. במיוחד מציינת מפלגתנו בסיפוק את סיכומי ההתייעצות של המפלגות הקומוניסטיות הערביות שפורסמו בספטמבר 1964, המצדדים בהגשמת זכויות העם הערבי הא"י בדרכי-שלום והמתנגדים לחיסול זכויותיו של עם ישראל.

אולם, בעת-זו בעונה אחת עם מגמות רבות סיכוי אלה, שרירה וקיימת עדיין בקרב החוגים השליטים הערביים המדיניות המתנכרת לזכות קיומה של מדינת ישראל — עמדה המתבטאת בהכרזות על שלילת זכות קיומה של מדינת ישראל, במתן עידוד לתוכניות ההרפתקניות של "ארגון השחרור הפלשתינאי" ו"צבא השחרור הפלשתינאי", ובמתן מהלכים להגדרות הפוסלות את מדינת ישראל כ"ייצור מלאכותי של האימפריאליזם האנגלו-אמריקאי", כ"בסיס אימפריאליסטי" או כ"ראש-גשר אימפריאליסטי" ו"קולוניאליזם". עמדה כזאת נוגדת את העיקרון הדמוקראטי של זכות ההגדרה העצמית לגבי עם ישראל, סותרת את העובדה ההיסטורית שמדינת ישראל קמה על-פי החלטת האו"ם במסגרת חיסול השליטה הקולוניאלית במזרח-התיכון ובאזורים אחרים של העולם, גורמת נזק לעניין אחדותם של עמי האזור במערכה האנטי-אימפריאליסטית, מחזקת את ידי הגורמים

השוביניים והמיליטאריסטיים בישראל, גורמת נזק לאינטרס העם הערבי הא"י גופא, ועומדת למיכשול בדרך לפתרון בדרכי-שלום של הסכסוך הישראלי-ערבי.

המפלגה הקומוניסטית הישראלית, הנאבקת לשינוי המדיניות הישראלית בכיוון השלום, אחוות-העמים והקידמה, בכיוון אי-התלות באימפריאליזם, הנייטרליות והסולידאריות עם התנועה הערבית לשחרור לאומי, והרואה במאבק זה את עיקר תפקידה — דוחה ותוסיף לדחות כל גילוי מצד גורמים ערביים שונים, המכוון לפגוע בזכויותיו החוקיות של עם ישראל.

מפלגתנו נאבקה ותוסיף להיאבק בכל התוקף נגד התעלמותם של החוגים השליטים בארצנו מעצם קיומו ומזכויות-היסוד של העם הערבי הא"י, לרבות זכותו להתארגן ולהיאבק באורח דמוקראטי על זכויותיו, כשם שדחינו ונוסיף לדחות בכל התוקף את ההכרזות העוינות של מדינאים ערביים על כוונתם לחסל את מדינת ישראל, לשלול את זכויותיו הצודקות של עם ישראל.

המערכה למען השגת הסכם-שלום מחייבת קודם-כל להימנע מתקריות-גבול, מהתנגשויות צבאיות מקומיות, מהתגררויות ומהיגררות אחר התגררויות וממעשים דומים של הפרת הסכמי שביתת-הנשק; להינזר מהכרזות מלחמתיות, מפעולות חד-צדדיות הפוגעות בזולת ומכל צעד הגורם לשפיכות-דמים — מכל צד שהוא. המערכה הזאת מחייבת את ההסכמה לפירוז אזורנו מנשק גרעיני, להפסקת הכיוון הצבאי בעבודת הכור האטומי בדימונה, להפסקת מירון-הזיון.

כן מחייבת המערכה לשלום לבטל מיד את הממשל-הצבאי, שהוא מכשיר האפליה והדיכוי הלאומי של האוכלוסיה הערבית, את נישול הפלחים מאדמתם.

התנאים האובייקטיביים נוחים עתה יותר ומגבירים את הסיכוי למניעת מלחמה ישראלית-ערבית ולפתרון הסכסוך בדרכי-שלום. סיכוי זה מותנה בהגברתה ובהצלחתה של המערכה למיפנה במדיניות הישראלית אל קו השלום, אי-התלות באימפריאליזם והנייטרליות, בהתגברות כוחות השלום והאנטי-אימפריאליזם באזור כולו. העמקת ההפוגה במתיחות הבינלאומית וקידום ההתפתחות העולמית בכיוון דר-הקיום בשלום, יסייעו למימוש הסיכוי הזה.

דברים אחרונים אלה נלקחו מתוך החלטות המושב ה-15 של הוועד

המרכזי של מפלגתנו, שנתקבלו פה אחד. דברים אלה כלולים גם בראשי הפרקים לקראת הוועידה ה-15, שאף הם נתקבלו פה אחד. אך המיעוט בוועד המרכזי היוצא עירער על הנחות יסוד אלו והוכיח בכך, כי הסכמתו להחלטות המושב ה-15 ולראשי הפרקים המשותפים לקראת הוועידה לא היתה אלא מן השפה ולחוץ.

לפי החומר של בעלי "דעה ב'" יוצא, כי גם במסגרת המדיניות הפרו-אימפריאליסטית אפשר להגיע להסדר שלום של הסכסוך בין ישראל והמדינות הערביות. גישה מוטעית זו מוציאה למעשה את תלותם של שליטי ישראל באימפריאליזם כגורם להמשך הסכסוך ומחלישה את המאבק נגד מדיניות התלות בו.

ראשי הפרקים, כפי שראינו לעיל, קובעים, כי מאחר ועם ישראל מימש את זכותו להגדרה עצמית והקים את מדינת ישראל, ואילו מן העם הערבי הא"י נשללה האפשרות למימוש זכותו להגדרה עצמית, נאבקת מפלגתנו על כך, שמדינת ישראל תכיר הראשונה בזכויות החוקיות של העם הערבי הא"י שלא באו על מימוש, וקודם כל בזכות הפליטים הערביים, כי זו הדרך להשגת ההכרה מצד מדינות ערב במדינת ישראל ובזכויותיה החוקיות.

ובכן, פה אחד החליט הוועד המרכזי, בקבלו את ראשי הפרקים, שמדינת ישראל צריכה לעשות את הצעד הראשון, ולא-ודווקא כמחווה אינטרנאציונאליסטית, אלא מתוך האינטרס הלאומי של ישראל עצמה, כצעד הנובע ממהות הבעיה, כדרך להסדר שלום, דרך לכך שמדינות ערב יכירו במדינת ישראל. זהו המפתח להוציא את הבעיה מקפאונה. לשבירת מעגל הקסמים.

ואילו בעלי דעה ב' מתכחשים להנחה הנ"ל של ראשי הפרקים, למרות שהצביעו בעדה בוועד המרכזי. בחומר שלהם הם כותבים: "אנו דורשים שישראל תהא הראשונה להכרה בזכויות הזולת — הראשונה אך לא היחידה. בלי שתבוא גם מן הצד הערבי הכרה לפחות בזכות קיומה של מדינת ישראל, לא ייתכן בכלל משא-ומתן על הסכם שלום". ועוד: "בלי הכרה הזדית כדרך אל השלום לא ייתכן גם הסכם הזדית כיסוד של השלום".

זהו רביזיה גמורה של מדיניות המפלגה הקומוניסטית הישראלית בכלל וראשי הפרקים לקראת הוועידה ה-15 בפרט. בראשי הפרקים נאמר בפירוש, כי מדינת ישראל צריכה להכיר ראשונה, כי זו הדרך להשגת

הכרת המדינות הערביות בישראל. אין להעלות על הדעת, כי מדינות ערב יכירו בישראל בטרם תכיר ישראל בזכויות העם הערבי הא"י וקודם כל בזכויות הפליטים.

הנסיון של 17 שנים מוכיח, כי השלום לא יושג בדרך זו. ניתוח ריאלי של הבעיה מוכיח, כי רק הכרת ישראל בעם הערבי הא"י, בעצם קיומו ובזכויותיו, היא שתביא להכרת העמים הערביים בישראל ובזכויותיה הלאומיות.

זאת ועוד: ראשי-הפרקים, שנתקבלו פה-אחד בוועד המרכזי, קובעים במפורש שהאימפריאליזם, הוא ועושי-דברו באזור, הם מקור הסכנה למלחמה. זהו לקח מלחמת העצמאות ב-1948 והמלחמה התוקפנית בסואץ-סיני ב-1956.

המלחמות המתנהלות כיום בעולם (וייטנאם, קונגו, הרפובליקה הדומיניקנית, דרום-מזרח-ערב), — מקור כולן באימפריאליזם, וקודם כל בזה האמריקאי.

המאמצים המתמידים של האימפריאליסטים לבלימת המאבק של התנועה לשחרור לאומי וסוציאלי של עמי האזור, לשמירת עמדותיהם הפוליטיות והכלכליות המתערערות — הם המקור הראשי למתיחות באזור, להחרפת הסכסוך הישראלי-ערבי, ולסכנת המלחמה בין ישראל והארצות הערביות.

במסגרת מאמצים אלה, — סיכמנו בראשי-הפרקים — האימפריאליסטים ניצלו ומנצלים את הסכסוך הישראלי-ערבי, מנצחים ומלבים אותו, נעזרים בבני-בריתם ובמשענותיהם, ובראש-זובראשונה בחוגים השליטים בישראל, באימם בהתערבות צבאית נוסח התוקפנות המשולשת בסואץ-סיני ב-1956. כל נסיון לנתק את הסכנה למלחמה באזורנו מהגורם האימפריאליסטי או לטשטש את תפקידו המכריע — כפי שעושים זאת בעלי דעה ב' — אינו אלא התכחשות למציאות הפוליטית ולאמת ההיסטורית, והוא עומד בסתירה לסיכומי התנועה הקומוניסטית העולמית. מתנגדים אנו לכל נסיון לטשטש את מקור הסכנה למלחמה. המדובר כאן בסכנה האקטואלית והיא הסכנה הנובעת מתכני האימפריאליסטים נגד המדינות האנטי-אימפריאליסטיות הערביות, המבוצעים בעזרת בני-בריתם.

הכרזות ועמדות אנטי-ישראליות, השוללות את זכות קיומה של ישראל, הנשמעות אף מפי מנהיגים ערביים אנטי-אימפריאליסטיים (אם

כי הם משמיעים לעתים גם הכרזות אחרות המחייבות פתרון שלום, פתרון על יסוד החלטות האו"ם, שפירושן הכרה בקיום ישראל), הוגדרו על-ידי ראשי-הפרקים כ"מכשול לפתרון-שלום של הסכסוך הישראלי-ערבי". הכרזות ועמדות אלו נגד זכות קיומה של ישראל מפריעות, באופן הרציני ביותר, למאבקם הצודק של כוחות הדמוקרטיה והשלום בישראל נגד מדיניותם של שליטי ארצנו, לניחוק המוני העם בישראל מהשפעת המדיניות האנטי-ערבית המסורתית. אנו גינינו ונמשיך לגנות בכל תוקף הכרזות ועמדות אלו. אך אין בכך כדי לשנות את ההערכה היסודית שהסכנה הריאלית למלחמה בין ישראל והמדינות הערביות מקורה באימפריאליזם ובמדיניות-הכוח, ההרתעה והשירות לאימפריאליזם של החוגים השליטים בישראל.

אנו גינינו בשעתו את פעולות הפדאיון כפעולות טירור נפסדות וחמורות. כיום מגנים אנו את פעולות הקבוצה הטירוריסטית "אל-פתח". עם כל חומרת הדברים האלה, מן ההכרח לעשות ניתוח אובייקטיבי של ההתרחשויות באזורנו. אפילו המיליטאריסט הקיצוני משה דיין, אמר בראיון ל"ידיעות אחרונות", כי אין עומדת על הפרק בעתיד הנראה לעין סכנה של תוקפנות ערבית.

קיימים חוגים הרפתקניים בארצות הערביות, הדוגלים ברעיון המלחמה בישראל. אך במציאות של אזורנו ובתנאים הבינלאומיים הנוכחיים אף מדינה ממדינות האזור אין ביכולתה לפתוח במלחמה ממש, בלי השתלבות בתוכנית מלחמה תוקפנית אימפריאליסטית באזור. אפילו בן-גוריון לא פתח במלחמה אלא לאחר השתלבות בתוכנית המלחמה האימפריאליסטית הצרפתית-בריטית נגד מצרים, ב-1956.

אנו גינינו ונגנה גם להבא התגרריות והיגררות אחר התגרריות, תקריות-גבול משני עברי קווי שביתת-הנשק. אך כאשר המדובר הוא בסכנה למלחמה, הרי אין לנתקה מהתוכניות האימפריאליסטיות באזורנו. השוואתנות מלאכותית של האחריות לסכנת המלחמה, כפי שעושים זאת בעלי דעה ב', מביאה לסטטוס אחריותו של האימפריאליזם ולסטטוס התחומים בין אלה המשתפים פעולה עמו, לבין אלה המתנגדים לו. הערכנו ומעריכים אנו בחיוב את הצעותיו של נשיא תוניסיה חביב בורגיבה, בעניין השלום הישראלי-ערבי, יהיו מניעיו אשר יהיו. היו גם בעבר הצעות ערביות להסדר-שלום, כמו החלטת ועידת באנדונג. אך דבקותם של שליטי ישראל במדיניות של "אף פליט ואף שעל

אדמה", דנה לכשלון את הצעותיו של בורגיבה, כהצעות דומות בעבר. דבר זה אושר מחדש על-ידי סגן ראש הממשלה אבא אבן, בראיון שנתן ל"ג'ואיש אוברבר", באפריל שנה זו. בתגובה להצעות בורגיבה, הוא הכריז:

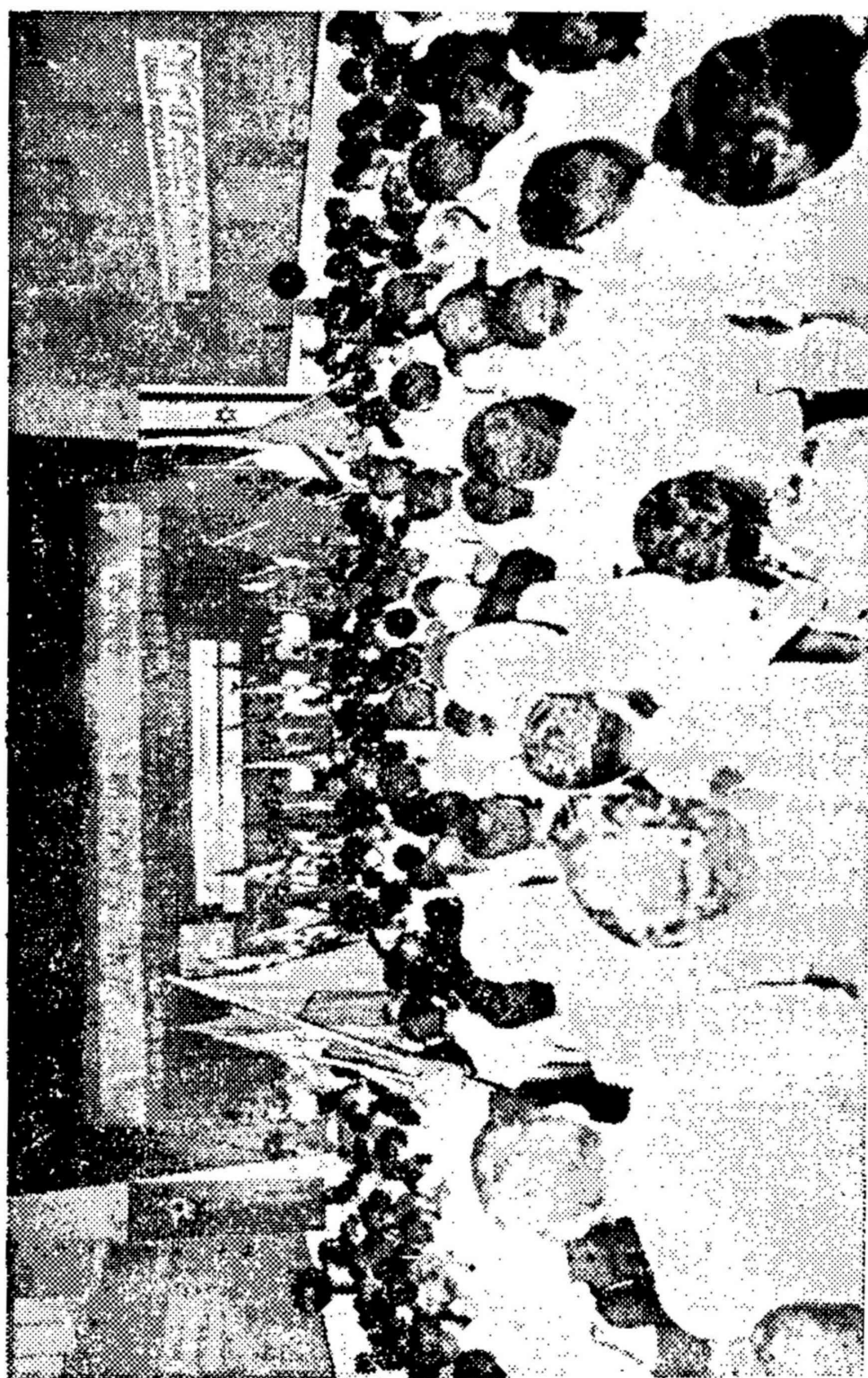
"ישראל אינה יכולה לקבל את ההצעה לנהל מו"מ על בסיס החלטת עצרת האו"ם משנת 1947. הצעה זו אינה חדשה, באשר הערבים הציעו אותה פעמים אחדות באו"ם ובמוסדות בינלאומיים אחרים, וישראל דחתה אותה".

מעל במות בינלאומיות שונות, בהכרזותיהם הרשמיות של מנהיגי מדינות סוציאליסטיות וארצות בלתי-מזדהות, בהופעותיהם של מנהיגים קומוניסטיים ולאומיים-דמוקראטיים ערביים, וכן של ראשי מדינות ערביות מסויימות, הועלתה מדי פעם התביעה לפתרון הבעיה הפלשתינאית בהתאם להחלטות האו"ם.

אנו רואים בחיוב הצהרות כאלו מצד מנהיגים ערביים, לא מתוך דביקות בפרטי החלטות האו"ם, אלא משום שמשמעותן היא כיבוד זכויותיהם של שני עמי א"י והכרה בעצם קיומה של מדינת ישראל.

אך אין אנו מתעלמים מקשיים ומתופעות שליליות, הקיימות עדיין בתנועה הלאומית הערבית, וגם לא מנסיגות. לכן, אין אנו מזדהים ואיננו יכולים להזדהות ללא-הבחנה עם כל עמדה מעמדות המופיעות בתנועה הלאומית הערבית. לכן הופענו ומופיעים אנו נגד נסיונות ומגמות בתנועה הלאומית הערבית להתפשרות עם האימפריאליזם, ונגד עמדות שוביניות לגבי זכות קיומה של מדינת ישראל. וכאשר מנהיגים בולטים בתנועה הלאומית הערבית הרימו בשעתו את דגל האנטי-קומוניזם, התייצבנו בכל תוקף. — יחד עם כל תנועתנו הקומוניסטית ובראשה מקב"מ — נגד תופעה שלילית זו. אך הקשיים הזמניים והנסיבות הזמניות אינם יכולים לשנות את הכיוון היסודי של ההתפתחות בתנועה הלאומית הערבית, שהוא אנטי-אימפריאליסטי ומתקדם. מפלגתנו היתה, הינה ותהיה סולידארית עם כיוון התפתחות חיובי זה.

מתוך הרגשת אחריות היסטורית לגורלו של עם ישראל, מתוך דאגה עמוקה נוכח הסכנות הנשקפות לישראל מהמשך המדיניות המסורתית הכושלת, אומרים אנו לעם את האמת, חושפים את מקור הסכנה ומשקיעים את מיטב כוחותינו על-מנת להחדיר את תחושת האחריות הלאומית האמיתית בקרב המוני-העם, כדי לגייסם וללכדם למאבק למען מדיניות ישראלית חדשה של הצלה לאומית, אשר תבטיח את השתרשותה של ישראל

המצעד והנפת הדגלים ע"י חברי בנק"י

באזור, למען מדיניות של שלום, אי-תלות, נייטראליות, דמוקראטיה וקידמה חברתית.

4. הפרוגרמה

המפלגה הקומוניסטית הישראלית מציגה לפני מעמד הפועלים והעם, אל מול משבר השלטון וכשלון מדיניותו, אל מול התרבות הסכנות לישראל הנובעות ממדיניות זו, תוכנית של מאבק מוגבר נגד המדיניות האנטי-לאומית והאנטי-עממית של הממשלה, תוכנית לליכוד תזית רחבה למען חילוץ ישראל מן המשבר הפוליטי, הכלכלי, הסוציאלי והמוסרי, תוכנית למיפנה יסודי במדיניות הישראלית, להעלאת ישראל על דרך השלום, אי-התלות והנייטראליות, הדמוקראטיה, הקידמה הסוציאלית, תוכנית להקמת ממשלה לאומית-דמוקראטית בישראל. ואלה הם עיקרי התוכנית:

א. לשלום ובטחון, לאי-תלות ונייטראליות

✧ תמיכה בכל יוזמה בינלאומית למניעת מלחמה עולמית שלישית ומלחמות מקומיות „קטנות“, לביצור דו-הקיום בשלום, לאיסור הנשק הגרעיני, לפירוח אזורים שונים בעולם מנשק גרעיני, לפירוק נשק כללי, לפתרון כל הסכסוכים בין מדינות בדרכי שלום.

✧ תמיכה במאבק לשחרור לאומי של העמים הנתונים עדיין לשיעבוד קולוניאלי ובמאבק העמים המשוחררים והארצות המתפתחות באסיה, באפריקה ובאמריקה הלאטינית, לפיתוח כלכלי ולעצמאות מלאה, למניעת השתלטות ניארוקולוניאליסטית.

✧ ביטול זיקת התלות במעצמות גאט"ו, הפסקת עיסקות-החימוש ההדדיות עם גרמניה המערבית, נקיטת קו של נייטראליות חיובית, הרחבת הקשרים המדיניים, הכלכליים והתרבותיים עם ברית-המועצות וארצות סוציאליסטיות אחרות, קיום יחסי ידידות עם כל אומות העולם, עלי-סוד של נאמנות לשלום וכיבוד הזדי של ריבונותן.

✧ חתירה לכינון שלום צודק ויציב בין ישראל והארצות הערביות, לפתרון הבעיה הא"י על-ידי הכרה הדדית וכיבוד הזדי של הזכויות הלאומיות החוקיות של שני עמי א"י. הנובעות מזכותם היסודית להגדרה

עצמית. על ישראל להכיר הראשונה בזכות הפליטים הערביים לחזור למולדתם או לקבל פיצויים. הכרת ישראל בזכויות העם הערבי הא"י תביא להכרת המדינות הערביות במדינת ישראל ובזכויותיה, לפתרון הבעיה הא"י בדרכי-שלום, משא-ומתן והסכם.

✱ היערכות לפתרון הסכסוך הישראלי-ערבי באמצעים מדיניים ולא בדרך של הכרעה צבאית; ביסוס ארגונה, ציודה, אימונו וחינוכו של צה"ל על יסודות הגנתיים — כלומר, על שלילת כל צורה של מלחמת-התקפה ותגמול-צבאי ועל שלילת שילובו של צה"ל באסטרטגיה של נאט"ו וסנט"ו; הפסקת הכיוון הצבאי בכור האטומי ותמיכה בהסכם בינלאומי על קביעת המזרח-התיכון כאזור מפורז מנשק גרעיני, וכן בהסכם בינלאומי על הפסקת מירוך-הזיון השגרתי באזורנו על-ידי הפסקת משלוחי הנשק לכל ארצותיה, מן המערב ומן המזרח, כאחד.

ב. להבראת המשק הלאומי, לעצמאות כלכלית

✱ נקיטת מדיניות שלום והפסקת מירוך-הזיון — פירושה מבחינה כלכלית: צמצום ההוצאות הצבאיות והעמדתן על רמה הגנתית רגילה; סתימת המקור העיקרי לאינפלציה; בלימת הירידה של ערך המטבע; בלימת ההתייקרות; יתר יציבות ללירה הישראלית ויתר יציבות למחירים.

✱ נקיטת מדיניות של נייטרליות חיובית — פירושה מבחינה כלכלית: הסתלקות מן המאמצים להשתלב בשוק המשותף המערב-אירופי; הרחבת קשרי המסחר עם המדינות הסוציאליסטיות ועם ארצות אסיה ואפריקה על-יסוד חליפין, על-יסוד יבוא תמורת יצוא; צמצום הגרעון המסחרי.

✱ ביטול הזכויות וזכויות-היתר להון המונופוליסטי, הוזר והמקומי; הלאמת ענפי-היסוד של המשק; הלאמת הבנקים הגדולים והבטחת אשראי זול, בהתאם לצורכי הפיתוח והעצמאות הכלכלית; ריכוז היבוא והיצוא ברשות ממלכתית; פיקוח עממי על המפעלים המולאמים; פיתוח הייצור של אמצעי-הייצור העיקריים בידי המדינה; פיקוח על הרווחים של חברות-ההון הגדולות והגבלתם; פירוק קארטלים ומניעת קארטליזציה; ריכוז כל הקרקעות שבבעלות המדינה והקרן-הקיימת בבעלות ממלכתית אחידה, לשם פיתוח מתוכנן והפסקת הספסרות בקרקע; איסור העברת קרקע ציבורית לבעלות פרטית; מסירת האדמה החקלאית בהחכרה לעובדיה, ללא אפליה לאומית או אחרת.

★ עידוד מצד תקציב המדינה ומוסדות האשראי למפעלים הנמצאים בבעלות ישראלית בלעדית וכן להעברת מפעלים מבעלות הזר או מעורב לבעלות ישראלית.

★ הגנה על תוצרת הארץ מפני יבוא מתחרה.

ג. להגנת הזכויות והאינטרסים של מעמד הפועלים והשכבות העממיות

★ שינוי החלוקה של ההכנסה הלאומית בכיוון הקטנת הרווחים והגדלת השכר לכל סוגי העובדים השכירים — בעיר ובכפר, בעבודה גופנית ובעבודה רוחנית.

★ ריסון היוקר על-ידי סובסידיות להחלת מצרכים חיוניים ועל-ידי הספקת שירותים ציבוריים מתקציב הממשלה והרשויות המקומיות; פיקוח יעיל על המחירים.

★ הורדת היטלים על חומרי ייצור חיוניים.

★ התאמת המיבנה של מדד היוקר לסל-המזונות המציאותי של משפחת העובד, תשלום תוספת-יוקר כל 3 חודשים, בהתאם להתייקרות המציאותית.

★ שינוי שיטת המסים הממשלתיים והמוניציפאליים — הורדת עומס המסים הישירים והעקיפים משכר מעמד הפועלים והשכבות העממיות והטלתו על שכר חברות-ההון הגדולות, בעלי הנכסים וההכנסות הגדולים.

★ הגדלת הסעיפים לחינוך, לבריאות, לסעד, לשיכון, למדע, לתרבות, לאמנות ולספורט בתקציבי המדינה והרשויות המקומיות; הרחבת רשת החינוך המקצועי, התיכוני והגבוה.

★ הוזלת הדיור על-ידי הפסקת הספרות בקרקע, הפחתת ההיטלים על חומרי הבנייה וצמצום רווחי הקבלנים וחברות-הבנייה; חיסול משכנות-העוני והבטחת דירה תמורת דירה למפונים; בניית מגורים ממשלתיים-מוניציפאליים-ציבוריים נרחבת להשכרת דירות בשכר-דירה נמוך לנוזקים.

★ קליטת העולים החדשים בשיכון, בתעסוקה, בלימוד מקצועי, בחינוך הילדים, באספקת שירותי בריאות ותרבות — ללא כפייה וללא הפליה.

★ הרחבת החקיקה הסוציאלית, ביטוח מפני אבטלה, הגדלת הפנסיה לקשישים, הגברת הבטיחות ומניעת תאונות בעבודה, קיצור יום-העבודה ושבע-העבודה ללא הפחתת השכר; שכר שווה בעד עבודה שווה ללא

הבדל לאום, עדה, מין וגיל; הגנה מיוחדת על האשה העובדת ועל הנוער העובד.

✱ שחרור ההתיישבות העובדת מנטל החובות לבנקים ולמוסדות המיישבים (מוראטוריום, קונברסיה) ומנגע הריבית השחורה (מתן אשראי זול וארוך-מועד להון-השקעות וקצר-מועד להון-חוזר); הוזלת מחירי החשמל, המים, הדלק, הדשנים, המספוא והוצאות-הייצור האחרות; ביטול ההיטלים הממשלתיים; העלאת מחירי התוצרת החקלאית ליצור, תוך הורדת המחירים לצרכן ע"י סובסידיות ממשלתיות ועלידי קיצוץ רווחי-התיווך.

✱ עידוד הקואופרציה, שמירת עקרונותיה והגנה על ענייניה בקיבוץ ובמושב עלידי מדיניות אשראי ומיסוי מתאימה.

✱ עזרה לבעלי המלאכה, לתעשיינים זעירים ובינוניים עלידי אשראי ממשלתי זול, אספקת חומרי-גלם, מכונות וחלקי-חילוף בתנאים נוחים, עידוד ההתלכדות של מפעלים קטנים לקואופרטיבים, הגנה עליהם מפני התחרות בלתי-שווה מצד המפעלים המונופוליסטיים הגדולים.

ד. לשוויון-זכויות לאוכלוסיה הערבית

✱ ביטול מוחלט ומידי של הממשל הצבאי.

✱ ביטול הסעיפים בחוק האזרחות המונעים אזרחות מתושבים ערביים רבים.

✱ ביטול הפקעת הקרקעות והפסקת נישולם של הפלחים מאדמתם; החזרת קרקעות ל"פליטים המקומיים", המנושלים מאדמתם ומכפריהם; חיסול הסטאטוס של "נפקדים" נוכחים; הקצבת מכסות-קרקע מספיקות, וכן מים וציוד כדי קיום לפלחים מחוסרי-קרקע ודלי-קרקע; ביטול כל אפליה לגבי החקלאות הערבית.

✱ ביטול האפליה ברמת-השכר, באספקת תעסוקה לפועלים הערביים, בתנאים הסוציאליים ולגבי כל הזכויות הנובעות מחברותם בהסתדרות; הקמת מועצות פועלים הסתדרותיות נבחרות ביישובים הערביים.

✱ הבטחת תעסוקה לצעירים הערביים בוגרי בתי-הספר התיכוניים והגבוהים; עידוד היצירה התרבותית הערבית המתקדמת.

✱ מוניציפאליזציה מלאה של היישובים הערביים; הפסקת הריסת בתים ומתן סיוע להרחבת שטחי-הבנייה ביישובים הערביים; ביטול האפליה

בשירותים הציבוריים לאוכלוסיה הערבית; הכנסת חשמל ומים והבטחת תחבורה מסודרת לכפרים הערביים.

✧ עזרה ממשלתית להקמת מפעלי תעשייה ומלאכה ביישובים הערביים.

✧ דאגה לרמת חינוך נאותה במערכת החינוך הערבית, תוך טיפוח המורשת המתקדמת של התרבות הערבית.

✧ שיתוף נאות של האזרחים הערביים במנגנון המרכזי והמקומי של המדינה.

ה. להגנת הדמוקרטיה ולהרחבתה

✧ חקיקת חוקת-יסוד דמוקרטית וחילונית למדינת ישראל.

✧ ביטול תקנות-החירום הבריטיות הקולוניאליות; ביטול חוקים וסעיפי חוקים הנושאים אופי אנטי-דמוקרטי.

✧ שמירה על שיטת הבחירות היחסיות-דמוקרטיות הכל-ארציות לכנסת.

✧ הדיפת הסכנה לדיקטטורה הבן-גוריונית בדרך של ליכוד הכוחות הדמוקרטיים.

✧ כיבוד החירויות הדמוקרטיות של העם והרחבתן; הגנה על חופש הפרט — חופש בחירת מקום המגורים והתנועה, חופש הדיבור, העתונות, ההתארגנות, האספות, התעמולה הפוליטית, ההפגנה והשביתה; ביטול הצנזורה הצבאית על העתונות; עקירת הכפייה הפוליטית על העובדים והעולים החדשים באמצעות לחץ כלכלי, בילוש ואיום משטרתי.

✧ התנגדות לכל צורה של בוררות-חובה או „בוררות מוסכמת“, לכל פגיעה בחופש המאבק האיגודי-מקצועי של העמלים.

✧ שוויון-זכויות מלא, הלכה למעשה, לכל תושבי ישראל בכל שטחי החיים — ללא הבדל לאום, דת, עדה, מין, מוצא, השקפת עולם או שייכות מפלגתית.

✧ ביטול אי-שוויון האשה בדיני-אישות (נישואין וגירושין) וירושה, בחיים הציבוריים, בעבודה ובשכר, תוך מילוי החובות המיוחדות של החברה לאם המשפחה.

✧ הפרדת הדת מן המדינה; אי-כפיית אורח-חיים דתי על בלתי-דתיים ואי-כפיית אורח-חיים חילוני על דתיים; חופש הדת, המחשבה והמצפון; שוויון-זכויות לכל הדתות ולציבור הלא-דתי.

✧ ביקורת ציבורית על „קול ישראל“ ופרסומי הממשלה.

★ הבטחת מרות אזורית ופיקוח פרלמנטארי יעיל על מערכת הבטחון.
★ הבטחת אופי מתקדם ודמוקראטי של החינוך; חידוש זרם העובדים בחינוך.

כשם שהמדיניות השלטת פוגעת באינטרסים הלאומיים של ישראל ובאינטרסים הסוציאליים של המוני-העם — כן מבטיחה התוכנית דלעיל, המוצעת ע"י המפלגה הקומוניסטית הישראלית, את השלום, העצמאות, הבטחון והעתיד של מדינת ישראל, והיא תואמת את האינטרסים והשאיפות של מרבית העם: של מעמד הפועלים, ההתיישבות העובדת, האינטליגנציה העובדת, בעלי המלאכה, בעלי העסק או בעלי התעשיה הזעירים והבינוניים, של כל השכבות העמלות והעממיות, וכן של האוכלוסיה הערבית. בשנים האחרונות התרבו והתגברו המאבקים החלקיים של כל חוגי הציבור נגד מדיניות השלטון ותוצאותיה הפוגעות בהם. במאבקים אלה התלכדו מעל להבדלי השקפה ומפלגה — פועלים, חקלאים, עובדים אקדמאיים, חוגי הבורגנות הלאומית, נשים, נוער; כן התלכדו במערכות משותפות חוגים דמוקראטיים יהודיים וערביים. מאבקים משותפים אלה הניחו אבני-יסוד לאחדות-פעולה של כלל העמלים, של כל החוגים הדמוקראטיים והפאטריסטיים בעם.

התפתחות זו מחזקת את שאיפתה ומאמציה המתמידים של מפלגתנו לכינון חזית מאוחדת של עמלי ישראל, חזית לאומית-דמוקראטית רחבה על-יסוד תוכנית משותפת ומוסכמת. התוכנית אותה אנו מציעים, מופנית לכל הגורמים הפועליים והעממיים בישראל למען שיתוף-פעולה. אולם, מפלגתנו מוכנה לדון באהדה ובכובד-ראש בהצעות אחרות או נוספות מצד הגורמים הבאים בחשבון כשותפים לחזית לאומית-דמוקראטית. כן מוכנה מפלגתנו תמיד לשתף פעולה עם כל גורם ציבורי אחר בישראל למען אחת או אחדות מן המטרות הכלולות בתוכניתנו.

בהקמת חזית משותפת של עמלי ישראל, בהקמת חזית לאומית-דמוקראטית רחבה — הסיכוי ההיסטורי הגדול, לחולל שינוי בשלטון ובמדיניות הישראלית, מיפנה לכיוון השלום הישראלי-ערבי והבטחון, לכיוון הנייטרליות, אי-תלות מדינית ועצמאות כלכלית, דמוקראטיה וקידמה, לשלטון לאומי-דמוקראטי בישראל.

5. המפלגה הקומוניסטית הישראלית והתנועה הקומוניסטית העולמית

במישור היחסים הבינלאומיים פעלנו ונוסיף לפעול לפי הקווים שנקבעו בהחלטת המושב ה־15 של הוועד המרכזי מיולי 1964, „על האינטרנאציונאליזם הפרולטארי והפאטריוטיזם הישראלי“:

„המפלגה מבססת את מדיניותה, מאבקה, חינוכה והסברתה על עיקרון המארכסיזם־לניניזם, על יסודות האינטרנאציונאליזם הפרולטארי והפאטריוטיזם הישראלי. כוחה של המפלגה וכושרה למילוי יעודה ההיסטורי תלויים מצד אחד — בהרחבת השפעתה בקרב מעמד הפועלים והמוני העם בישראל על יסוד אחוות־עמלים יהודית־ערבית, ומצד שני — בקשרי הסולידאריות ההדדיים עם התנועה הקומוניסטית הבינלאומית על יסוד המארכסיזם־לניניזם, על יסוד סיכומי ההתייעצויות העולמיות משנות 1957 ו־1960.

„מפלגתנו הקומוניסטית מכירה במקב"מ כאבאנגארד של התנועה הקומוניסטית העולמית והיא סולידרית עמה בקו הכללי של מדיניותה המכוון לביצור השלום העולמי, לבניין חברה קומוניסטית, לתמיכה בתנועות לשחרור הלאומי והסוציאלי של כל העמים.

„הסולידריות הבלתי־מעורערת של מק"י עם מקב"מ עמדה במבחן כל ההתרחשויות בתנועה הקומוניסטית הבינלאומית, בזירה העולמית והמזרח־תיכונית. בכל התנאים ובכל הנסיבות הדפנו כל הסתה נגד ברית־המועצות ונוסיף לעשות כן גם בעתיד. סולידריות זו תוסיף להדריך את המפלגה להלכה ולמעשה.

„מפלגתנו סולידרית עם כל המפלגות הקומוניסטיות במאבק המשותף לעניין השלום, העצמאות הלאומית, הדמוקרטיה והסוציאליזם, ותוסיף לתרום את חלקה לביצור אחדותה של התנועה הקומוניסטית העולמית.

„ההנחה המוסכמת על תנועתנו העולמית, כי כל מפלגה קומוניסטית מצווה להשתמש בעקרונות של המארכסיזם־לניניזם האוניברסליים בהתאם לתנאים המיוחדים של עמה וארצה, יכולה להוליך גם לשוני מסויים ביחס לעניין מן העניינים הנתונים בטיפולן של המפלגות־האחיות. במקרה כזה שוקדת מפלגתנו על הסברת גישתה של מפלגת־האחות ומניעה, על מניעת סילופה לצרכי תעמולה אנטי־קומוניסטית, על שמירת הסולידריות האינטרנאציונאליסטית בין המפלגות הקומוניסטיות. אף במקרה של חילוקי־

דעות עם מפלגת-אחות כלשהי מקפידה מפלגתנו על צורות הבירור שנקבעו בהתייעצות-מוסקבה משנת 1960.

„האינטרנאציונאליזם הפרולטארי של מפלגתנו תואם את האינטרסים של עמלי ישראל, של רוב העם בישראל, ולכן עולה הוא בקנה אחד עם הפאטריוטיזם הישראלי האמיתי. מאבקה של מפלגתנו נגד השלטון הפרו-אימפריאליסטי והאנטי-עממי בארצנו ובעד מדיניות שלום ואי-תלות, דמוקראטיה וקידמה, שוויון-זכויות ואחוות-עמים יהודית-ערבית, אך הוא ביטוי מובהק לפאטריוטיזם של המפלגה. כן נותנת מפלגתנו ביטוי לפאטריוטיזם שלה על-ידי גילויים חיוביים של אהבה לעם ולמולדת, לעמלו ולרוחו היוצרת של מעמד הפועלים הישראלי, של ההתיישבות העובדת, של האינטליגנציה העובדת, וכן לתרבות ולמורשת העממית הפרוגרסיבית של העם היהודי, של האומה הישראלית המתהווה, ושל העם הערבי.

„בהתקיפה את המשטר השורר בארץ לצדדיו השונים, יוצאת מפלגתנו מתוך דאגה עמוקה לגורל העם, לבטחון המולדת, לעתיד המאושר של ישראל. ההתמדה בשילוב זה של הסולידריות המעמדית הבינלאומית ושל האחריות הפאטריוטית הלאומית סוללת ותוסיף לסלול למפלגתנו את הדרך לרכישת ההמונים ולמילוי תפקידה האבאגארדי בתוך חזית הפועלים המאוחדת והחזית הלאומית-דמוקראטית העתידות לקום.”

לאור הופעות מסויימות, עלינו להקפיד על כך שלא יותר להפוך את השוני לעיקר. צריך להיות ברור, כי האחדות והסולידריות הם העיקר, הבלתי-חולף והאופייני לעקרונות האינטרנאציונאליזם הפרולטארי. מפלגתנו גילתה לא אחת את דעתה השלילית על השקפותיה ועל דרכי מאבקה של הנהגת המפלגה הקומוניסטית הסינית נגד המפלגות הקומוניסטיות והפועליות, הנאמנות לעקרונות המארכסיזם-לניניזם והאינטרנאציונאליזם הפרולטארי, להנחות ולהנחיות של התייעצויות-מוסקבה משנות 1957 ו-1960.

השנים שחלפו הוכיחו בכל הבהירות את נכונות המסקנות של התייעצויות אלו לגבי האפשרות של מניעת מלחמה גרעינית, של בידוד הכוחות המופיעים נגד השלום והעצמאות הלאומית של העמים, של הצלחות חשובות בכל מאבקי הקידמה של זמננו בתנאים של דו-קיום בשלום בין מדינות בעלות משטרים חברתיים שונים. ההתפתחות הבינלאומית היא עצמה הנחיתה מהלומות איך-ספור להנחות המוטעות של מנהיגי מק"ס, הבהירה והבליטה את צידקתו וחיוניותו של הקו הלניני של התנועה

הקומוניסטית העולמית. מפלגתנו, כמרבית המפלגות הקומוניסטיות, מאשרת את סיכומי פגישתם של נציגי 19 המפלגות האחרות במוסקבה, מה־10 במארס 1965, על הצורך, האפשרות והאמצעים להתגבר על חילוקי־הדעות בתנועה הקומוניסטית הבינלאומית ולבצר את ליכודה למען קידום נוסף של עניין השלום, עצמאות העמים, הדמוקרטיה והסוציאליזם.

למפלגתנו ויכות מיוחד עם מנהיגי מק"ס בשאלת הסכסוך הישראלי-ערבי, לנוכח הכרזותיהם השוללות את זכות קיומה של ישראל והעומדות בסתירה לפתרון הבעיה בדרכי־שלום.

המפלגה תעשה להרחבה ולהידוק קשריה עם המפלגות האחרות ועם גופים דמוקראטיים בינלאומיים. במסגרת קשרים ומגעים אלה תוסיף המפלגה, כבעבר, להסביר את מדיניותה ופועלה.

6. המפלגה בין ועידה לוועידה

אנו מביאים בדו"ח של הוועד המרכזי את הפרק הזה כפרקים אחרים, על־פי ראשי־הפרקים לקראת הוועידה:

בין ועידה לוועידה ניהלה המפלגה את מדיניותה, מערכותיה ופעולותיה בהתאם לקו הכללי, לאסטרטגיה ולטאקטיקה שהותוו בוועידה ה־14 ושפותחו במושבי המליאה של הוועד המרכזי. בהדרכת הוועד המרכזי הרחיבה המפלגה את קשריה עם מעמד הפועלים והמוני העם, באמצעות ארגוניה המפלגתיים במקומות־העבודה ובשכונות־המגורים, באמצעות נציגיה בכנסת, במוסדות המקומיים והמרכזיים של ההסתדרות וברשויות המקומיות, באמצעות חבריה הפעילים בארגונים ציבוריים דמוקראטיים שונים, באמצעות ההסברה והתעמולה בכתב ובעל־פה.

המפלגה יזמה, הדריכה, תמכה במאבק האיגוד־מקצועי של מעמד הפועלים, של כלל העובדים השכירים בעיר ובכפר, בעבודה גופנית ורוחנית — בשביתות ובשיטות אחרות של המאבק המעמדי. מפלגתנו היא שהגתה את הרעיון של ועדי־פעולה של העובדים במקומות עבודה, אשר ניהלו מאבקים חשובים, ואם הצליחו המוני העמלים בשנים האחרונות להפר, במידה לא מעטה, את גזירות מדיניות השכר של הממשלה והנהגת ההסתדרות, הרי יש לזקוף הישגים אלה, במידה לא מעטה, לזכות מפלגתנו, אשר הציגה את הדרישות הצודקות והממשיות של העובדים ונטלה חלק פעיל בארגון מערכות רבות להגשמת דרישות אלו. מפלגתנו היוותה את

הגורם הפוליטי והציבורי העיקבי ביותר במאבק נגד „התוכנית הכלכלית החדשה“ של הממשלה, שפגעה קשות בהמונים, היתה הגורם העיקבי בהגנת האינטרסים והזכויות של מעמד הפועלים, ההתיישבות העובדת, האינטליגנציה העובדת, בעלי-המלאכה, הדיירים, המשתכנים, בהפעלת ועדים של דיירי משכנות-העוני בסיסמת „דירה תמורת דירה“, בהגנת עדות-המזרח המקופחות ושאר השכבות העממיות, נגד ההסתערות של ההון המונופוליסטי על רמת-חיהם, נגד המדיניות הכלכלית-סוציאלית של הממשלה הפוגעת בהם.

מפלגתנו עמדה בראש המאבק לביטול הממשל הצבאי, להפסקת נישולם של הפלחים הערביים מאדמתם והריסת הבתים בכפרים, לשוויון-זכויות לאומי ואזרחי מלא לאוכלוסייה הערבית. פעלנו בהצלחה לליכוד כוחות דמוקראטיים שונים ואישים נודעים במערכה זו, כגון — החזית העממית, הוועד היהודי-ערבי בקרב המבוגרים והנוער וכר. מפלגתנו נשאה ברמה את דגל המאבק לשלום בעולם ובאזור, לפתרון צודק של הסכסוך הישראלי-ערבי בדרכי-שלום על יסוד זכות ההגדרה העצמית של העמים, לידידות עם ברית-המועצות, עם כל המדינות הסוציאליסטיות והנייטרליות. פעלנו בהצלחה להרחבת המערכה הציבורית נגד ההסתה האנטי-סובייטית, למען קשרי תרבות וידידות עם ברית-המועצות על-ידי הגברת פעילות חברינו בתנועת הידידות ישראל—ברית-המועצות, לעידוד הקמת האיגוד לקשרי תרבות ישראל—ברית-המועצות; הישגנו הישגים חשובים בליכוד כוחות דמוקראטיים בקרב ציבור הנשים, ובמיוחד — לקראת הוועידה העולמית של הנשים לפירוק נשק ולשלום, שהתקיימה במוסקבה ב-1963 ולאחריה. ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי הרחיבה את מגעיה עם תנועות-נוער אחרות ועם חוגי נוער שונים במערכה להגנת הדמוקרטיה וזכויות הנוער.

מפלגתנו גייסה את דעת-הקהל הישראלית ואת המוני-העם למאבק נגד המיליטאריזם הגרמני הניאורנאצי ונגד מדיניות ההתחברות של שליטי ישראל עם השליטים הניאורנאציים בגרמניה המערבית. טיפחנו והבאנו לידי ביטוי סולידאריות עם מאבק העמים נגד הקולוניאליזם, הניאור-קולוניאליזם והגזענות, התייצבנו נגד כל גילוי של כפייה דתית, למען חופש המצפון, הפרדת הדת מן המדינה, למען קידמה חברתית ותרבותית. מפלגתנו עמדה בשורות הראשונות של חזית המאבק להגנת הדמוקרטיה נגד מזימות הרודנות והמיליטאריזם הבן-גוריוניות. בכל המערכות הללו שקדה מפלגתנו על התחברות עם ההמונים, על שיתוף-פעולה עם גורמים פוליטיים וציבוריים

אחרים, על חישול חוליות נוספות לאחדות מעמד הפועלים, להתלכדות חזית לאומית-דמוקרטית רחבה. המשכנו לפרוץ פירצות נוספות בחומת הבידוד, אשר האנטי-קומוניזם הקים וטיפח סביבנו. ההתפתחות החיובית בעולם ובאזור וכן התגברות המאבק של ההמונים בארץ, על רקע החרפת המשבר של המדיניות הרשמית, סייעו במידה לא מעטה להדיפת מדיניות הבידוד כלפי מפלגתנו.

בבחירות לכנסת החמישית, שהתקיימו זמן קצר אחרי ועידתנו ה-14 (אוגוסט 1961), הצליחה מפלגתנו, הודות לשיפור התנאים האובייקטיביים והודות לעבודה המפלגתית, להעלות את מספר הבוחרים ל-42 אלף ומעלה, ולהגדיל את ייצוגה הפרלמנטארי מ-3 ל-5 מנדאטים. עתה מתכנסת ועידתנו ה-15 לפני מערכות הבחירות הכלליות להסתדרות, לכנסת ולרשויות המקומיות, כאשר החמיר המשבר של השלטון ומדיניותו, כאשר הוכחה בעליל צידקת התוכנית של מפלגתנו לחילוך ישראל מן המיצר, כאשר דבר מפלגתנו מצא יותר אוזן קשבת בציבור הרחב, כאשר נוצרו סיכויים טובים יותר להצלחת המפלגה הקומוניסטית הישראלית במבחנים העומדים לפניה. בשלוש השנים שלאחר הוועידה ה-14, המשיכה המפלגה לשפר את עבודתה הרעיונית, הפוליטית והארגונית, את אופן הסברתה ותעמולתה, למדה להאזין יותר לרחשי העם, להביא את דברה בצורה מובנת יותר להמוני העם, אם-כי במידה בלתי-מספקת עדיין.

המפלגה פעלה למען העלאת הכרתם הפוליטית של העמלים, ניהלה את הסברתה לא רק בדברים המקובלים על חוגים אחרים, אלא גם בדברים שעדיין אין עליהם הסכמה בחוגים אחרים, החיוניים לעניין השלום הישראלי-ערבי. מפלגתנו עמדה על המשמר נגד נטיות אופורטוניסטיות להתחברות עם כוחות אחרים על בסיס של התבטלות עצמית, וכן נגד נטיות כיתתיות המזיקות לעניין ההתחברות עם כוחות אחרים לשם קידום מדיניות המפלגה. בשנתיים וחצי הראשונות לאחר הוועידה ה-14 הצלחנו להרחיב במידה מסויימת את שורות המפלגה, להרחיב את מספר מגויי "קול העם" ב-19%, את הפצת "אל-איתחאד" ב-25.8% ואת העתונות השבועית ב-4%. אולם בשנה-וחצי האחרונות ירד מספר מגויי "קול העם" כ-7% ובהפצת השבועונים חלה ירידה ב-13%, אך בהפצת "אל-איתחאד" חלה עלייה ב-4.2%; כך שבין ועידה לוועידה גדל מספר מינויי "קול העם" ב-12%, חלה עלייה בהפצת "אל-איתחאד" ב-30% ובהפצת השבועונים ירידה ב-9%. גידול מועט זה הוא תוצאת המצב הבלתי-תקין בו נמצאת המפלגה

בשנה האחרונה. אשר לגידול מספר החברים, שאינו משביע רצון, הרי גרמו לכך, ללא־ספק, סיבות שמקורן מחוץ למפלגה: הלחץ הכלכלי והמשטרת־בולשתי האנטי־קומוניסטי, ההסתה האנטי־סובייטית השיטתית, המכוונת גם נגד דורשי הידידות הישראלית־סובייטית, השוביניזם האנטי־ערבי המרעיל את האווירה הציבורית והמופנה נגד שוחרי אחוות־העמים היהודית־ערבית. אולם גם ליקויים בעבודתנו הפנים־מפלגתית הפריעו לגידול מספרי רב יותר של המפלגה. ההוכחה לכך היא, שלא מעטים מהחברים החדשים שהצטרפו לא נקלטו ונשרו לאחר זמן־מה.

יש לציין, כי ההחלטות והסיכומים של המוסדות המפלגתיים המרכזיים הועברו לעתים באורח מיכני לארגונים המפלגתיים, מבלי לעורר דיון על הנימוקים, המניעים והשיקולים שהביאו לכלל ההחלטה או הסיכום במוסד הגבוה יותר, ללא בחינה שיטתית מתמדת של ההחלטות והסיכומים, לאור הנסיון המעשי של חברי המפלגה הפעילים איש־איש בשטחו, ומבלי שהניתוח והנסיון הנצבר של כלל החברים יועבר בקפדנות לידיעתם ולבחינתם של המוסדות המרכזיים.

העיקרון הלגיטימי של הצנטראליזם הדמוקראטי היה ונשאר יסוד־מוסד של הארגון המפלגתי. לשם שיפור העבודה הפנים־מפלגתית יש צורך בכך, שהקשרים בין ארגוני המפלגה ומוסדותיה המדריכים יפעלו כהלכה, בשני הכיוונים, לפי עקרונות הצנטראליזם הדמוקראטי. יש לשפר את הדמוקראטיה הפנים־מפלגתית בכך, שהמוסדות המרכזיים ישתפו יותר את כלל החברים בעיצוב מדיניות המפלגה ויציגו לפנייהם בעיות רעיוניות, מדיניות וארגוניות לדיון דמוקראטי מסודר בארגוני המפלגה, במסגרת מדיניות המפלגה. יש לשפר את הצנטראליזם בכך, שיש לשים קץ לתופעות של חוסר־שמע וחוסר־פעילות, להפרת תקנות המפלגה.

בהתאם לעיקרון הצנטראליזם הדמוקראטי, הקו הכללי של מדיניות המפלגה נקבע בוועידה. בין ועידה לוועידה הוועד המרכזי הוא המוציא לפועל את החלטות ועידת המפלגה, קובע את המדיניות והטאקטיקה של המפלגה בהתאם להחלטות הוועידה, מדריך את פעולות המפלגה ומפקח על ביצוע התפקידים ומילוי החובות של הארגונים והמוסדות המפלגתיים, מדריך את החינוך הפוליטי והאידיאולוגי של חברי המפלגה. בין ישיבה לישיבה של הוועד המרכזי מנהלת הלשכה הפוליטית את עבודת הוועד המרכזי. החלטות המוסדות הללו מחייבות את כל מוסדות וארגוני המפלגה הנמוכים

יותר ואת חבריה בכל מקומות פעילותם. עיקרון הצנטראליזם הדמוקראטי שולל כל פעילות סיעתית וכל התארגנות סיעתית.

ההפרות של כללי הצנטראליזם הדמוקראטי בחוליותיה השונות של המפלגה, ובעיקר במוסדות הוועד המרכזי, על רקע חילוקי הדעות שנתעוררו בשנה האחרונה, שיבשו את המהלך התקין של הוויכוח במפלגה, פגעו בכושר פעולתה ובאחדות פעולתה.

תיקון הליקויים בעבודתנו הפנים-מפלגתית יעלה את רמת ההכרה האידיאולוגית של כלל החברים, יגביר את ערנותם המחשבתית ופעילותם המעשית, יניע יותר אזהדים להצטרף כחברים, יניע תומכים פאסיביים להיהפך לתומכים ולאזהדים פעילים. עידוד הדיונים הרעיוניים-פוליטיים במפלגה על ידי המוסדות המרכזיים, שמירת הנורמות המפלגתיות, הקפדה על ביצוע ההחלטות של הוועד המרכזי, חיוק הקולקטיביות בעבודה ובהנהגת כל ארגוני המפלגה, יחזקו את המשמעת מתוך הכרה, את הביקורת והביקורת העצמית, יסייעו ליחיד להשתחרר מדעות סוטות לעבר האופורטוניזם הימני או הסקטנטיזם השמאלני, יסייעו להשתחרר מדעות סוטות לצד הנאציזם האליזם הבורגני, — אם יהודי ואם ערבי — ויבטיחו את ליכודה ואיחודה האידיאולוגי-הפוליטי-הארגוני של המפלגה על יסודות המארכסיזם-לניניזם, הפאטריוטיזם הישראלי והאינטרנאציאליזם הפרולטארי.

המאפיין מפלגה קומוניסטית הוא פעילותה לפי קו אחד לא רק לגבי כלל האסטרטגיה והטקטיקה, אלא גם לגבי פרטיהם, בלעדיו גשלים מהמפלגה כושר פעולתה והופעתה האחדה. אין זה מונע ויכוח על יסוד מדיניות הכללית של המפלגה. אך הוויכוח אינו צריך לפגוע באחדות הופעתה ופעולתה של המפלגה בהתאם לקו, עליו החליטו מוסדותיה המוסמכים.

הליקויים הסעונים תיקון בעבודתנו הפנים-מפלגתית אינם גורעים מאומה מן העובדה היסודית, שעבודה זו שופרה לא במעט עד השנה האחרונה, כי הקו הכללי של מפלגתנו היה נכון והוא מצא את ביטוי בהחלטות הוועד המרכזי, בבטאון המרכזי היומי „קול העם“, ב„אל-איתחאד“, ב„זו הדרך“ ובכתבי העת האחרים של המפלגה, וכן בהופעותיהם של נציגי המפלגה בכנסת, בהסתדרות, ברשויות המקומיות ומעל במות ציבוריות שונות.

שלוש הפסקות הבאות, הכלולות בראשי הפרקים המשותפים לקראת הוועידה ה-15, נמתקו מהדורח שנמסר בוועידה של בעלי דעה ב'. התנגדותם

ליסודות חשובים בראשי-הפרקים המשותפים בולטת לעין בכל הפרקים. זהו חוסר יושר פוליטי להצביע בוועד המרכזי מתוך שיקול תכסיסי בעד דברים שלא הסכימו להם. הנה הפסקות שנמחקו:

„אוייבינו ויריבינו מנסים להחדיר לציבור דעה חסרת-שחר, שכאילו „רק עתה“ מתחילה מפלגתנו להיות פאטריוטית ועצמאית. האמת ההיסטורית היא, כי מפלגתנו הקומוניסטית הודרכה תמיד על-ידי עקרונות האינטרנא-ציונאליזם ועל-ידי הדאגה לאינטרסים הלאומיים האמיתיים של שני העמים — היהודי והערבי. הקו הכללי שאיפיון את מדיניות מפלגתנו היה: (1) התנגדות לעול הקולוניאליזם הבריטי, למדיניות „הפרד ומשול“; (2) המאבק לעצמאות א״י. (3) המאבק לסולידאריות עם מלחמה יהודית-ערבית נגד השלטון הזר. (4) הגנת האינטרסים של העמים בני שני העמים, של עמלי העיר והכפר — בכל שטח-החיים. (5) הגנת מהפכת אוקטובר הגנת ברית-המועצות מפני המסיתים והמקטרגים.

„מפלגתנו עמדה לא פעם במבחנים קשים ויכלה להם: מפלגתנו הקומוניסטית היתה הראשונה בארצנו, שניתחה בשלהי מלחמת-העולם השנייה, באורח נכון, את המציאות החדשה בארץ-ישראל וקבעה עוד ב־1945 פרוגרמה חדשה שביטאה את האופי הדו-לאומי של הארץ. מפלגתנו תרמה תרומה רבה למאבק לשחרור לאומי של העם היהודי והעם הערבי בארץ. היינו הראשונים והיחידים לדרוש את העברת הבעיה הא״י לאו״ם. התייצבנו לצד החלטות האו״ם משנת 1947. בשנת 1948 כבשנו 1956, בזמן מלחמת-העצמאות ובזמן מלחמת-סיני התוקפנית, הוכחנו את הפאטריוטיזם ואת האינטרנאציונאליזם שלנו.

„הפאטריוטיזם התבטא בעיקר בניהול המאבק נגד הריאקציה השלטת, במאבקנו לליכוד כוחות בעם למען שינוי המדיניות הישראלית בכיוון השלום, אי-התלות, הנייטראליות, הדמוקראטיה והקידמה הסוציאלית כדרך להצלה לאומית לישראל, כדרך להבטחת עתידו של עמנו בקרב משפחת עמי האזור, כדרך לקראת העתיד הסוציאליסטי של ישראל.“

לא במקרה הוציאו הפלגנים את הקטעים הנ״ל מהדו״ח לוועידתם. הם מערערים על העבר הפאטריוטי והאינטרנאציונאליסטי של המפלגה.

7. המצב במפלגה

הוויכוח במפלגתנו לא התנהל בין חברים יהודיים וערביים, כפי שמתארים את הדבר חוגים שונים, בטעות או בזדון. הוא התנהל בין הרוב היהודי-ערבי של הוועד המרכזי, של חברי המפלגה מחד, ובין חלק, שנמצא במיעוט ואשר ניסה בכל האמצעים להביא לרביזיה במדיניות המפלגה ולהובילה לעמדות נאציונאליסטיות-יהודיות-בורגניות ואופורטוניסטיות מאידך.

עובדה היא, כי בבחירת הצירים לוועידת המפלגה הביע רוב חברי המפלגה את תמיכתו במדיניות הוועד המרכזי של המפלגה. ואם להשתמש במונחים של חלוקה לאומית בהצבעה, כפי שעושים זאת יריבינו, יש לציין, כי נוסף לכל החברים הערביים הצביעו קרוב ל-40% מהחברים היהודיים בעד המועמדים התומכים בדעה א', דעת הרוב בוועד המרכזי. בסך-הכל הצביע הרוב היהודי-ערבי המכריע של המפלגה בעד הקו המדיני הנכון. הננו בטוחים, כי מבחינה פוליטית רוב החברים היהודיים עומדים על בסיס נכון, אך הוטעו על-ידי תעמולה חסרת-מעצורים, מבפנים ומבחוץ, על-ידי מסע השמצות ורכילויות ועל-ידי פעולות-לחץ מצד ועדי מחוזות וועדי סניפים מסויימים, אשר השתמשו בשיטות הזרות למפלגתנו ולתנועתנו הקומוניסטית.

למרות כל אלה, רוב הצירים שנבחרו לוועידה ה-15, הגדיר את עצמו בוויכוח שהתנהל במפלגה כתומך בראשי-הפרקים ובהסבר של דעה א'. על מנת למנוע שרוב זה יבוא על ביטויו בוועידה, בעלי דעה ב', החלו — באמצעות „קול-ישראל" ועתונים מסויימים — להפיץ ידיעות מסולפות על תוצאות בחירת-הצירים, ידיעות שאין להן כיסוי בעובדות המציאות. כל זה כדי ליצור דעת-קהל מתאימה מראש, באמצעים פסולים.

מצפוננו טהור. מה לא עשינו כדי לשמור על אחדות המפלגה ולהביא לוועידה מאוחדת שתחליט על הדברים השנויים במחלוקת? לפני חודש ויתרנו על הרוב שהיה לנו בוועד המרכזי והסכמנו לפאריטט. הסכמנו לבחירת צירים בסניפים. אולם בשני המקרים, הן בבחירות בתאים והן בבחירות בסניפים, היו אותן התוצאות. אך המיעוט לא היה מוכן בשום פנים-ואופן ללכת לוועידה במצב של מיעוט. למעשה, העמידו אנשי-המיעוט בפני רוב המפלגה אולטימטום: או להשלים עם שינוי הקו של המפלגה בהתאם לרצון המיעוט — או פילוג. בקיצור: או כניעה למיעוט, או פילוג. וכך הביאו לפילוג.

אם עד הזמן האחרון לא הרהיבו עוז בעלי דעה ב' לחזור למחשבה הנפסדת של חלוקת המפלגה לשתי מפלגות — יהודית וערבית. על-פי הסימן הלאומי — הרי בישיבה האחרונה של הוועד המרכזי הועלתה על-ידם הצעה להקים במפלגה „סקציה ערבית“. בעבר, בזמן המנדאט הבריטי, היתה תקופה, בה הוקמה „סקציה יהודית“ עם מוסדות משלה ובטאון משלה.

החיים הוכיחו, כי בתנאי הארץ, הפרדה ארגונית כזאת הביאה בהכרח להפרדה פוליטית, לשני קווים ולשתי הנהגות. ההתפתחות הבלתי-נמנעת כמעט של רעיון „הסקציה היהודית“ הביאה בהמשך הזמן להקמת „מפלגה קומוניסטית עברית“, לחלוקת החלוצים המהפכני לפי סימני-היכר לאומיים. אך גם אז, הקומוניסטים בארץ לא התחלקו לפי קווים לאומיים. חלקם הגדול של החברים היהודיים נשאר נאמן למדיניות המפלגה הקומוניסטית ולא הידרדר לביצת השוביניזם. „המפלגה הקומוניסטית העברית“ היתה לתופעה חולפת ורבים ממנהיגיה עגנו בחופי מפ"ם ואפילו מפא"י. בכנסת הראשונה היתה, כזכור, „סיעת המפלגה הקומוניסטית העברית“ בת חבר אחד, אשר גמר את הקריירה שלו כסגן-מנהל משרד הפיתוח בממשלת בן-גוריון, מטעם השר של מפ"ם.

אך בשעתו, ערב הבחירות לכנסת הראשונה, התגבש רוב בוועד המרכזי, אשר עשה את השגיאה החמורה של איחוד עם הקומוניסטים העבריים והקמת רשימה אחת לבחירות לכנסת. איחוד בלתי-עקרוני זה וללא כל הסכם פרוגרמטי, החזיק מעמד, כזכור, אך חודשים ספורים.

ההצעה לחלק את מפלגתנו הקומוניסטית בארץ על-פי סימן-ההיכר הלאומי, על-ידי הקמת „סקציה ערבית“, כפי שהוצעה במושב האחרון של הוועד המרכזי על-ידי חברים התומכים בדעה ב', מוכיחה יותר את הכיוון המדיני, אליו מנסים הם לדחוף את מפלגתנו, מאשר כל מיני נוסחאות מלוטשות ומטושטשות.

הצעת „סקציה ערבית“, שעסקנים יהודיים מסויימים של המפלגה הציעו להקימה, אינה יכולה להיות במציאות, אלא הצעה לארגון הקומוניסטים לפי סימן-ההיכר הלאומי, הקמת מוסדות הנהגה שונים, ובהתפתחות, באופן בלתי-נמנע, הקמת שתי מפלגות — על-פי חלוקה לאומית. פירוש הדבר באופן מעשי, חזרה לרעיון של „הקומוניסטים העבריים“ — כל עם לבדד ישכון. ההצעה רק מוכיחה את איבוד נקודת-הראות המעמדית, המארכסיסטית-לנינית, כניעה להלכידות זעיר-בורגניים

ואיבוד הפרספקטיבה המהפכנית, איבוד האמון במעמדה הפועלים הישראלי, איבוד האמון בעם ישראל.

הרעיונות הללו על הקמת „סקציה ערבית“ ו„סקציה יהודית“, שלכל אחת יהיה חופש-פעולה בקרב עמה, אינם חדשים כלל וכלל. אין בהם לא חדשנות ולא פיתוח יוצר של המארכסיזם-לניניזם. אין אלה אלא רעיונות ישנים-נושנים, אשר מוזן פשוט רגל במפלגתנו הקומוניסטית.

עצם העובדה, שחברים מסויימים הלכו והתפלגו מהמפלגה הקומוניסטית הישראלית — בהקים לעצמם מפלגה על בסיס יהודי בלעדי, בהכרזם על כל החברים והמנהיגים הקומוניסטיים הערביים כנגועים, כאילו בנאצינאליזם ערבי ועל חלק ניכר של החברים והמנהיגים הקומוניסטיים היהודיים כ„ניהיליסטים יהודיים“ — מוכיחה, כי עניין לנו עם קבוצה, אשר לא רק נטשה ערכים קומוניסטיים מקודשים, אלא אף ערכים דמוקראטיים. לא רק מפלגות קומוניסטיות מאורגנות על בסיס טריטוריאלי בכל ארץ, ללא-הבדל לאום ועדה. אף מפלגות לא-קומוניסטיות מאורגנות כך בהרבה ארצות.

תארו לעצמכם, כי בארה"ב היה חלק מהקומוניסטים מקים לעצמו מפלגה קומוניסטית אמריקאית, בלי כושים, בלי יהודים ובלי 40% של „האמריקאים הטהורים“ עצמם. כלום ימצא קומוניסט שיקבל יצור כזה כמפלגה קומוניסטית? „חופש הפעולה“ שהיתה מקבלת מפלגה כזאת, בהשתחררה מעול הארגון המשותף עם הכושים והיהודים, וכן מעול השותפות עם „האמריקאים הניהיליסטים“, כלום היה מעלה יוקרתה בעיני החלק המתקדם של תנועת הפועלים האמריקאית? אם לא דוגמה של אחוות-עמלים בני כל העמים, מה יש למפלגה קומוניסטית להציע לעם? כלום מעמד הפועלים הישראלי זקוק לעוד מפלגות לאומניות? דווקא התנאים המיוחדים של ארצנו מחייבים עוד יותר מאשר בכל ארץ אחרת, מפלגה קומוניסטית לנינית, יהודית-ערבית, פאטריוטית ואינטרנאצינאליסטית במדיניותה ובארגונה.

אם החברים שהתפלגו מהמפלגה אינם מצליחים בקו המדיני שלהם לרכוש אפילו קומוניסט ערבי אחד בישראל, כלום מסוגל קו מדיני זה לשכנע את המוני העם היהודי בישראל, כי הוא יביא להסדר-שלום ישראלי-ערבי, ואפילו לאחוות-עמים יהודית-ערבית בישראל גופא?

מה המסקנה?

לא הפרוגראמה של המפלגה הקומוניסטית הישראלית פשטה את

הרגל. לא רעיון אחוות-העמים היהודית-ערבית פשט את הרגל. לא רעיון השלום הישראלי-ערבי פשט את הרגל. פשטו את הרגל עסקנים מסויימים של המפלגה, אשר לא עמדו במבחן המיפנים ההיסטוריים החדשים בארץ, באזור ובעולם. הם נואשו מלרכוש את המוני-העם בישראל על בסיס הפרוגרמה של המפלגה הקומוניסטית הישראלית להצלה לאומית, להבטחת עתידה של ישראל, ואשר יצאו לחפש להם דרכים קלות, תוך נטישת עצם המטרה. בכך לא ירכשו תמיכה ולא ירחיבו את השפעת מק"י. הקומוניסטים אומרים לעם את האמת. אנו, הקומוניסטים הישראליים, הוכחנו לעמנו, בכל המבחנים ההיסטוריים, — במלחמת-העצמאות ב-1948 ו- במלחמה התוקפנית ב-1956 — כי עמדנו תמיד על משמר עצמאותה ובטחונה של מדינת ישראל, כי הגנו תמיד על הזכויות הלאומיות של שני עמי א"י, היהודי והערבי.

מה שנחוץ למעמד-הפועלים הישראלי, לעם ישראל, זה לא הקמת עוד מפלגות, — שאינה מסוגלת להביא לליכוד כוחות יהודיים וערביים למען הגנת האינטרסים היום-יומיים שלהם, למען פתרון שאלת א"י והסכסוך הישראלי-ערבי בדרכי-שלום והסכם — אלא מפלגה קומוניסטית יהודית-ערבית, בעלת-פרוגרמה מארכסיסטית-לנינית וארגון קומוניסטי. זוהי המפלגה הקומוניסטית הישראלית שפתחה הערב את ועידתה ה-15. המפלגה הקומוניסטית הישראלית היא אותה מפלגה, אשר הפרוגרמה שלה מסוגלת ללכד לגוף אחד את האבאנגארד המהפכני הפרולטארי בארץ, בעלת מטרה אחת ורצון אחד, ללא הבדל לאום.

הננו גאים על אופיה היהודי-ערבי של מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית. משום-כך היא קומוניסטית, משום-כך היא מבטאת את המציאות הישראלית. יהיו הקשיים הזמניים אשר יהיו — דרכה הפאטריסטית והאינטרנאציונאליסטית של מפלגתנו תרכוש בהכרח את לב ההמונים, כי אין דרך אחרת להבטחת בטחונה ועתידה של ישראל כמדינה מורח-תיכונית, לשינוי המדיניות והמשטר בארצנו, זולת הדרך אותה מתווה מפלגתנו הקומוניסטית.

הנסיון של קבוצת חברים בהנהגת המפלגה, לכפות על המפלגה, בניגוד לרצונה, קו מדיני אחר — הוא היסוד למשבר הנוכחי במפלגה, הוא הסיבה הראשית לפילוגה של המפלגה.

המפלגה כולה חיפשה ומחפשת ללא-הרף צורות חדשות להתחברות-יתר עם חוגים ציבוריים שונים ועם המוני העם. חתירה זאת לשכלול דרכי

עבודתנו, לעקירת תופעות כיתתיות, היא נכונה בהחלט ויש להמשיכה ולהגבירה.

אך תוך כדי כך התברר, שהמיעוט בהנהגת המפלגה מוכן להפקיר את עצם המדיניות הפאטריסטית והאינטרנאציונאליסטית של מפלגתנו ולעבור לעמדות נאציונאליסטיות-בורגניות יהודיות, לאופורטוניזם חסר-עקרונות.

בצד הערעור על הקו המדיני של המפלגה בא גם הערעור על היסודות הארגוניים של המפלגה.

המיעוט בוועד המרכזי החל להילחם לנומרוס-קלאוזוס לגבי החברים הערביים במפלגתנו הקומוניסטית, שלא יבלטו חס-וחלילה יותר מדי, דבר שמפריע, לדעתם, לזעיר-בורגני היהודי. אך בכך הרי הם רוצים ליצור אי-שוויון בין חברי המפלגה, זורעים זרעים מסוכנים של אי-אמון על בסיס לאומי בקרב חברי המפלגה. אם מתחילים להתרעם על כך שאחוז החברים הערביים במפלגה הוא גדול מדי וכי זה מסכן, כביכול, את הקו הפוליטי של המפלגה; אם מצביעים בלשכה הפוליטית נגד הזמנת משלחות של מפלגות קומוניסטיות-אחיות לוועידה ה-15 (לאחר שנדחתה) „כדי שלא יפריעו“ — הרי פירוש כל הדברים הללו ברור למדי. זוהי תופעה של הסתגרות לאומנית, איבוד נקודת-הראות המעמדית, החלפת הפאטריסטיזם כפי שמבין אותו הפרולטריון, לפאטריסטיזם כפי הבנת הבורגנות או הזעיר-בורגנות.

מקור חשוב למשבר במפלגה הוא בהפרת עקרונות הצנטראליזם הדמוקראטי והנורמות הלניניות של הנהגה קולקטיבית. בהתאם לעקרונות הלניניים ולתקנון המפלגה, במפלגתנו הקומוניסטית (כבכל המפלגות הקומוניסטיות), מדיניותה ודרכי פעולתה במוסדות ציבוריים ובעתונות הקומוניסטית — נקבעות על-ידי המוסדות הנבחרים המוסמכים שלה: ועידת המפלגה, ובין הוועידות — הוועד המרכזי, ובין מושבי הוועד המרכזי — הלשכה הפוליטית.

נורמות לניניות אלו ותקנון המפלגה הופרו באורח שיטתי ומכוון על-ידי המיעוט בלשכה הפוליטית ובוועד המרכזי, אשר התארגן זה יותר משנה באורח סיעתי ופעל על דעת-עצמה, תוך הפרת החלטות המוסדות המפלגתיים הנבחרים והמוסמכים. ב„קול העם“ הובעו פעמים רבות עמדות, אשר לא-זו-בלבד שאינן תואמות את עמדות המפלגה, אלא היוו הפרה גסה

ומכוונת של החלטות הוועד המרכזי והלשכה הפוליטית. לא פעם הועמדו הוועד המרכזי והלשכה הפוליטית בפני עובדות פוליטיות מוגמרות. למעשה, את הקו הפוליטי של מפלגתנו החלו לקבוע לא הוועד המרכזי והלשכה הפוליטית, אלא מערכת העתון או בית-דיוק — חלק ממנה, שהתארגן בתוכה כסיעה.

דעות רביזיוניסטיות טיפוסיות החלו להופיע, הטוענות, כי אחרי הוועידה ה־20 של מקב"מ אין להקפיד על נורמות לניניות בארגון המפלגתי. לא פעם נקבעו דברים חשובים ביותר על דעת חבר אחד, על-פי החלטת יחיד, ולפעמים בניגוד מפורש להחלטות הלשכה הפוליטית.

תוך הפרה ציגית של עקרונות הצנטראליזם-הדמוקראטי, המחייב כפיפות מוסדות נמוכים יותר להחלטות מוסדות גבוהים יותר, אירגן המיעוט בוועד המרכזי בשנה האחרונה, שורת „מרידות“ של כמה ועדים מקומיים ומחוזיים, שהיו נתונים לפיקוחם הסיעתי. הדברים הגיעו לידי-כך, שהמיעוט בוועד המרכזי איים בגלוי: שום רוב לא יעזור לכם, גם אם תקבלו רוב גדול בוועידה, לא תוכלו לנהל את המפלגה, כי לא ניתן לכם, נארגן את תומכינו למטה ונסכל כל החלטות הרוב, שאינן נראות לנו.

כך נזרעה מבוכה ודמורליזציה פוליטית במפלגה. כך נהרסו דפוסי הארגון הלניניים ופעולת המפלגה הגיעה בשנה האחרונה כמעט לידי שיתוק גמור. נגרם הרס רב לעבודה פוליטית וארגונית קדושה, לה הקריב כוחותיו דור שלם של קומוניסטים בארצנו.

בסיכומו של דבר, שורש המשבר במפלגה הוא בהתהוותה של סטייה נאצינאליסטית-בורגנית יהודית ואופורטוניסטית של חברים מסויימים בלשכה הפוליטית ובוועד המרכזי והנסיונות שנעשו על-ידי חברים אלה, לכפות את עמדותיהם על המפלגה, תוך הפרת הנורמות של חיי המפלגה ובראש וראשונה את עקרונות ההנהגה הקולקטיבית והצנטראליזם הדמוקראטי.

הננו מעלים על נס את העובדה, שהרוב היהודי-ערבי במפלגה נשאר נאמן לקו הכללי של מפלגתנו, המבטא באופן הנאמן ביותר את המאווים והאינטרסים האמיתיים של עמנו.

בישראל לא תהיינה שתי מפלגות קומוניסטיות. מפלגה קומוניסטית ישראלית היא ארגון מהפכני חופשי ודמוקראטי של מעמד הפועלים

הישראלי. מדיניותה נקבעת על-ידי רוב חבריה. הנאמן לעקרונות המארכסיזם-לניניזם בהתאמתם היוצרת לתנאים הלאומיים המיוחדים של ישראל.

בישראל קיימת מפלגה קומוניסטית אחת ויחידה, יהודית-ערבית, זו אשר ציריה התאספו הערב לוועידתה ה-15.

אמנם מנסים ליצור תיאוריות, שלא רוב חברי המפלגה צריך לקבוע את דרכה של המפלגה, כי אם הרוב בקרב החברים היהודיים בלבד. במאמר ראשי ב"קול-העם" (4.8.65) בעלי דעה ב' אינם בושים לכתוב בגלוי, כי ועידתם היא כאילו החוקית, מפני שהיא מייצגת „את הרוב המכריע של המפלגה הקומוניסטית באזורים המאכלסים את רוב תושבי ישראל”.

באותו מאמר ראשי אינם בושים לכתוב, שלצירים בוועידתם משקל סגולי מיוחד. אותם דברים שמענו בישיבות הלשכה הפוליטית, שיהודים מבינים יותר טוב מערבים, איך לנהל את מדיניות מק”י. לא-זו-בלבד שאין זו דעה קומוניסטית, אלא זוהי דעה אנטי-דמוקרטית, שריח רע של שוביניזם נודף ממנה למרחקים.

וכאן אנו מגיעים לעיקר הטעות של החברים בעלי דעה ב'. חיים הם באשלייה בחושבם, כי שינוי המדיניות של מפלגתנו באורח בלתי-עקרוני וניהול מדיניות אופורטוניסטית ונאציונאליסטית, יסייעו להרחבת השפעת המפלגה בקרב הציבור היהודי. הם, המתיימרים לתת ביטוי נאמן יותר למאויזם הלאומיים של עמנו — עושים חטא בלי-כופר כלפי עם ישראל, דווקא. כי הרי אי-אפשר לעסוק בתכסיסים על חשבון גורלו של העם, בטחוננו ועתידו באזור. יש להגיד לעם את האמת. יש להיאבק ללא מורא ופחד למען שינוי המדיניות הישראלית, למען תהא מדינת ישראל בית ומולדת לעם העובד, למען יחוש כל פועל, כל תושב ישראל, כי הכרח חיים הוא לנו למצוא שפה משותפת עם העם-האח הערבי, כי המעצמות האימפריאליסטיות והריאקציה היהודית והערבית הן המעוניינות למנוע שיתוף-פעולה יהודי-ערבי ושלום ישראל-ערבי, כי העבר ההיסטורי של שני עמינו ידע תקופות זוהר של אחווה יהודית-ערבית, של שיתוף-פעולה והשפעת-גומלין בשטח התרבות וחיי החברה, כי העתיד שייך לאחווה, לחירות שלנו ושלם.

המשבר במפלגה הקומוניסטית שונה באורח מהותי באופיו ושורשיו מהמשבר במפא"י ובמפלגות שלטון אחרות.

בניגוד למשבר במפא"י, המשבר במפלגתנו הקומוניסטית אינו גובע מכשלון מדיניותה. המשבר במפלגה חל למרות נכונותה של מדיניות המפלגה הקומוניסטית הישראלית.

מול כשלון מדיניותן מוכחת עוד יותר נכונות מדיניותה של המפלגה הקומוניסטית הישראלית. לתוכנית השלום האלטרנאטיבית שלנו מקשיבים עתה חוגים ציבוריים רחבים יותר. דווקא עתה, על מפלגתנו היה להופיע מלוכדת עם תוכנית השלום הריאליסטית והצודקת שלה, המראה דרך מוצא למדינת ישראל מן המבוי הסתום, אליו נקלעה כתוצאה מהמדיניות הממשלתית.

הפילוג במפלגתנו אין לו כל צידוק אובייקטיבי. המשבר במפלגתנו אינו מקרי. חילוקי הדעות הפוליטיים והארגוניים הם רציניים למדי, אך לא היה בהם הכרח לגרום לפילוג, אילולא היה המיעוט חותר אליו.

אך לא תהיה זאת האמת כולה אם נחשוב, שהמיעוט בוועד המרכזי הוא בלבד יכול היה להביא למצב של משבר כזה במפלגתנו, באין השגיאות וחוסר הערנות הפוליטית מצדנו, מצד הרוב בוועד המרכזי.

אחת השגיאות שלנו נעוצה בליקויים של החינוך הפוליטי-רעיוני. בצדק ריכזנו בשנתיים שלוש האחרונות את הלימוד הפנים-מפלגתי בשאלות הוויכוח בתנועה הקומוניסטית עם הדוגמאטיזם. אך הזנחנו, כמעט כליל באותו זמן, את ההסברה הרעיונית נגד הרביזיוניזם. פחות מדי הסברנו בשנים הללו את הגישה המעמדית-הפרולטארית המארכסיסטית-לנינית לשאלה הלאומית.

שגיאה נוספת שלנו היא חוסר הערנות הפוליטית. זה זמן רב אפשר היה להבחין, שסטייה נאציונאליסטית-בורגנית יהודית מסתמנת במפלגה ומתפשטות מגמות רביזיוניסטיות ואופורטוניסטיות.

אילו היינו מלכתחילה ערנים יותר — יש להניח, כי היינו מצליחים לבלום את המגמות המסוכנות הללו, בעודן באיבן.

בשלב מאוחר יותר, כאשר המיעוט בוועד המרכזי התארגן כבר כסיעה והקים למעשה ארגון ארצי סיעתי, עם מרכז מדריך ומארגן „מסעי התעוררות“ בחלק מהסניפים נגד הוועד המרכזי — לא גייסנו בעוד מועד את חברי המפלגה לעמידה על המשמר, במקום זה נסינו לכבות את השריפה

על-ידי ויתורים מרחיקי-לכת לסיעת המיעוט ויצא, כי אך שפכנו שמן על המדורה. המיעוט קיבל את ויתורינו, — שנבעו מתוך רצון כן לשמור מכל משמר על אחדות המפלגה ולהביא לידי ויכוח פוליטי ענייני ועמוק יותר בסניפים — כסימן לחולשה. בדרך זו הגיע המיעוט עד לידי הצגת האולטימאטום: או רוב וקו שלנו — או פילוג.

חילוקי-הדעות הפוליטיים, שאינם מקריים ושהינם רציניים למדי, לא היו מוכרחים להביא לידי פילוג המפלגה. אילולא הפרת הנורמות המפלגתיות, הפרת קולקטיביות ההנהגה והצנטראליזם הדמוקראטי על-ידי המיעוט בלשכה הפוליטית ובוועד המרכזי — לא היינו מגיעים עד לידי פילוג.

בלי קולקטיביות בהנהגה, בלי צנטראליזם דמוקראטי אין ארגון מפלגתי, אין מפלגה בעלת כושר דיון ופעולה.

בסיכומי של דבר: חלק מהנהגת המפלגה פילג את המפלגה, כאשר נואש מהאפשרות להצליח לרכוש רוב במפלגה למען שינוי מדיניותה בכיוון הנאציונאליזם הבורגני.

עוד נצטרך לערוך ניתוח מעמיק על גורמי המשבר בתקופה האחרונה ועל גורמי הפילוג.

עם הפנים קדימה, אל העתיד!

תפקידנו עתה הוא לארגן מחדש את עבודתנו. לאחר הוועידה עלינו להפשיל את השרוולים ולגשת לעבודה בקרב מעמד הפועלים והמוני העמלים בעיר ובכפר, יהודים וערבים. המבחן לאחר הוועידה יהיה בכך, באיזו מידה יצליחו חברינו לפעול ולהיאבק יחד עם פועלים קונקרטיים, במקומות עבודה קונקרטיים, למען ענייני הפועלים, באיזו מידה נצליח להביא את דבר מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית היהודית-ערבית לבתי-החרושת ומקומות העבודה, לאינטליגנציה העובדת והיוצרת, להתיישבות העובדת, לאוכלוסיה הערבית, לנוער ולציבור הנשים.

אחד התפקידים המרכזיים שלנו בתקופה הקרובה יהיה להרחיב את שורות המפלגה קודם-כל בקרב הפועלים השכירים ובמיוחד בקרב פועלי הייצור. כן עלינו להגביר את עבודתנו בקרב האינטליגנציה. קמה אינטליגנציה צעירה, מושרשת בחיי הארץ, תוססת, רעננה, הסולדת משיגרה

ומצביעות, המורדת במוסכמות ורוצה בחדש, במתקדם. גם אם רובה של אינטליגנציה זו טרם גיבש לעצמו השקפת עולם כוללת, מדעית, מארכסיסטית — מוכנים רבים ממנה לפעול ברוח הקידמה החברתית.

עלינו להרחיב את פעולתנו בקרב ההתיישבות העובדת. למרות מסע התעמולה של שופרות השלטון נגדנו ומצד הקבוצה שהתפלגה מהמפלגה — סיכויינו טובים למדי להרחבת קשרינו והשפעתנו, כי החיים עצמם מוכיחים את נכונות דרכנו.

לא ניגרר אחרי ההתגרויות של הקבוצה הפורשת ממפלגתנו. אין אנו רואים בה נושא מרכזי לפעילותנו הציבורית. מאבקנו הוא נגד גח"ל ונגד רפ"י. המערך של מפא"י-אח"ע אינו מהווה תשובה להסתערויות הבורגנות הגדולה באמצעות גח"ל ולהסתערויות אנשי בן-גוריון, באשר מערך זה מושתת על המדיניות הישנה, שגרמה וגורמת נזק חמור לעניין השלום והבטחון, לאינטרסים הכלכליים והסוציאליים של מעמד הפועלים והמוני העם.

ננהל ויכוח פוליטי ורעיוני עם כל גוף וקבוצה, במידת הצורך, אך נרכז עיקר מאמצינו בגיבוש חזית השמאל, עם מפ"ם וחוגים שמאליים אחרים בתנועת הפועלים, כבסיס לחזית פועלים מאוחדת ולחזית לאומית-דמוקרטית.

אויבינו הם האימפריאליסטים, בעלי ההון הגדולים, המונופוליסטים, הריאקציה. מפלגות הפועלים האחרות הן יריבים פוליטיים לנו, אך מצד שני הם בני-ברית פוטנציאליים במאבקים נגד האויב המשותף. בעלי-הסטייה הלאומנית היהודית פילגו את המפלגה ועזבוה. לכן סטייה זו אינה המסוכנת עכשיו בפנים מפלגתנו. במידה שתתגלינה סטיות נאציונאליסטיות ערביות, ניאבק נגדן, כפי שנהגנו תמיד.

האופורטוניסטים פילגו את המפלגה ועזבוה. לכן הסכנה של אופורטוניזם אינה מאיימת עתה על המפלגה. אך לעומת זאת קיימות בהחלט אצל חלק, אם-כי קטן, מחברי מפלגתנו מגמות והלכידות כיתתיים. אחד התפקידים הקרובים בעבודתנו הפוליטית-רעיונית הפנים-מפלגתית יהיה לעקור את המגמות הכיתתיות מתוכנו בדרכי הסברה ושכנוע, לימוד והדרכה בפעילות ציבורית עם חוגים אחרים. הכיתתיות עלולה להפוך לסכנה רצינית אם לא נעמוד על המשמר מיד עם ארגון עבודתנו מחדש. אם נעמוד — לא תהיה כל סכנה.

שערי המפלגה פתוחים לרווחה לכל החברים שהוטעו ועזבוה. אנו

קוראים להם לחזור לשורות המפלגה!
קדימה לליכוד השורות, לביצור האחדות היהודית-ערבית של
מפלגתנו, להידוק הקשרים עם הפועלים והמוני-העם, להצלחת מפלגתנו
הקומוניסטית בבחירות להסתדרות, לכנסת ולרשויות המקומיות!
תחי המפלגה הקומוניסטית הישראלית!
יחי המאבק לשינוי המדיניות הישראלית, לישראל עצמאית באמת
ובלתי-לויה במעצמות אימפריאליסטיות, לישראל דמוקראטית, שוחרת-
שלום וקידמה סוציאלית!
נבצר את האחדות והאחוה של הקומוניסטים היהודים והערבים!
יחי האינטרנאציונאליזם הפרולטארי!
יחי השלום! יחי הקומוניזם!

הנהגה קולקטיבית ושמירה על הנורמות

- צו השעה

דין וחשבון ועדת הביקורת המרכזית

הוגש עלי ידי החברה פנינה פיינהויז

1. תנאי העבודה של הוועדה

בדו"ח של ועדת הביקורת המרכזית אשר הוגש לוועידה ה-14 של המפלגה ואושר עלי ידיה נאמר:

„אנו סבורים, כי לאור התפקידים של ועדת הביקורת המרכזית הכלולים בתקנון המפלגה, ולאור הנסיון שנרכש בתקופת פעולתנו מוועידה לוועידה, הוועד המרכזי החדש, שייבחר בוועידתנו זו, יבטיח וייצור את התנאים ההכרחיים לעבודה יעילה ופורייה של ועדת הביקורת המרכזית החדשה שתיבחר.“ (ספר הוועידה ה-14, עמ' 105).

אנו מצטערים להודיע לוועידה ה-15, שהדבר הזה לא הוגשם. הוועד המרכזי היוצא לא יצר תנאי עבודה תקינים לוועדת הביקורת המרכזית. לאור הקשיים במציאת קאדרים מתאימים לפעולה בשטחים שונים, הסתמנה במוסדות הוועד המרכזי מגמה של העדפת תפקידי ביצוע של חברי ועדת הביקורת בעבודה השוטפת של מוסדות הוועד המרכזי על תפקידיהם בוועדת הביקורת המרכזית.

התפקיד המפלגתי העיקרי שהוטל על חברי ועדת הביקורת המרכזית מטעם הוועידה הפך, איפוא, במרוצת הזמן, לתפקיד משני שלהם, ואילו תפקידיהם המשניים הפכו לתפקיד העיקרי. וכך התהווה מצב, שהתפקידים המפלגתיים האחרים מנעו מחברי הוועדה את מילוי תפקידם העיקרי, כפי שהוא מוגדר בתקנון (סע' 58 א'): „לפקח על ביצוע התקנון בכל הנוגע לדמוקרטיה הפנימית והמשמעת המפלגתית ע"י כל המוסדות המפלגתיים וכל חברי המפלגה“. לוועדות הביקורת המחוזיות, אשר נועדו להיות חוליות מקשרות בין ועדת הביקורת המרכזית לארגונים המפלגתיים במחוז, לא קבעו הוועדים המחוזיים חברים מתאימים.

לאור המצב הזה חיפשנו מוצא ובאוקטובר 1962, סיכמנו יחד עם הלשכה הפוליטית, שמאחר ואין אפשרות בתנאים הנתונים שוועדת הביקורת תקיף את כל תחומי פעולתה, יצומצמו תחומי פעולתה לשני תפקידים בלבד: (1) טיפול בפניות מצד חברים וארגונים מפלגתיים, המחייבות קיום בירורים והסקת מסקנות; (2) ביקורת על ניהול העניינים הכספיים בארגוני המפלגה. הסכמתה של ועדת הביקורת המרכזית לצמצם את תפקידה לשני התפקידים הנ"ל היא הסיבה שוועדת הביקורת המרכזית לא מילאה את תפקידה בזמן הקשה שהתהווה במפלגה.

ועדת הביקורת המרכזית מבקרת את עצמה על כך, שלא עמדה בתוקף על מילוי תפקידה המלאים.

2. ועדות הביקורת המחוזיות

לשם ביצוע תפקידנו ראינו צורך חיוני בפעולת ועדות ביקורת מחוזיות. נסיוננו הוכיח, כי במידה וועדי המחוזות הציעו חברים מתאימים לתפקיד זה ויצרו תנאים מתאימים לפעולת חברי הוועדות, בה במידה הגישו ועדות הביקורת המחוזיות עזרה לא מבוטלת לפעולת הארגונים המחוזיים והסניפיים. מבחינה זו יש להעריך את פעולת ועדת הביקורת במחוז נצרת ובמידת־מה את פעולת ועדות הביקורת במחוז ת"א־יפו וירושלים. ועדות הביקורת בשאר המחוזות לא פעלו או לא הוקמו כלל.

אנו מכירים בכך, שמצדנו אנו לא הדרכנו במידה הדרושה את ועדות הביקורת המחוזיות, דבר שנבע מתנאי העבודה הבלתי־תקינים בהם פעלנו, כפי שהוסבר לעיל. בכמה מקרים שובשה עבודת ועדות הביקורת המחוזיות בגלל העדר הגדרה ברורה ותקנונית של סמכויותיהן וסמכות מרכז הוועדה, דבר שהביא לחילוקי־דעות ואף לבירורים ביניהן לבין הוועדים המחוזיים.

לשם חיזוק מעמדן והרחבת אפשרויות פעולתן של ועדות הביקורת המחוזיות, אנו מציעים להוסיף בתקנון המפלגה סעיף אשר יקבע, כי ועדות הביקורת המחוזיות תיבחרנה על־ידי ועידות המחוז, וכי מרכז ועדת הביקורת המחוזית יהיה רשאי להשתתף בישיבות ועד המחוז, וחברי הוועדה יהיו רשאים להשתתף בישיבות ועדי הסניפים.

3. פיקוח על בחירות

בין ועידה לוועידה פיקחו ועדת הביקורת המרכזית וכן ועדות הביקורת המחוזיות במקומות שפעלו, על כך, שהבחירות למוסדות המפלגה תתקיימנה תוך הקפדה על הנוהל הדמוקרטי.

מאחר שלא בכל סניפי המפלגה היה קיים נוהל אחיד בבחירת ועד סניף, עיבדה ועדת הביקורת המרכזית הצעת תקנות מיוחדות בניהול. ההצעה אושרה ע"י מליאת הוועד המרכזי ב-8.2.63 ועל פי תקנות אלו נערכו הבחירות באספות השנתיות של הסניפים.

התקנות קובעות, בין השאר, כי „האספה היא חוקית אם משתתפים בה למעלה מ-50% מחברי הסניף, ולא — נדחית האספה למועד אחר ואז היא חוקית בכל מספר משתתפיה“. כמו כן, קובעות התקנות, כי „הוועד היוצא רשאי להציע לבחירה מספר שמות, העולה על מספר חברי (ומועמדי) הוועד החדש המוצע, וכי כל חבר ומועמד לחברות רשאי להציע חברים (ות) כמועמדים (ות) לוועד“. התקנות מבהירות, כי „חברים ומועמדים רשאים לחוות את דעתם בעד או נגד המועמדים שהוצעו. גם חבר המוצע כמועמד, אך הועלתה נגדו התנגדות מטעמים אישיים, רשאי להביע את דעתו“. „מועמד שהוצע לוועד רשאי להציע להוריד את מועמדותו ולנמק את הצעתו. אם החבר שהציע את המועמד חוזר בו מהצעתו, מתבטלת ההצעה“.

בתקנון הוכלל סעיף הקובע, כי „חברי הסניף אשר ללא סיבה מוצדקת מפגרים בתשלום מס חבר למעלה משלושה חודשים, דבר המהווה הפרת התקנון (סעיף 30), אינם רשאים להשתתף בהצבעות“. הגסיון מוכיח, כי התקנות עזרו לסניפי המפלגה לקיים את אספותיהם השנתיות באורח מסודר ודמוקרטי.

לדעתנו, יש צורך לשקוד על שיתוף-ייתר של חברי המפלגה בדיונים המתנהלים באספות החברים ובהתכנסויות אחרות של חברי המפלגה, על-ידי קביעת פרופורציה מתאימה יותר בין אורך הזמן למסירת דו"ח של המוסד המדריך לבין הזמן המוקדש לדיון הכללי — במגמה לאפשר לכלל החברים להתייחס לדו"ח, להעיר את הערותיהם ולהציע את הצעותיהם.

הנהגה החיובי, הקיים בסניפים שונים, להגיש לחברים דו"ח בכתב מטעם ועד הסניף או ועד המחוז לקראת ההתכנסות הכללית — צריך להיחפץ לנהוג כללי בכל הסניפים והמחוזות.

4. תיקונים בתקנון

הצעות התיקונים שהובאו לוועידה — מטרתם: להעמיק את הדמוקראטיה הפנים-מפלגתית, להגביר את יוזמת חברי וארגוני המפלגה, את השתתפותם הפעילה בעיצוב מדיניות המפלגה והגשמתה, לחזק את המשמעת במפלגה ואת הצנטראליזם הדמוקראטי.

5. בירורים

במהלך פעולתנו טיפלנו בפניות מצד החברים ומצד ארגונים מפלגתיים.

הבירורים שקיימנו — ושרובם ככולם נסתיימו בסיכומים — טיפלו בשאלות שונות, הנובעות מהפרת סעיפים שונים בתקנון המפלגה: פגיעות ביסודות הצנטראליזם הדמוקראטי, פגיעה בזכויות מסויימות של החבר; הפרת משמעת; הפרת הוראות התקנון, המחייבות הזמנת חבר לבירור בפני מוסד שדן בעניינו בטרם מתקבלת החלטה; התנהגות אישית או ציבורית הפוגעת בשמה הטוב של המפלגה; אי-שמירה על עקרונות המוסר הקומוניסטיים; עניינים הקשורים בניהול מרושל ובלתי-מסודר של קופות וחשבונות; עניינים הקשורים בסכסוכים בין חברים בשאלות שונות, שהפריעו לעבודת המפלגה.

הסקנו כמה מסקנות, בעקבות בירורים, בקשר לתלונות על ניהול רשלני בכמה מקרים, של חשבונות והגשת דו"ח כספי לקוי. קבענו, כי על חבר מפלגה מוטלת האחריות המלאה לכסף מפלגתי הנמצא ברשותו ובמקרה ועל סכום מסויים אין דו"ח וקבלות, על החבר מוטלת החזרת הסכום החסר. יש לציין, כי בדרך-כלל שופר ניהול העניינים הכספיים בארגוני המפלגה. יש להזכיר: מזכירות ועד הסניף או המחוז חייבת לשמוע דו"ח מפי הגזבר על ההכנסות וההוצאות ועל מצב הקופה, לפחות אחת לחודשיים. כמרכן — מחובת מזכירות כל מוסד (מזכירות ועד המחוז, ועד הסניף) להביא לפני ועד המחוז או ועד הסניף דו"ח על המצב הכספי, פעם בחצי שנה לשם דיון והחלטה. לפני כל אספה שנתית, בה ניתן דו"ח על עבודת הסניף או המחוז, יבדוק נציג ועדת הביקורת במחוז את חשבונות הסניף או המחוז וימסור לאספה השנתית את תוצאות הבדיקה. הננו לציין, כי גישתנו הכללית, עליה השתדלנו להקפיד בעבודתנו

השוטפת היתה, כי בירורים על תלונותיו של חבר נגד רעהו או נגד מוסד מפלגתי, ושל ארגון מפלגתי נגד חבר, יקוימו קודם־כל בארגון או במוסד המפלגתי בו פועל החבר.

במהלך עבודתנו קיימנו בירור בקשר לחבר ועד מחוז, אשר בהיותו מזכיר ועד פועלים בבית־חרושת גדול, הפר את המשמעת המפלגתית בנוטשו, על דעת עצמו, עמדה חשובה של המפלגה במקום עבודה זה, ושהתנהגותו הציבורית עלולה היתה לפגוע בשמה הטוב של המפלגה, אילולא הוסקו כלפיו המסקנות הדרושות. הרקע לעזיבת מקום העבודה והתנהגותו לאחר־מכן היו: מצוקה כלכלית, תנאי מגורים ומצב משפחתי קשים, עומס העבודה הציבורית שהיתה מוטלת עליו. בכל אלה היה כדי להסביר את מניעיו וצעדיו, אך לא להצדיקם, ביחוד נוכח היותו חבר מוסדות מדריכים (ועד סניף, ועד מחוז) ופעיל משך שנים רבות בשטח האיגוד המקצועי. ועדת הביקורת המרכזית הגיעה למסקנה, כי מניעיו האישיים של החבר גברו על האינטרס המפלגתי. לאור כל אלה הוחלט על ביטול חברותו במפלגה.

עם זאת מצאה ועדת הביקורת המרכזית לנחוץ להעיר כמה הערות למוסדות המפלגתיים: כאשר חבר נמצא במצב כלכלי או משפחתי קשה, על המוסדות המפלגתיים הנוגעים בדבר לבוא לעזרתו, אחרת עלול גם חבר נאמן ומסור להיקלע למצב של חולשה, ואף להישבר ולהידרדר מטה־מטה.

בקשר לבירור זה הדגשנו עוד, כי אין לפרסם במפלגה ומחוצה לה שום החלטת מוסד, הטעונה — לפי התקנון — אישור של מוסד גבוה אחר, בטרם נתקבל האישור של המוסד המוסמך.

ועדות הביקורת המחוזיות קיימו בירורים בתחום המחוזות שלהן, פיקחו על תשלום מס־חבר, ועל העניינים הכספיים של ועדי המחוזות וועדי הסניפים, תוך הקפדה על ניהולם הנאות. בשטח זה יש לציין, בדרך־כלל, שיפור המצב לעומת זה שהיה קיים בעבר, אם־כי הארגונים המפלגתיים מוסיפים להתעלם מהוראת התקנון (בסעיף 30) המחייבת להעמיד לבירור חבר המפגר בתשלום מסיו למעלה מ־3 חדשים.

6. מחלקת הקאדרים

בוועידה ה־14, בדיון על הצעות הוועד המרכזי לתיקונים בתקנון המפלגה, צויין, כי הטיפול בקאדרים זוהי שאלה חשובה וקשה, אשר טרם נפתרה במפלגתנו. להעמיד כל חבר במקומו הנכון, בתפקיד הנכון, לעודד חברים בעבודה, להתעניין במצבם, להעלות חברים בתפקידים, להחליף חברים בתפקידים — לכל אלה חשיבות מפלגתית רבה מאוד. צריכה, לכן, לקום מחלקת קאדרים מיוחדת או ועדת קאדרים, אשר תפקידה יהיה לטפל בעיקר בשאלה החשובה הזאת.

הננו מפנים את תשומת לב הוועידה לכך, כי ההצעה הנ"ל שנתקבלה בוועידה ה־14 לא בוצעה על־ידי הוועד המרכזי היוצא. לדעתנו, על הוועידה ה־15 לחייב את הוועד המרכזי שייבחר להקים ועדת קאדרים.

7. ועידת המפלגה

התקנון קובע, כי ועידת המפלגה, שהיא המוסד העליון של המפלגה, נערכת אחת לשלוש שנים (סעיף 44), וכי סדר־יומה של הוועידה, וכן כל חומר המוגש לדיון במפלגה לקראת הוועידה, מפרסם הוועד המרכזי לפחות חודשיים לפני תאריך הוועידה.

הננו קובעים, כי למרות שהפנינו את תשומת־לבו של הוועד המרכזי על חובתו לכבד סעיף זה בתקנון המפלגה, לא כינס הוועד המרכזי את הוועידה במועד המתחייב מהוראות התקנון.

וכך מתכנסת ועידתנו ה־15 באיחור של שנה ויותר. בכך נפגמה הדמוקרטיה הפנים־מפלגתית. הננו מציעים לכן להכניס לתקנון המפלגה, כי רק בגסיבות מיוחדות רשאי הוועד המרכזי לדחות את הוועידה ליותר מחצי שנה.

8. החלפה כללית של פנקסי חבר לשנת 1965

במסגרת ההכנות הארגוניות לוועידה ה־15, פיקחה ועדת הביקורת המרכזית, בשיתוף עם מזכירות הוועד המרכזי, על החלפת פנקסי־החבר לשנת 1965. בעקבות החלטת המושב ה־22 של מליאת הוועה"מ בדבר בחירת הצירים לוועידה בתאי המפלגה, פיקחה ועדת הביקורת המרכזית

על הרכב התאים בכל המחזות, חוץ מת־אביב, ירושלים והדרום, שלא צייתו להחלטות הנ"ל.

החלפת הפנקסים צריכה להיות פעולה פוליטית ולא רק אדמיניס־טרטיבית. מבחינה אדמיניסטרטיבית חל השנה שיפור נוסף בביצוע החלפת הפנקסים. אולם עלינו לקבוע בצער, כי היא נערכה ברוב המחזות ללא הקפדה על ההנחיות הנכונות והחיוניות של הוועד המרכזי.

בקשר לכך, עלינו במיוחד להזכיר את סעיף 14 של תקנון המפלגה, הקובע, כי התא המפלגתי בו מאורגן המועמד דן ומחליט אם להמליץ על העברת המועמד לחברות במפלגה או על הארכת תקופת מועמדותו, או על כך שאין לו מקום במפלגה. על התא המפלגתי לדון על קבלת כל מועמד ומועמד לחוד. החלטת התא המפלגתי מובאת להחלטת ועד הסניף. החלטת ועד הסניף טעונה אישור ועד המחוז ויש להביאה לידיעת הוועד המרכזי.

על כל הארגונים המפלגתיים הנוגעים בדבר להקפיד על ביצוע הוראה חשובה זאת של התקנון כלשונה וכרוחה, כדי להרים מעלה מעלה את התואר והערך של חבר המפלגה.

לאור נסיוננו הראשון בשטח זה של פיקוח על החלפת פנקסי החבר הגיעה ועדת הביקורת המרכזית למסקנה, כי על המוסדות המדריכים — המרכזיים, המחוזיים והסניפיים, לבצע תוך פיקוח קפדני של ועדת הביקורת המרכזית ועדות הביקורת המחוזיות — את החלפת פנקסי החבר במסגרת מיפקד כללי של חברי המפלגה, על כל הכרוך בכך.

9. לשמירת הכללים הארגוניים הלניניים בחיים הפנים-מפלגתיים

תקנון המפלגה קובע, כי „המפלגה הקומוניסטית הישראלית כמפלגה לנינית, מפלגה מטיפוס חדש — בניינה הארגוני מושתת על הצנטראליזם הדמוקראטי הממזג את הצנטראליזם בהנהגה עם דמוקראטיה נרחבת, את הקולקטיביות בעבודה עם אחריות אישית, את חופש הדיון עם חובת ביצוע ההחלטות, עם משמעת ברזל הנובעת מתוך הכרה“.

אנו קובעים, כי בשלוש השנים אחרי הוועידה ה־14 נשמרה בדרך־כלל, במפלגתנו כללי הצנטראליזם הדמוקראטי, שופרה הקולקטיביות בעבודה ובהנהגה, דבר שהעלה את רמת ההדרכה הרעיונית, הפוליטית

והארגונית של ארגוני המפלגה, את כושר פעולתה ואת אחדות פעולתה של המפלגה.

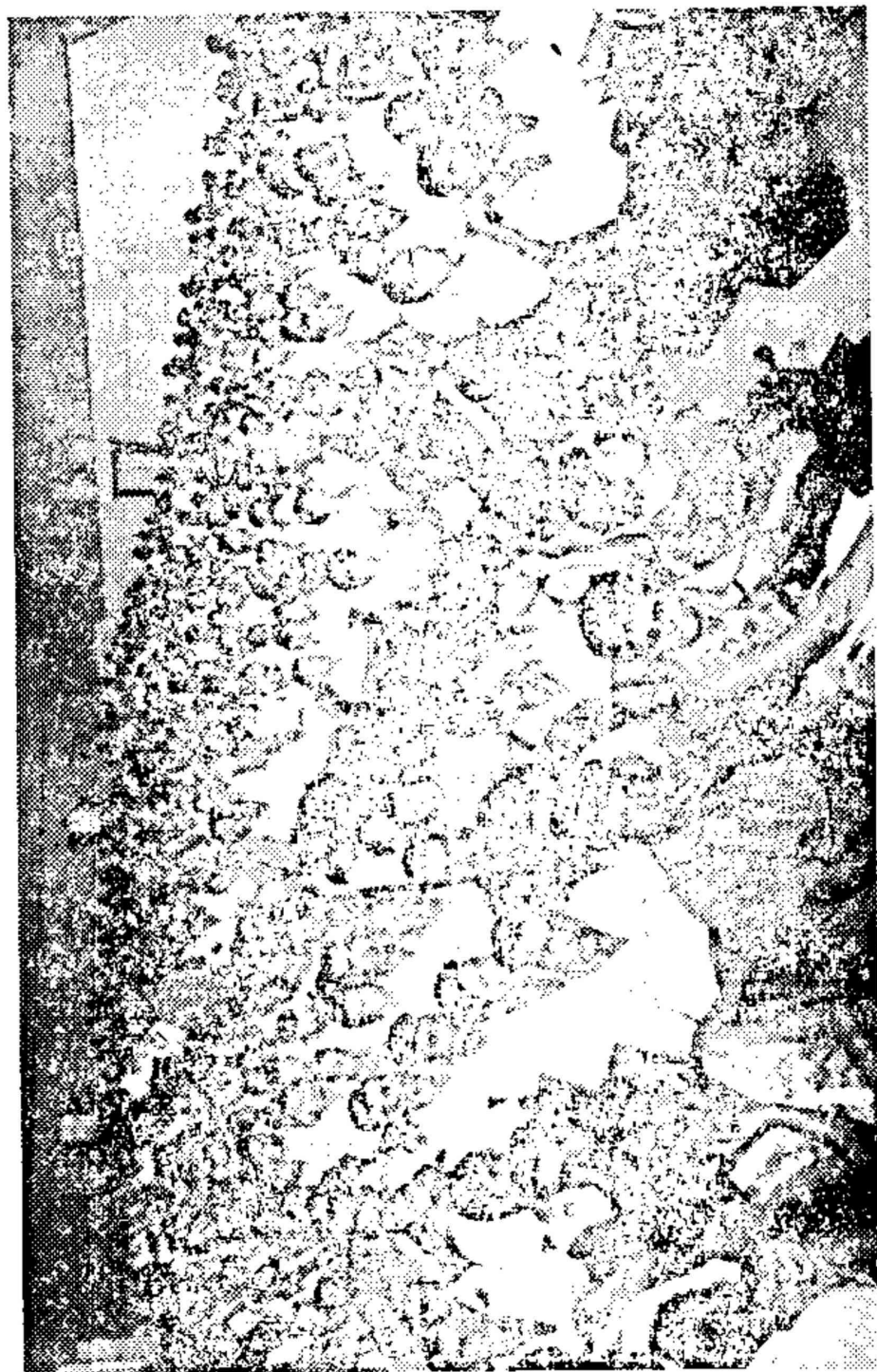
אולם בשנה האחרונה, על רקע חילוקי-דעות פוליטיים, חלו פגיעות רציניות בעקרון הלניני של הקולקטיביות בעבודה ובהנהגה, חלו הפרות של כללי הצנטראליזם הדמוקראטי מצד המיעוט. נחלשה המשמעת הקומוניסטית.

ההפרות הללו שיבשו את המהלך התקין של הוויכוח במפלגה, העכירו את האווירה בין החברים, פגעו קשות בכושר פעולתה ובאחדות פעולתה של מפלגתנו. התפתחה פעילות סיעתית והתארגנות סיעתית, האסורות בתכלית איסור על-פי התקנון, באשר הן מתנקשות באחדותה האידיאולוגית-פוליטית והארגונית של המפלגה, ומונעות את מילוי תפקידה האבאנגארדי בגיוס מעמד הפרעלים והמוני העם ובהדרכת מאבקם.

על רקע הוויכוח הופר העקרון הלניני של קולקטיביות ההנהגה, הנובע מעצם טבעה של המפלגה. המפלגה — ציין לנין — אינה יכולה לנהל מאבק פוליטי, לארגן את הכוחות המהפכניים, להחדיר משמעת „בלי עידוד קולקטיבי של צורות וכללים מסויימים בניהול העניינים“ (כתבים, כ' 4, עמ' 199). הנסיון ההיסטורי של מקב"מ ומפלגות קומוניסטיות אחרות מלמד ומוכיח, כי הקולקטיביות בהנהגה שומרת על המפלגה מפני חרד צדדיותה של ההחלטות המתקבלות, מפני שגיאות רציניות, ואם נעשו שגיאות — מבטיחה היא את תיקונן המהיר. הנסיון הקולקטיבי של המפלגה כולה, התבונה הקולקטיבית של הוועד המרכזי שלה, מבטיחים את האחדות והליכוד של שורות המפלגה מבחינה רעיונית, פוליטית וארגונית כאחת. הקיום הקפדני והשיטתי של הכללים הלניניים — הוא חוק חייה והתפתחותה של המפלגה.

ויכוח חופשי ודמוקראטי במפלגה הוא תופעה טבעית, חוקית ואף רצויה, אך תוך סייג הכרחי, שיתנהל באווירה חברית, בצורה מפלגתית, על יסודות עקרוניים, תוך סבלנות וסובלנות, כי רק בדרך זו לא יחליש הוא את המפלגה, אלא ישמש תרומה חשובה לחיזוקה, חישולה וליכודה על שלב גבוה יותר.

בדיונים פוליטיים אין לערבב עניינים אישיים בין חבר לרעהו, עניינים הדורשים בירור מיוחד במוסד המפלגתי המתאים. השמצות אישיות, הפסולות כשלעצמן, מורידות את רמת הוויכוח, מורידות אותו מן הפסים הרעיוניים-פוליטיים.

קטע מהקוהל בערב פתיחת הוועידה

במצב שהתהווה במפלגה, בעיקר בחודשים האחרונים, כשכל יסודות הארגון המפלגתי שובשו, התעסקה אמנם ועדת הביקורת המרכזית בכמה בירורים שהיו קשורים במצב הפרוע במפלגה, אולם לא היתה מסוגלת להגיע למסקנות הדרושות ולאחוז באמצעים הדרושים. מלבד פניות מילוליות על שמירת הצנטראליזם הדמוקראטי, לא עשתה ועדת הביקורת ולא כלום. וכך הגענו לידי מצב, שברגעים הקריטיים של סכנה לקיום שתי ועידות, ב־23 ביוני, לא פעלה הוועדה כגוף ולא יכלה אפילו לנסות למנוע את פילוג המפלגה. יושב־ראש הוועדה, הח' צבי ברייטשיין, עם הודעתו האישית, ביום 22 ביוני, שם קץ לפעולת ועדת הביקורת המרכזית כגוף קולקטיבי והוסיף לפירוק הוועדה בהתנהגותו השרירותית בעניין הבחירות ברמלה.

הלקח מנסיון ועדת הביקורת המרכזית בין ועידה לוועידה הוא: יש תפקיד נכבד לוועדת הביקורת המרכזית. יש לבחור בחברים מתאימים, ליצור להם תנאי עבודה מתאימים ואז יוכלו למלא את תפקידם בשמירת אחדות המפלגה והכללים הלניניים של הארגון המפלגתי.

אנו קוראים לוועידה של מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית לקיים את דיוניה ולקבל את החלטותיה תוך שמירה קפדנית על הכללים הלניניים הבלתי־ניתנים לערעור, עליהם עמדנו בקצרה בדו"ח זה — למען נצא מהוועידה ה־15 מלוכדים ומאוחדים, למען נוכל למלא בהצלחה את תפקידינו הפוליטיים החשובים בתקופה סוערת זו, ולהתקדם לקראת מטרותינו הנאצלות, בשירות המפלגה, המעמד והעם, תוך נאמנות לעקרונות הבלתי־מנוצחים של המארכסיזם־לניניזם ולרוח הפאטריטיזם הישראלי והאינטר־נאציונאליזם הפרולטארי.

הצעות לשינויים בתקנון המפלגה

הרצאת החבר וולף ארליך

חברים,

ברצוני להתחיל בקריאת סעיף בתקנון-המפלגה, אשר אנו מציעים לא לבטלו אלא, להיפך, להדגישו בהדגשה מיוחדת: סעיף 8 אומר:

„התקנון הוא החוק היסודי של המפלגה, הקובע את הכללים של חיייה הפנימיים, את סדרי עבודתם של כל ארגוניה ומוסדותיה, את חובותיהם וזכויותיהם של חבריה. כל חבר וחבר חייב ללמוד ולדעת את התקנון, לזכור, לשמור ולכבד את כלליו, לחנן תוכל המפלגה להתקדם במלוא הבטחון והתנופה בדרכה לנצחון הסוציאליזם“.

מדוע קשורה השמירה הקפדנית על התקנון בנצחון הסוציאליזם? לשם המטרה המהפכנית הזאת קיים התקנון הלניני. אנו מדגישים את המאבק היומיומי של העם העובד, את חשיבות ההישגים במערכות הפוליטיות. אך בכל המערכות לא נשכח, ואף לא לרגע, את מטרתנו הנשגבה — את הסוציאליזם; ולהשגת המטרה הזאת יש צורך בתקנון של מפלגה מטיפוס חדש.

נזכור את אשר כתבו מארכס ואנגלס לפני 100 שנה ומעלה. ב„מאניפסט של המפלגה הקומוניסטית“ על ההבדל המהותי בינינו לבין יתר מפלגות הפרועלים:

„אין הקומוניסטים נבדלים משאר המפלגות הפרולטאיות אלא בכך, שמצד אחד מבליטים הם ומפעילים במערכותיהם הלאומיות השונות של הפרולטארים את האינטרסים של כלל הפרולטריון שאינם תלויים בלאומיות, ומצד שני בכך שהם מייצגים תמיד, בשלב־ההתפתחות השונים שעוברים במאבק בין הפרולטריון לבין הבורגנות, את האינטרס של כלל התנועה“.

לכן, אין בכך כל פלא, שמנהיגי מפלגות רפורמיסטיות האשימו מאז ומתמיד את הקומוניסטים בכך, שהם מתנכרים לאינטרסים הלאומיים של

עמם וכי הם משעבדים את כל המערכות לדוגמה, שנקבעה מראש. הנסיון ההיסטורי העשיר הוכיח, כי רק הדרך הקומוניסטית היא הדרך למהפכה הסוציאלית, לסוציאליזם. הנסיון ההיסטורי הוכיח גם את צידקת תורתו של לנין, כי ארגון המפלגה חייב לתאם את הדרך שלנו, את ההכרה שלנו, את הקו שלנו. רק מפלגה המאורגנת בהתאם לנורמות הלניניות מסוגלת לגייס את מעמד הפועלים ואת העם למטרות המהפכניות. רק מיבנה אירגוני המבוסס על עיקרון הצנטראליזם הדמוקראטי מסוגל לחסן את חברי המפלגה מפני השפעת הסביבה הזעיר-בורגנית על מעמד הפועלים ועל מפלגתו.

לכן לא מן השפה אל החוץ ציטטתי את סעיף התקנון, המדבר על הקשר בין ההכרח לשמור על עקרונותינו הארגוניים, על תקנון המפלגה, לבין המטרה היסודית של מעמד הפועלים הישראלי.

הדברים האלה הם אקטואליים מאוד. אמנם, בכל ועידות המפלגה דובר על פגיעות בתקנון המפלגה, על אי-תשלום סדיר של מס-חבר, על השתתפות מועטה בישיבות התאים המפלגתיים או בחוגי הלימוד. בוועידה זו עלינו להדגיש, כי בשנה האחרונה הפגיעות בתקנון המפלגה היו בעלי אופי שונה בתכלית.

כפי שדבר זה צויין בדו"ח הוועד המרכזי, שהוגש לוועידה על-ידי הח' מאיר וילנר ואני מזדהה עם הדו"ח במלואו, החדירו החברים מקבוצת מיקוניס-סנה לשורות המפלגה לא רק עמדות פוליטיות הזרות למפלגה, אלא גם סגנון עבודה ושיטות פעילות פנים-מפלגתיות, הזרות למפלגה והנוגדות את תקנונה. יתר-על-כן, בהכנסת שיטות פעולה זרות הצליחו במידה רבה יותר, מאשר בהכנסת עמדות פוליטיות זרות. הרוב בלשכה הפוליטית ובוועד המרכזי הצליח למנוע, במידה רבה, את ההידרדרות הפוליטית; אך — מול המעשים הסייעתיים שלהם — לא הצליח למנוע את ההידרדרות הארגונית. הרשו לי להזכיר דוגמה אחת. במושב ה-18 בפברואר ש"ז, החליט הוועד המרכזי להעמיד על סדר-יומו את השאלה של שינויים פרסונאליים במערכת „קול העם". הרי לא יכול להיות ויכוח על כך, שהוועד המרכזי רשאי לשנות את הרכב המערכות של העתונות המפלגתית. יתר-על-כן, הוא חייב לעשות כן, בהשתכנעו שעתון מפלגתי סוטה מקו המפלגה.

מה עשה המיעוט בוועד המרכזי? הוא אירגן את המבצע הסייעתי הגלוי הראשון, אירגן פלוגות חברים על-מנת למנוע בכוח פיסי את ביצוע החלטת הוועד המרכזי, אם אמנם יקבל החלטה בנידון.

אחר־כך הפכה שיטת ה"מרידות" לאמצעי קבוע, לשיטה מקובלת, בכל מקרה שהמיעוט לא הסכים עם החלטה של הוועד המרכזי. מספיק להזכיר כאן את החלטת שלושה ועדי מחוזות, במאי ש"נ, לקיים את הבחירות לוועידת המפלגה בניגוד מוחלט להחלטת הוועד המרכזי.

לא פחות זרה לעקרונותינו הארגוניים ולתקנון המפלגה היא שיטת ההדלפות שהוכנסה על־ידי אותם החברים לחיי המפלגה. דברים, שנאמרו בישיבת הוועד המרכזי או הלשכה הפוליטית, הודלפו לעתונות העויינת. הם הפכו את ההדלפה לאמצעי מקובל במאבק הפנים־מפלגתי. ההדלפות היו מלוות ניתוחים מגמתיים. מטרת ההדלפות היתה להשפיע על הקהל ואף על הקאדר המפלגתי ברות עמדותיה הפוליטיות של קבוצת מיקוניס־סנה. השיטות הפסולות הללו גרמו נזק רב למפלגה והביאו לסילוף זדוני של עמדותיה.

הם הפרו בצורה גסה ושיטתית את הנורמות המפלגתיות. לפראקטיקה זאת הם המציאו גם צידוק תיאורטי, כביכול. בתוך שורות המפלגה הופצו דעות, לפיהן הצנטראליזם הדמוקראטי הוא דבר מיושן, השמירה על המשמעת המפלגתית היא "נחלת העבר הדוגמאטי". הם דיברו בלעג על הנורמות הלניניות בחיי המפלגה. התנהל מסע נגד הוועד המרכזי, שהוא כביכול, איננו עוד בעל סמכות חוקית.

כתוצאה מפעולת החתירה הזאת התערערה המשמעת במפלגה במידה כזאת, שחברים מסויימים שנקראו לוועדת הביקורת המרכזית למסור עדות, סירבו לעשות זאת.

הופצה בקרב החברים גם התיאוריה, שקיים במפלגה יותר מדי צנטראליזם ופחות מדי דמוקראטיה. נכון הוא שיש צורך להעלות את הדמוקראטיה הפנים־מפלגתית. אנו מאשרים את כל המסקנות של הרוב בוועדת הביקורת המרכזית בניהן. נכון, כי יש להגיע לדמוקראטיה פנימית בעלת דרגה גבוהה, כאשר חברי המפלגה לא רק מתווכחים באופן חופשי ובוחרים במוסדות, אלא נוטלים חלק פעיל בהדרכת הפעילות המפלגתית. אך כל נסיון להעמיד את הדמוקראטיה מול הצנטראליזם, מגלה תפיסה מכנית, בלתי־דיאלקטית. הצנטראליזם הדמוקראטי הוא אחדות דיאלקטית, ולדמוקראטיה הפנים־מפלגתית יש ערך ומשמעות רק במידה ושומרים על הצנטראליזם. איזה ערך יש לזכותו של החבר להשתתף באופן חופשי ופעיל בקבלת ההחלטות, אם אין בטחון שההחלטות תהיינה בעלות תוקף ותבוצענה?

גם התעמולה נגד הצנטראליזם גרמה באופן אובייקטיבי להחלשת הנורמות המפלגתיות, ולהחלפת סגנון העבודה הקומוניסטי בסגנון עבודה זעיר-בורגני.

אפשר להגיד: החודשים האחרונים הראו לא רק חילוקי-דעות פוליטיים עמוקים בינינו וביניהם, אלא גם חילוקי-דעות ארגוניים עמוקים. היתה תפיסה שונה לחלוטין לגבי תקנון המפלגה. אנחנו ראינו בתקנון המפלגה את החוק היסודי של המפלגה, הקובע את הכללים של חייה הפנימיים. לעומת זאת, הם ראו בתקנון המפלגה אמצעי להתנצחות, אוסף של סעיפים להוכחת עמדה מסויימת נוחה להם. אנו ראינו בתקנון המפלגה מצפן להתנהגות עקרונית בחיי המפלגה; הם ראו בו מכשיר לתכסיסים סיעתיים.

התקופה שעברנו השאירה ירושה עגומה. ברור שהשיטות הנ"ל החדירו יסודות ניוון ורקבון לשורות הפלג שלהם. אך היות ועד עכשיו היינו חברי מפלגה אחת, השפיעו שיטות אלה בהכרח גם עלינו. מאמץ מיוחד דרוש לנו, כדי לחזור במלוא המידה לנורמות הלניניות בחיי המפלגה, לעקרונות הצנטראליזם הדמוקרטי. כל חבר שיזלזל בדבר זה, יזכית בכך חוסר הבנה לגבי היסודות הרעיוניים, הפוליטיים והארגוניים של עבודתנו. נכון הוא כי לכל אחד מן היסודות האלה נודעת חשיבות מיוחדת, אך הם מהווים גם אחדות אחת. זניחת אחד מהם תגרור אחריה זניחת האחרים. לכן קוראים אנו לשמירה קפדנית על עקרונותינו הארגוניים, לכיבוד מלא של הוראות תקנון המפלגה. כל חבר מוסד חייב לשמור בקפדנות על התקנון, כל אחד חייב להיות מודרך על-ידי הוראותיו. בל יחשוב מזכיר תא או מזכיר סניף, כי במקרה קונקרטי מותר להרוג מסעיף אחד מבין סעיפי התקנון, כי אין זו אלא הפרה קלה של התקנין. בתקופה שלפנינו, נצטרך ללחום במידה רבה יותר מאשר בתקופות אחרות, נגד הפרות "קלות" כאלו, על-מנת להחזיר לתקנון את המקום המגיע לו בחיי מפלגתנו.

חברים, ההצעה לשינויים בתקנון המפלגה אושרה שלשום על-ידי הוועד המרכזי. ההצעה ברובה, מבוססת על ההחלטה שנתקבלה לפני הפילוג בוועדת הביקורת המרכזית. בהתאם למצב החדש שנוצר השבוע, מחקנו כמה הצעות והוספנו אחרות.

אין בכוונתנו לדון עתה על כל השינויים שהובאו לפניכם בהצעה בכתב. נדון רק באלה הדורשים הסבר מסויים.

(א) בתקנון הקיים כלול סעיף 15, המחייב חבר מפלגה לקבל רשות מהמפלגה לפני שהוא עובר לסניף אחר, אך אין בתקנון סעיף הקובע אותה חובה לגבי מקום העבודה. בעניינו, עבודת חבר המפלגה במקום עבודה אינה רק מקור פרנסתו, אלא במקרים רבים גם עמדה מעמדית ומפלגתית חשובה בתוך ציבור הפועלים. חבר שרכש לעצמו אמוץ בין הפועלים, ובמיוחד חבר שנבחר לוועד העובדים במקום — ממלא תפקיד חשוב למעמדו ולמפלגתו. לכן, המפלגה לא תוכל להיות אדישה לעמדה זו. לפעמים תהיינה לחבר סיבות אישיות לעזיבת מקום עבודתו והמפלגה תהיה מוכנה להתחשב בהן, אך ההחלטה חייבת להיות בידי המפלגה. לכן מציעים אנו להוסיף סעיף האומר:

„חבר או מועמד הרוצה להחליף את מקום עבודתו, חייב לקבל רשות לכך מארגונו המפלגתי. הודעה בנדון תימסר למוסד גבוה יותר“.

(ב) אנו מציעים להוסיף לחובות החבר את החובה:
„לחנך את בני משפחתו ברוח השלום, אחוות העמים והסוציאליזם. לעשות למען התארגנות במפלגה, בבנק“ ו„בבני עמל“.

התיקון נראה לנו חשוב. קומוניסט אינו מחלק את חייו לשטחים שונים, — באלו הוא חבר מפלגה ובאחרים — איש פרטי. אנו שואפים דווקא, ליתר שלמות באישיות האדם, המשתלבת בעתיד המעמד ובעתיד העם. שלמות זו היא מקור האושר, בעולם בו רבים רצים אחרי האושר ואינם מוצאים אותו. ברור לכן, כי כל חבר חייב לשאוף לכן, שבני משפחתו יקחו חלק במאבקו ובאושרו. ברור, כי אחדות הדעות הקומוניסטיות במשפחה, עוזרת לחיים מאושרים של החבר ושל המשפחה.

(ג) סעיף 23 בתקנון מגדיר את המעשים הנחשבים כהפרת המשמעת המפלגתית. אנו מציעים להוסיף להגדרה זו עוד שני מקרים, אשר ייחשבו כפגיעות במשמעת:

„פגיעה בזכויות התקנוניות של החבר“.

„מסירת אינפורמציה פנים-מפלגתית לגורמי חוץ“.

כפי שאתם מבינים, מכוון התיקון הראשון ללחום בבירוקרטיה, והתיקון השני — באנארכיה. שתי החזיתות הן חשובות. יש לעשות הכל

על־מנת להבטיח, שזכויות החבר יישמרו; שחבר בתוך המוסדות הנבחרים של המפלגה לא ייהפך לביורוקראט, הפוגע בזכותו של החבר לבקר ולערער. דבר זה יעלה את הדמוקראטיה הפנים־מפלגתית, שעליה דובר לעיל.

מאידך, יש ללחום נגד הפגיעות בצנטראליזם, ובין היתר נגד תופעת ההדלפה.

ד) ברצוני להסב את תשומת הלב להצעה בדבר הוספת סעיף 30 א' בענין חובת החבר להחליף את פנקס החבר כל שנה. במפקד לקראת הוועידה ה־15 נתגלו חברים לא מעטים, אשר לא רק במשך שנה זו לא החליפו פנקסם, אלא אף לא עשו זאת בשנת 1964, ואפילו בשנת 1963. ועדי מחוזות מסויימים, שהיו כפופים להשפעת בעלי דעה ב', עמדו על כך, שחברים אלה ייחשבו כחברים בעלי זכויות מלאות ויגדילו על־ידי כך את מספר הצירים המגיע להם. דבר זה פוגע בערכו ובתוארו של חבר המפלגה ויוצר אפשרות של חברות בכרטיסיה בלבד. אין זה תואם את תנאי החברות במפלגה. חברות פסיבית אינה קיימת במפלגה. אחד מתנאי החברות במפלגה שנקבעו על־ידי לנין, והמשתקף בתקנון מפלגתנו, הוא — פעילות החבר באחד מארגוני המפלגה. חבר אשר במשך כמה חודשים לאחר תחילת שנה חדשה, לא החליף את פנקס החבר שלו לשנה זו, אינו ראוי להיות חבר במפלגה ואת חברותו יש לבטל.

ה) תיקון חשוב נוסף, הננו מציעים להוסיף לסעיף 37, והוא: „בין ועידה לוועידה רק בסמכותו של הוועד המרכזי להצהיר על עמדת המפלגה ולקבוע צורת פרסומה — בשאלה המתעוררת בפעם הראשונה והנוגעת למדיניות הכללית של המפלגה“.

דבר זה מובן מאליו בכל מפלגה קומוניסטית והיה תמיד מובן מאליו במפלגתנו. אך, כפי שצויין בדו"ח הוועד המרכזי, חרגו ממנו בתקופה האחרונה, ובשאלות רבות לקחו על עצמם מוסדות אחרים, כגון מערכת „קול העם“ והסיעה הפרלמנטארית, את הזכות להחליט בשאלות הנ"ל במקום הוועד המרכזי. נוהג כזה מקובל על מפלגות בורגניות וסוציאל־דמוקראטיות רבות, אך הוא זר למפלגה הקומוניסטית. במפלגה הקומוניסטית יש רק מרכז אחד — והוא הוועד המרכזי. לאור הנסיון, יש לקבוע אותו הדבר המובן מאליו, גם בתקנון המפלגה.

ו) כפי שכבר הוזכר לעיל, בחודשים האחרונים, טענו בעלי דעה ב', כי לוועד המרכזי היוצא אין כבר סמכויות, כיוון שעברו שלוש שנים ממועד

הוועידה האחרונה. גם לפי התקנון הקיים וגם לפי הצעת התיקון, אין לטענה הזאת כל יסוד. הוועד המרכזי הוא המוסד העליון של המפלגה בין ועידה לוועידה. מפלגה קומוניסטית אינה יכולה להתקיים בלי מוסד מוסמך אפילו יום אחד. על־מנת להדגיש את זאת, וגם על־מנת להסדיר את קבלת ההחלטה בניהול בוועד המרכזי, מציעים אנו, שהסעיף 44 בתקנון אנוסח כדלקמן:

(51)

„המוסד העליון של המפלגה הוא ועידת המפלגה. ועידת המפלגה נערכת אחת לשלוש שנים. מועד הוועידה ייקבע על־ידי הוועד המרכזי. רק בנסיבות מיוחדות רשאי הוועד המרכזי לדחות את הוועידה לפרק זמן העולה על חצי שנה. החלטה על כך דורשת רוב של שני שלישים מחברי הוועד המרכזי. הודעה מנומקת על דחית הוועידה תימסר לאירגוני המפלגה ותיכלל בתוך הדיווח של הוועד המרכזי לוועידה“.

הנוסח הזה ברור: הוועד המרכזי קובע את מועד הוועידה. הוא רשאי לעבור את הזמן של שלוש שנים בחצי שנה. דחיה נוספת תיעשה רק בנסיבות מיוחדות ולה דרוש רוב של שני־שלישים מחברי הוועד המרכזי ואת הנימוקים יש למסור גם בזמן קבלת ההחלטה וגם בוועידה. נדמה לנו, שקביעה כזו עונה על כל השאלות.

ז) סעיף 51 בתקנון הוא הסעיף האחרון שבו אנו רוצים לעסוק כאן: לפי הנוסח הקיים בוחר הוועד המרכזי בלשכה הפוליטית, במזכירות ובמזכיר הכללי ומקים את מחלקותיו. הצעתנו היא להשאיר בידי הוועד המרכזי את כל ההחלטות הנ"ל ולקבוע בתקנון רק ש„הוועד המרכזי בוחר במוסדותיו“. הכוונה היא ברורה: להשאיר בידי הוועד המרכזי את ההחלטה בדבר מספרם ותפקידם של המוסדות שעליו לבחור.

חברים, הצעות אלו שדברתי עליהן וגם האחרות אשר תקראו בכתב, מבטאות את רצוננו לשפר את נוסח התקנון באופן הטוב ביותר. יחד עם זאת, אין אנו משלים את עצמנו, שכאילו נוסח טוב של תקנון המפלגה כשלעצמו מסוגל יהיה להציל את המפלגה מהפרות, ואף מהפרות גסות של העקרונות הארגוניים שלה. הנסיון המר האחרון מלמדנו, שנוסף לתקנון דרושים תנאי חיים בריאים בתוך המפלגה, הקפדה על פיתוח הדמוקרטיה הפנים־מפלגתית; דרושה הנכונות לקבל את החלטת הרוב, דרושה הנהגה קולקטיבית ויותר מכל — אחדות רעיונית־פוליטית בשורות המפלגה ובמוסדותיה העליונים; דרושה העמדה העקרונית המאפינת את המפלגה

הקומניסטית בשאלות האסטרטגיה והטקטיקה; דרושה נאמנות לעקרונות המארכסיזם-לניניזם והאינטרנאציונאליזם הפרולטארי.

מקווה אנוכי, שהנני מבטא את רצון כל צירי הוועידה הזאת, אם אומר: נבנה את מפלגתנו על בסיס רעיוני, פוליטי ואירגוני יציב ובריא. נכבד את תקנון המפלגה. נשמור על כך שלא תהיה דריסת רגל לרעיונות בורגניים וזעיר-בורגניים במפלגתנו.

נלכד את שורותינו!

מפלגתנו — היא המפלגה היהודית-ערבית, מפלגתנו — היא המפלגה המארכסיסטית-לנינית, מפלגתנו — היא המפלגה הקומניסטית הישראלית!

מתוך הוויכוח הכללי

על מה הוויכוח

מדברי החבר אמיל חביבי

חברים, ועידתנו ה־15 נערכת בצילו הכבד של הפילוג אשר חל בשורות הקומוניסטים הישראליים.

אין יסוד אובייקטיבי, לא בארצנו ולא בשום מקום אחר, להתפלגותם של הקומוניסטים, כפי שאין גם יסוד אובייקטיבי בזירה העולמית להתפלגותה של התנועה הקומוניסטית הבינלאומית.

מהותנו, שהיא ההתגלמות הרעיונית והארגונית של ההכרה המעמדית של מעמד הפועלים, ותפקידנו היסודי, שהינו החדרת ההכרה המעמדית בקרב מעמד הפועלים — כל אלה מנוגדים תכלית־הניגוד לעצם רעיון הפילוג מבחינה ארצית ובינלאומית כאחד.

אך האחדות, כפי שגם למדנו מנסיונו המר, איננה דבר הגשמי מעצמו. תפקידם של הקומוניסטים כאינטרנאציונאליסטים, אשר שמרו על האחדות היהודית־ערבית של מפלגתם, הוא ניהול הסברה בלתי־פוסקת ומעמיקה לחשיפת הסטיות שגרמו לפילוג בשורות הקומוניסטים הישראליים. אנו גם אחראיים חלקית להצלחת מלאכת החתירה של הסוטים, שהוליכו שולל מספר לא־קטן מחברי מפלגתנו. עלינו ללמוד מהנסיון הזה. עלינו לנהל מסע נגד הסטיות ולהוקיען, כפי שלנין עשה זאת בשעתו. לנין בזמנו לא הקל ראש בשום סטיה, אשר הופיעה בשורות התנועה הסוציאל־דמוקרטית, בלי שים לב למעמדו של הסוטה. גישה זו לסטיות נבעה מהערכתו הגבוהה של לנין לגבי אחריותם של הקומוניסטים לגורל עמם, היא נבעה מגישתו, כי המאבק נגד הסטיות מביא להעלאת הכרתם של הקומוניסטים וכלל מעמד הפועלים.

מישגה הוא לזלזל בסטיות אשר הופיעו בשורותינו וגרמו לפילוג. נשגה אם נחשוב, כי הזמן לבדו יביא להיעלמן.

יודעים אנו, כי לפנינו מערכות ציבוריות חשובות, הדורשות גיוס כל כוחותינו ובמיוחד לאחר שנה של מאבקים פנימיים שהחלישו את מאבקנו הציבורי. אך לא נוכל להפקיר, ואף לרגע קט, את תפקידנו בניהול ויכות עם הסטיות והוקעתן. בכך נמלא את תפקידנו בהעלאת הכרתם של הקומניסטים וכלל מעמד הפועלים. בדרך זו נתקדם לקראת החזרת אחדותם של הקומניסטים הישראליים, וזאת על יסודות איתנים, כי העובדה המצערת של קיום שתי מפלגות קומניסטיות בישראל לא תאריך ימים. לא תהיה בארצנו אלא מפלגה קומניסטית אחת.

חברים, טבעי ומובן הדבר, כי הפילוג הדאיג את הפועלים בעלי ההכרה והחוגים הדמוקראטיים בארצנו, וכן את תנועתנו הקומניסטית הבינלאומית.

נכון, כי מפלגתנו הינה אחת המפלגות הקומניסטיות הלא-גדולות, אך היא ממלאת תפקיד חשוב ומכובד במאבק לשלום במזרח-התיכון ולפתרון צודק של השאלה הפלשתינאית, להשגת השלום הישראלי-ערבי הנכסף.

מפלגתנו — בהרכבה האינטרנאציונאליסטי היהודי-ערבי, המבוסס על מדיניות אינטרנאציונאליסטית עקבית — מדליקה לפיד, המאיר את דרכיהם של היהודים והערבים בחשכת האיבה הלאומית והמזימות האימפריאליסטיות. מפלגתנו היא ההוכחה הניצחת, כי הקומוניזם ומאבק מעמד הפועלים נגד הניצול ונגד הדיכוי, למען הסוציאליזם וחופש כל העמים — מחזקים את האינטרסים האמיתיים של היהודים והערבים כאחד. מפלגתנו היהודית-ערבית מוכיחה את אי-כוננותן של התיאוריות הבורגניות, הלאומניות והשוביניות, בדבר קיום ניגוד בין אינטרסים אלה. האימפריאליזם מנצל את אי-פתרון השאלה הפלשתינאית, את הסכסוך הישראלי-ערבי, להסתת עם בעם, להסחת דעת העמים הערביים מבעיותיהם היסודיות, ולניצול שליטי ישראל לביצוע תוכניות חוקפניות נגד התנועה לשחרור לאומי וסוציאלי בארצות הערביות, כפי שזה קרה בשנת 1956.

האימפריאליזם מנצל את הסכסוך הזה, על-מנת להוליך שולל את עם ישראל ולהחליש את אחדותם של הכוחות הפאטריסטיים בישראל. לביסוס שליטתו הפוליטית והכלכלית על ארצנו.

מפלגתנו הקומניסטית, בהרכבה היהודי-ערבי המבוסס על מדיניותה האינטרנאציונאליסטית, מהווה את הכוח העקבי ביותר במאבק נגד הסכסכות האימפריאליסטיות. עצם קיומה של מפלגתנו היהודית-ערבית, מהווה עידוד

למגמות הבריות בישראל ובארצות הערביות, להכרה, כי מלחמה בין ישראל והארצות הערביות לא תביא תועלת אלא לאימפריאליזם — אויבם של היהודים והערבים כאחד.

ניקח דוגמה אחת להבהרת חשיבותה של מפלגתנו: את המצב במצרים בנוגע לשאלת הסכסוך הישראלי-ערבי. היסודות המתקדמים במצרים מעריכים, כי הכוחות הפוליטיים בארץ זו מתחלקים לשני מחנות יסודיים: מחנה הקידמה ומחנה הריאקציה. מחנה הריאקציה מעלה, מזמן לזמן, סיסמאות, אשר מטרתן היחידה היא להוליך שולל את העם ולהערים מכשולים בדרכו במילוי תפקידיו הדמוקראטיים. אחת הסיסמאות היא, למשל, ההגנה על הדת מפני סכנת הסתננות הקומוניסטים לעמדות-מפתח במפלגת האיחוד הסוציאליסטי. הם מעלים גם סיסמאות המטילות ספק בידידות עם ברית-המועצות. מזמן לזמן מעלים הם את סיסמת אחדותן המיידית של המדינות הערביות. סיסמה אחרת המועלית כיום על-ידי הריאקציה ושמטרתה היא להקשות על כוחות הקידמה במצרים, היא הסיסמה של החזרת הזכויות של ערביי פלשתינה בדרך המלחמה ומידה. שאלת פליטי פלשתינה היא אחת השאלות הכאובות לעמים הערביים. מחנה הריאקציה מנצל את עמדות האיבה של שליטי ישראל לגבי התנועה לשחרור לאומי של העמים הערביים ולזכויות החוקיות של ערביי פלשתינה, כדי להעלות סיסמאות שמטרתן העיקרית היא הערמת מכשולים בפני התנועה המתקדמת בארצות הערביות. כוחות הקידמה בארצות הערביות שואבים עידוד מקיומה של מפלגתנו היהודית-ערבית וממדיניותה האינטרנאציונאליסטית העקבית. הם מסתמכים על מאבקנו במאבקם נגד סיסמאות הרמייה של מחנה הריאקציה בארצות הערביות.

אי-אפשר להגזים בחשיבות תפקידה של מפלגתנו בשירות עניין השלום במזרח-התיכון, בשירות הפתרון בדרכי-שלום של השאלה הפלשתינאית, בשירות עניין השלום הישראלי-ערבי הצודק. לכן טבעי הדבר כי הפילוג בשורות הקומוניסטים הישראליים מדאיג את כל החוגים הדמוקראטיים בארצנו ומחוצה לה.

אנו חייבים לראות בכל הבהירות את הסכנה של מפלגה „קומוניסטית“ יהודית „טהורה“, שהוקמה על-ידי הפלגנים. צעדם ההרפתקני הזה נותן עילה למחנה הריאקציה בארצנו ובארצות הערביות לזעוק בראש חוצות: „ראיתם — אפילו הקומוניסטים היהודיים לא יכלו להגיע לעמק השווה עם

הקומוניסטים הערביים, ולכן לא נותרה לנו אלא דרך ההכרעה הצבאית בסכסוך הישראלי-ערבי.

ההאשמה בפי הפלגנים נגד חברינו היהודיים, כאילו יכולים הם להיות במפלגה אחת עם חבריהם הערביים משום שנגועים הם בניהיליזם לאומי — הינה הסכמה, למעשה, לתיאוריה בדבר קיום-ניגוד אנטגוניסטי בין האינטרסים של היהודים והערבים.

למעמד הפועלים הישראלי לא נחוצה מפלגה יהודית טהורה חדשה. לעם בכל ארץ נחוצה מפלגה קומוניסטית אינטרנאציונאליסטית, הפועלת לשחרור מרפש השוביניזם והמחנכת את ההמונים ברוח הדמוקראטיה והסוציאליזם. אין עם ישראל שונה במובן זה מיתר העמים, כי — כפי שאמר מארכס — „אסון הוא לעם המדכא עם זולת“.

כמרכן אין לזלזל בנוק, אשר מפלגה „קומוניסטית“ יהודית טהורה עלולה לגרום למאבק הכלל-דמוקראטי בארצנו. הריאקציה השלטת תשתמש בהשמצותיהם ועלילותיהם נגדנו בתירוצים חדשים להגברת ההתקפה עלינו. העתונות הריאקציונית הפיצה במשך שנה שלמה את ההאשמה שהפלגנים הטיחו נגדנו, כאילו לא איכפת לנו גורלה של מדינת ישראל וכאילו מזדהים אנו ללא הסתייגות עם כל העמדות של התנועה הלאומית הערבית. בעבר עמדנו כולנו, יחד עם סוטים אלה, והדפנו האשמות דומות מצד הריאקציה השלטת והסוציאלי-שוביניזם על כל סוגיו. בעבר הערכנו יחד, אנו וסוטים אלה, כי האשמות זדוניות אלו שאובות מביצות הלאומנות הבורגנית, הרואה בכל שעל אדמה חדש ובכל עיסקת-נשק חדשה הגנה על האינטרסים הלאומיים של ישראל; לאומנות בורגנית הרואה את גורלה של ישראל קשור בגורל השליטה האימפריאליסטית.

ב־1956 רשמנו, יחד, עם סוטים אלה, על דפי ההיסטוריה של מפלגתנו דף מזהיר בהתנגדותנו למלחמה התוקפנית נגד מצרים. לא הרתיעונו האשמות אלו ולא נסוגנו מול קשיי כדידות זמנית שאפפה אותנו אז, לא נתנו להכתים את שמו של עם ישראל. במשך הזמן התברר, שגישתנו האינטרנאציונאליסטית נגד התוקפנות הישראלית-צרפתית-בריטית על מצרים היתה הביטוי הנאמן ביותר לאינטרסים הלאומיים האמיתיים של ישראל.

מבינים אנו, כי הריאקציה השלטת תנצל עד תום את ההאשמות המועלות עכשיו נגדנו מפי קומוניסטים, אתם עבדנו יחד בעבר, ובכך יגברו הקשיים בפנינו. אך לא ניסוג מהמדיניות האינטרנאציונאליסטית של מפלגתנו שהיא הביטוי העליון לפאטריוטיזם של הקומוניסטים.

נראה, שחברים שנסחפו בדרך ההרפתקנות המסוכנת של הקמת מפלגה „קומוניסטית“ יהודית טהורה, לא לקחו בחשבון את הנזק החמור הנובע מפעולתם זו לעניין השלום הישראלי-ערבי ולמאבק למען ביטול הדיכוי הלאומי נגד האוכלוסיה הערבית. הם גם לא לקחו בחשבון את המסקנות הנובעות מפזיזותם בהאשמת חבריהם הערביים לשעבר, כאילו הם נאציונאליסטים ערביים. הידרדרותם הרחיקה לכת עד כדי כך, שאחד מאנשיהם, סלבטור מינרבו, הכריז בוועידתם בפני עתונאים עוינים (ו„קול העם“ פירסם למחרת את דבריו), כאילו הקומוניסטים הערביים בנצרת הקימו מרכז ל„ליגה לשחרור לאומי“.

הקומוניסטים הערביים, שמטיחים נגדם את האשמות הלאומנות הבורגנית ואי-האיכפתיות לענייניה הצודקים של ישראל, הם הרוכשים את אהדת רוב האוכלוסיה הערבית המדוכאת בישראל, והם קיבלו בבחירות האחרונות לכנסת, למרות הטרור, כרבע מקולות הבוחרים הערביים. נגד אלה מטיחים הפלגנים, קבל עם וממשלה, האשמות של „הזדהות עם נאצר והפקרת ענייני ישראל“. האינם יודעים פלגנים אלה, באיזו אווירה של הסתה לאומנית נגד האוכלוסיה הערבית הם מרשים לעצמם להטיח האשמות זדוניות אלה נגד חבריהם לשעבר, אשר הקריבו קרבנות, נאבקו והפגינו תחת דגל האחווה היהודית-ערבית?

פלגנים אלה יודעים גם יודעים, כי שופרות החוגים השליטים והסוציאלי-שוביניזם על כל מפלגותיהם, מסיתים יומם ולילה נגד החברים הערביים, נגד האוכלוסיה הערבית כאילו הם גייס חמישי וכדומה. בעבר הזהרנו יחד, אנו והסוטים, את מפ"ם מסכנת היגררותה אחרי ההסתה נגד הקומוניסטים הערביים. הזהרנו אותה, כי התוצאה המעשית מהסתה זו אינה יכולה להיות אלא הגברת ההסתה הלאומנית נגד האוכלוסיה הערבית. מה נשתנה כעת? האם שיתוף-הפעולה בנושא מלוכלך זה נחוץ ל„קומוניזם הישראלי“ של מ. סנה? אנו קוראים לפלגנים לבחון את מעשיהם לבל יכתימו את שמם בכתם שכל הרטוריקה של מ. סנה, האהובה על עתון „הארץ“, לא תוכל למחקו. ואחרי כל זה מעיזים הפלגנים להביע את השתוממותם על כך, שלא יכלו למצוא ולו קומוניסט ערבי אחד המוכן להצטרף לשורותיהם. השתוממות זו מעוררת חשדות רציניים בלבנו: ובכן, למה הם ציפו? אין אנו מתעלמים מכך, שישנם ערבים הסרי-מצפון וקרייריסטים ההולכים עם מפלגות ציוניות נגד עמם, וישנם חברי כנסת ערביים שהרימו את ידיהם עם בן-גוריון למען המשך קיומו של הממשל

הצבאי. האם פלגנים אלה חושבים על ערבים כאלה שיצטרפו אליהם? אבל, האם רוצים הם להתחרות עם יתר המפלגות הציוניות על רכישת ערבים מסוג זה? מ. סנה הזהיר אותנו, כי רק מפלגתו מסוגלת להגן על האוכלוסיה הערבית, ובהתאם לכך הוא קרא לנו לחזור אליו חזרה של בן סורר.

לא כך חניכה מפלגתנו את ההמונים הערביים. תמיד אמרנו להמונים, כי עליהם להיאבק להגנת זכויותיהם ועניינם הצודק. יחד עם זה, החדירה מפלגתנו את האמון בכוחות הדמוקראטיים היהודיים, הנאבקים נגד הדיכוי ולמען שוויון. בלבותיהם של התושבים הערביים העלינו גבוהה את מאבקה של מפלגתנו, של חברינו היהודיים, את מאבקו של מעמד הפועלים, הנוער והאינטליגנציה היהודיים הדמוקראטיים. העלינו גבוהה את סיסמת הגורל המשותף והאויב המשותף וכן העתיד המזהיר המשותף. כך, ולא בטיפוח אשליות בלב ההמונים, כאילו מפלגתנו לבדה יכולה להגן על האינטרסים של העם — רכשנו את תמיכתם של המוני האוכלוסיה הערבית. תמיכה זו מתבטאת לא רק במכפר הקולות בבחירות, אלא בעיקר בהשתתפותם הפעילה של ההמונים במאבקים הדמוקראטיים, תמיכה המעודדת את כוחות העם ומגבירה את אמונו ביכולתו.

אשר לשיטת מ. סנה בדבר „אין לכם זולתנו” — אנו אומרים: זו בדיחה בעלת זקן ארוך מאוד. האוכלוסיה הערבית שמעה כבר דברים כאלה והתנכחה בהם. אך זו הפעם הראשונה שהיא שומעת אותם מפי מ. סנה. התנסינו בדבר „המפלגה אשר אם מבטיחה — היא מקיימת”. מנהיגי מפ”ם, במאבקם נגד הקומוניסטים, אומרים לאוכלוסיה הערבית: אין לכם זולת מפ”ם, היות ואין למק”י השפעה בקרב היהודים. האוכלוסיה הערבית דחתה דיבורים מתנשאים אלה. היא הסכימה לקריאתנו, כי עליה לסמוך על מאבקה־היא ועל מאבק הכוחות הדמוקראטיים היהודיים. מ. סנה לא ירוויח דבר מנסיונו להתחרות עם אחרים על קולות הערבים בשיטה פסולה זו. הואיל וידוע המשל — ביער יש חיות גדולות יותר.

נראה, שהפלגנים לא לקחו בחשבון את תוצאות פעולתם ההרפתקנית של הקמת מפלגה „קומוניסטית” יהודית טהורה. אך אנו, הרוב בוועד המרכזי, כן לקחנו בחשבון את הסכנות. לכן לא היססנו מעשות כל ויתור אפשרי ודרוש כדי לעצור בעד הידרדרות הפלגנים ולהכשיל את מזימתם להקים מפלגה „קומוניסטית” יהודית טהורה. עליכם לדעת, חברים, כי הבינונו לפני יותר מחודש כי זאת מזימתם, שלקראתה הלכו בעקשנות.

יודעים אנו, כי נמצאים כאן חברים המבקרים אותנו על הוויתורים ועל גישתנו הרכה כלפי הסוטים. כן מבקרים אותנו על ההחלטה בדבר דחיית ועידת חיפה מה־23 ביוני ועל הוויתורים הארגוניים הגדולים לטובת הסוטים.

נכון, כי ויתורים אלה לא נשאו פרי. אך המטרה של מניעת הקמת מפלגה „קומוניסטית“ יהודית טהורה, מניעת החזרה להופעת הקומוניזם העברי היא מטרה חשובה, שדרשה מאתנו לעשות את כל המאמצים לשמירת אחדותה של המפלגה. ולא נרפה, גם בתנאים החדשים שהפילוג יצר אותם, מהקדשת כל מאמץ דרוש כדי לשים קץ לתופעה מזיקה זו ולהחזיר את אחדותה של התנועה הקומוניסטית בישראל.

יודעים אנו, כי הקומוניסטים הישראליים ואוהדיהם, מעמד הפועלים הישראלי, הפועלים היהודיים והערביים ותנועתנו הקומוניסטית הבינלאומית — לא יסלחו לאחראים על פילוג זה, לא יסלחו לאלה שהירשו לעצמם, בתנאים הקשים של ארצנו, להקים מפלגה „קומוניסטית“ יהודית טהורה. אך לא מספיק להגיד, כי עשינו כל מאמץ למניעת הפילוג וכי המצפון הקומוניסטי שלנו טהור. עלינו קודם כל להודות, שאנו בהנהגת המפלגה אחראיים לכך, שהרשינו לסוטים להוליך שולל מספר לא־קטן מחברי המפלגה היהודיים, בזה שלא ניהלנו מאבק אידיאולוגי עקבי וממושך בתוך שורות המפלגה נגד סטיותיהם. שנית, עלינו לקבוע, כי תפקידנו כעת הוא לפעול כדי לשים קץ במהירות המאכסימאלית לתופעה של הקומוניזם העברי המחודש.

אין זה סוד, כי המפלגות הקומוניסטיות האחרות מודאגות מהמצב שנוצר במפלגתנו. נכונה ומובנת משאלתן, שעלינו לפעול למען אחדות המפלגה. בהתייעצות מוסקבה משנת 1960 הסכמנו יחד לעקרון האינטרנאציונאליסטי בדבר הסדר היחסים בין המפלגות הקומוניסטיות, המעריך, כי כל מפלגה אחראית לגורל כלל התנועה, וכלל התנועה אחראית כלפי כל מפלגה. אנו הקומוניסטים, רואים את עצמנו אחראיים כלפי מעמד הפועלים שלנו וכלפי תנועתנו הקומוניסטית הבינלאומית. אחריות כפולה זו גובעת מעקרונות האינטרנאציונאליזם הפרולטארי של תורתנו.

יהיה קשה להסביר למפלגות האחרות את הסיבות שהביאנו למצב זה. יהיה קשה להסביר, מדוע לא הצלחנו למנוע הקמת מפלגה „קומוניסטית“ יהודית טהורה, מפלגה שעלולה להוסיף קשיים לקשייה הקיימים של התנועה הקומוניסטית.

אנחנו, אשר היינו בהנהגת המפלגה, לא נשחרר את עצמנו מהאחריות. הפילוג הזה לא היה הכרחי בממדים הרחבים האלה. בעבר חלו פילוגים במפלגתנו: הוצאנו את הקומוניסטים העבריים, השתחררנו מאנשי "הזקן" ומבעלי סטיות אחרות. אבל הנהגת המפלגה נשארה תמיד מאוחדת והמפלגה שמרה על אחדות שורותיה.

אנחנו נושאים באחריותנו, אך אין אנו רואים שום סימן של הבנה לאחריותם מצד הפלגנים למרות שהם היו בהנהגה העליונה של המפלגה וביניהם נמצא המזכיר הכללי שלה. האין ש. מיקוניס מבין, כי טבעי שהקומוניסטים הישראליים וכלל תנועתנו הקומוניסטית יראו בו האחראי הראשי למה שקרה? אין זה מספיק למחוא כף לתיאוריה הארגונית החדשה של מ. סנה, המסבירה כי "במקום שנמצא המזכיר הכללי של המפלגה שם נמצאת המפלגה הקומוניסטית הישראלית האמיתית". יכול מ. סנה להציע הכנסת "עקרון" זה בתקנון מפלגתו, הוא יכול להפיץ אותו בקרב המפלגות האחיות בתור תרומה יוצרת לפיתוח הארגון המפלגתי ובתור הוכחה על היותו אביר המאבק נגד פולחן האישיות ולמען ההנהגה הקולקטיבית. אך כל זה אין בכוחו לשחרר את ש. מיקוניס, המזכיר הכללי של המפלגה הקומוניסטית הישראלית במשך כמעט עשרים שנה, ממסירת דין וחשבון בפני הקומוניסטים הישראליים ובפני כלל התנועה הקומוניסטית הבינלאומית. על השתתפותו הפעילה בפילוג שורות המפלגה והקמת מפלגה "קומוניסטית" יהודית טהורה בארצנו.

בטוחים אנו, כי המפלגות האחיות יבינו את עמדתנו. אין מפלגתנו המפלגה הראשונה אשר נתקלה בקשיים פנימיים רציניים. רק אחרי נסיון מר הגיעה התנועה הקומוניסטית הבינלאומית למסקנה הנכונה, כי המפלגה המהפכנית של מעמד הפועלים אינה יכולה להחזיק מעמד בהרשותה קיום סיעות בתוך שורותיה. בינינו לבין הסוטים חילוקי דעות פוליטיים עמוקים, אך פעילותם הסיעתית היא שגרמה לפילוג. משנמצאו מיעוט במרכז המפלגה, הם הקימו מרכז נפרד משלהם כנגד הוועד המרכזי ובכך הם הביאו לפילוג. וכאשר ב־23 ביוני החלטנו יחד על פירוק הסיעות ועל הכנות לוועידה ה־15 ממרכז אחד ועל יסוד הצנטראליזם הדמוקראטי, הם הפרו החלטה זו והטילו עלינו עריכת בחירות לצירים על יסוד מאבק של חיים ומוות בין דעות א' וב', משנכשלה תוכניתם ולא השיגו רוב בבחירות אלו, הם הכריזו בגלוי, כי לו היה לנו הרוב הגדול ביותר, גם אז לא היו מוותרים על תוכניתם להשתלט על המפלגה ולשנות את הקו הכללי שלה.

אבירי „הקומוניזם הישראלי“ — קרי „הקומוניזם הלאומי“, ניצלו את הקשיים הזמניים בהם שרויה התנועה הקומוניסטית הבינלאומית, כדי להעלות סימני שאלה על צורת הארגון הלניני של מפלגתנו, על קו הידידות ושיתוף-הפעולה בין העולם הסוציאליסטי והארצות הערביות המשתחררות. האשמת מ. סנה כלפינו, כאילו אנו הולכים אחרי הסטיה הסינית מהווה ניצול מחפיר של הקשיים הזמניים בתנועה הקומוניסטית. האשמה זו דומה למשחק שלוש הקלפים, משחק הרמייה הידוע. יכול להיות, כי שיטה זו מתקבלת במפלגות אחרות, בורגניות, אך אצלנו סופה כשלון גמור. הטרגדיה של מ. סנה היא, שסין בשאיפתה להזיק לידידות הסובייטית-ערבית מתכחשת התכחשות גמורה לישראל. כאן יכולים לתת לזמן לשפוט. כתבתי דברים אלה לפני שקראתי את נאומו „המזהיר“ של מ. סנה בוועידתו. עכשיו רואים כולנו לאן פניו מועדות. מה משמעות הכרזתו של מ. סנה על תפקידו להיאבק למען טוהר התנועה הקומוניסטית הבינלאומית? מה משמעות הדברים על סכנה מהשפעת השוביניזם הערבי על התנועה הקומוניסטית הבינלאומית? מה משמעות הנפנוף באצבע בפני ברית-המועצות, שתיוהר מהשפעת ביקורו של נאצר בעוד כמה ימים בברית-המועצות?

חברים, אני מבטיח לכם, כי תחיו ותראו תופעה חדשה בארצנו: תופעת בעלי סטיה סינית — יתומים, בלי סין! זוהי הטרגדיה של מ. סנה ומפלגת הקומוניזם הלאומי אותה הוא מקים.

חברי המפלגה יודעים, כי חילוקי-הדעות העיקריים שלנו עם הפלגנים הם על ההגנה הנאמנה והמתמדת על אחדות התנועה הקומוניסטית הבינלאומית, האמון ללא-גבול במפלגת-האחות הגדולה רבת הנסיון והאחריות, המפלגה הקומוניסטית של ברית-המועצות, תמיכתנו מתוך שכנוע והכרה במדיניות הסובייטית העקרונית והנכונה. תמכנו מתוך שכנוע מלא ללא ספקות בסיכומי התייעצויות מוסקבה. הוקענו מתוך שכנוע מלא ואנו מוקיעים גם כעת את הפעילות הפלגנית של ההנהגה הסינית, אשר הסבה נזק רב לכלל תנועתנו הקומוניסטית הבינלאומית ולכלל התנועה לשחרור לאומי.

התנגדנו ונמשיך להתנגד לכל נסיון להערים מכשולים על אחדותה של התנועה הקומוניסטית הבינלאומית ולהוסיף קשיים על קשייה הנוכחיים. נעשה את הכל גם בעתיד לביצור האחדות.

איזה דין וחשבון יכולים הפלגנים למסור למעמד הפועלים הישראלי

ולתנועתנו הקומוניסטית הבינלאומית זולת הידרדרותם ההרפתקנית לתהום של הקמת מפלגה „קומוניסטית” יהודית טהורה, מול ונגד מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית היהודית-ערבית?

אנו מצידנו יכולים להתייבב בראש מורם, למרות כל מה שקרה, בפני מעמד הפועלים, בפני העמלים היהודיים והערביים ובפני תנועתנו הקומוניסטית הבינלאומית. שמרנו על אחדותנו האינטרנאציונאליסטית היהודית-ערבית כעל בבת עינינו. זוהי התחייבותנו משנת 1948 וקיימנו אותה.

לא נרשה לכבות את הלפיד בו מאירה מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית היהודית-ערבית את הדרך לשני העמים, היהודי והערבי, לקראת עתיד השלום והאחוה. לא נרשה לחזית הריאקציה בארצנו ובארצות הערביות לרמות את העמים, שכאילו אין דרך לפתרון הסכסוך הישראלי-ערבי זולת דרך ההכרעה הצבאית.

ש. מיקוניס בישיבה האחרונה של הלשכה הפוליטית קרא: „מק”י הישנה מתה ומשלה את עצמו כל מי שינסה להחיותה מחדש”.

לא ולא! מק”י, הבנויה על יסודות האינטרנאציונאליזם הפרולטארי, שהוא-הוא הביטוי העליון של הפטריוטיזם של הקומוניסטים, מק”י היהודית-ערבית, מק”י תקוות שני העמים לשלום, חרות, שוויון, אחוה וסוציאליזם — לא מתה ולא תמות. היא תתחשל, תאזור כוח, תגביר פעילות, תרחיב השפעתה ומספר חבריה, תתגבר על הנסיגה הנוכחית בזמן הקצר ביותר ותצא ממנה בנשק אידיאולוגי ופוליטי מלוטש יותר. זו הבטחתנו למעמד הפועלים שלנו, לשני עמינו ולתנועתנו הקומוניסטית הבינלאומית.

חברים, אין זו הפעם הראשונה שחילוקי-דעות מתגלים בהנהגת המפלגה. אך בעבר הצלחנו תמיד להתגבר על חילוקי-דעות אלה, לחזק את האחדות, את המדיניות הנכונה. כן יכולנו לגייס את כל חברי המפלגה והמוני האוהדים לביצוע המשימות הציבוריות שלנו.

הכשלון שהיה מנת חלקנו כעת, בשאיפתנו לשמירת אחדותה של המפלגה, נובע ביסודו משלוש תופעות חדשות, שבעבר לא נתלוו לחילוקי-הדעות.

א) אי-הכרה העיקשת של סיעת מיקוניס-סנה-וילנסקה ביסודות הארגון המפלגתי, שמפלגת פועלים מהפכנית אינה יכולה לוותר עליהם — יסודות הצנטראליזם הדמוקראטי.

משמצאו את עצמם מיעוט בלשכה הפוליטית ובוועד המרכזי, הם

הכריזו, כי אין בזכותו של הוועד המרכזי להכריע בחילוקי-דעות וכי רק הוועידה יכולה להכריע. הם הכריזו על הוועד המרכזי כעל מוסד בלתי-חוקי, מאחר והוועידה ה-15 נדחתה לשנה נוספת, למרות שדחייה זו היתה בהסכמתם וסיבתה היתה אי-יכולתו של המזכיר הכללי להכין את ראשי-הפרקים בעוד מועד. אחר-כך הם הודיעו, כי הרוב בוועד המרכזי, שדחה את סטיותיהם, הוא רוב מקרי. באיצטלת הסיסמה של הרחבת הדמוקרטיה הפנים-מפלגתית ובסילוף מהותו של הצנטראליזם הדמוקראטי הם הירשו לעצמם ללכת אל ארגוני המפלגה מאחורי גבו של הוועד המרכזי והסיתו את חברי המפלגה נגד הוועד המרכזי. כמו כן, דרש מ. סנה בשם הדמוקראטיה לתת חופש למנהיגי המפלגה ב"הסברת" מדיניות המפלגה לפי ראות עיניו של כל מנהיג. פירוש הדבר, שהוא רצה אישור מהוועד המרכזי לפעילות הסיעתית למען שינוי מדיניות המפלגה.

אנו רואים בתביעה זו נסיון להפוך את המפלגה הקומוניסטית, שהיא מפלגת האבאנגארד של מעמד הפועלים, לארגון "נמס", מחוסר מדיניות אחידה וברורה, משולל הנהגה קולקטיבית.

ב) הקבוצה הפלגנית הקימה סיעה בתוך הוועד המרכזי והמפלגה עם מרכז מנהיג נפרד. סיעה זו חתרה להשתלט על העתון המרכזי של המפלגה "קול העם" ועל ארגוני המפלגה. ככל סיעה שהופיעה בהיסטוריה של התנועה הקומוניסטית, כן השתמשה גם סיעה זו בדרכים בלתי-עקרוניות במאבקה נגד מדיניות המפלגה ונגד אחדות שורותיה, הכתימה את העבר המפואר של מפלגתנו וקראה להתנכר לו. מנהיגי הסיעה סירבו בעקשנות להגדיר הגדרה ברורה את עמדותיהם. אפילו עמדה ב' הידועה, שפירסמה כתשובה לעמדת הוועד המרכזי, שהוגדרה כדעה א', ניסחזה בצורה מעורפלת המקשה על הבנה ברורה של דעותיהם. וכל זה הם תירצו בצורך של "גישה כל-צדדית". יכול להיות, שחבריהם חשבו שזהו תירוץ מקורי, דיאלקטי, כביכול, על חברים אלה לדעת, שלא היו עוד פלגנים בהיסטוריה של תנועתנו אשר לא השתמשו בתירוץ-הסוואה זה, בכדי לבלבל את המוחות.

במאבקם נגד הצנטראליזם הדמוקראטי ונגד מדיניות המפלגה, הם השתמשו בשיטות בלתי-מוסריות. כאשר דרשנו לדון על פעולתם הסיעתית, כדי לשמור על הצנטראליזם הדמוקראטי, הם הסיתו את חברי המפלגה נגדנו בדמגוגיה שאנו "סטאליניסטים" וכי "תקופת סטאלין עברה!"

ומשבקסנו גילוי הצנורות אשר דרכם מגויסת העתונות הריאקציונית נגד הוועד המרכזי, ועקו ש"תקופת בריה עברה".

בפעם הראשונה בהיסטוריה של מפלגתנו, מרשים לעצמם מנהיגים לגייס ללא־בושה את העתונות הבורגנית הריאקציונית במאבקם הפנים־מפלגתי. הערכנו פעולה זו, ואנו ממשיכים להעריך אותה, כתקדים מסוכן ביותר, המנוגד תכלית־הניגוד למוסר המהפכני שלנו. משקררנו להוקעת ההדלפות מחיי מפלגתנו הפנימיים אל העתונות הריאקציונית, סירבו לעשות זאת, פעם באומרם כי אין חשיבות לדבר, ופעם באומרם בציניות, כי הפירסומים מוכיחים על התרחבות השפעתה של המפלגה והתעניינות דעת־הקהל בה. משבקסנו מהם להסיק את המסקנות הנכונות משבחי העתונות הריאקציונית לפי כתובתם ומעידוד סטיותיהם, הם ענו לנו ש"תקופת בבל עברה", וכי תמיכת העתונות הריאקציונית בהם תורמת להוצאת המפלגה מבידודה.

הליכת הסוטים אל העתונות הריאקציונית נובעת מסטיותיהם הפוליטיות והארגוניות, מהתיאוריה השאובה מביצת הסוציאליזם־מוקראטיה הציונית, בדבר הימצאות כולנו בישראל "בספינה אחת", כביכול. ש. מיקוניס ביטא תיאוריה זו בהופעות שונות בוועד המרכזי. הוקענו תיאוריה זו, עת הועלתה על־ידי מנהיגי מפ"ם בשנת 1956, להצדקת תמיכתם במלחמת סיני משנפל הפור. אנו רואים סכנה גדולה בחזרה לתיאוריה זו כעת, המעוותת את מהות מפלגתנו הקומוניסטית — המפלגה המהפכנית של מעמד הפועלים, מפלגת המאבק להורדת שלטון ההון ולכינון הסוציאליזם. אין אנו נמצאים ואיננו יכולים להימצא בספינה אחת עם הקאפיטאליסטים המנצלים ועם השליטים משרתי האימפריאליזם, אשר מדיניותם היא־היא המסכנת את ספינת ישראל בדוחפם אותה מול גלי התנועה לשחרור העמים.

אנו, הפועלים היהודיים והערביים, נמצאים בספינה אחת. נעשה הכל כדי להשיט ספינה זו במצפן האינטרנאציונאליזם הפרולטארי, אל חוף השלום והאחוה, אל חוף הסוציאליזם.

על חברינו לדעת, כי הפלגנים המתעטפים באיצטלא של "הרחבת הדמוקראטיה הפנים־מפלגתית", היו המתנגדים הבולטים לשאיפה לשתף את חברי השורה בקביעת מדיניות המפלגה ולהכנסת והעלאת חברים חדשים להנהגת המפלגה. ידועות גם ידועות עמדותיהם באספות הפנים־מפלגתיות, בהן התקיפו בחריפות כל ביקורת הנמתחת עליהם וזלזלו בדעות

חברי השורה. הס'הם, אשר ריכזו בידיהם תפקידים רבים, בחושבם כי אין בילתם המסוגלים לשאת באחריות.

היינו ונהיה תמיד בעד הרחבת הדמוקראטיה הפנים-מפלגתית ובעד ביצור ההנהגה הקולקטיבית. עלינו להשתחרר, אחרי כל מה שעבר, מהשיטות המזיקות שהשתמש בהן מיקונים בארגון עבודת הלשכה הפוליטית והוועד המרכזי, בהפכו את ההנהגה הקולקטיבית לפלסטר: הבעיות החשובות היו טובעות בים של נקודות בלתי-חשובות שהועמדו על סדר-יום הלשכה הפוליטית. הדיונים בלשכה הפוליטית לא היו מוכנים. האחריות האישית, הטמונה ביסוד ההנהגה הקולקטיבית, נעלמה. הפלגנים, אשר הפכו כעת לאבירי הדמוקראטיה הפנים-מפלגתית, הצטיינו ביכולתם לשאת נאומים ארוכים על השאלה המשנית ביותר, כי לא היתה חלוקת זמן לשאלות העומדות על סדר-היום. לא היתה הנהגה קולקטיבית, עבודת המפלגה שותקה, נפתח פתח להחלטות אישיות. הכרחי שנלמד מנסיוננו המר ולא נחזור על שיטות פסולות אלו. שיטות אלו היו בין הגורמים שהביאו לפילוג.

אנו בטוחים, כי חברי המפלגה שהולכו שולל בסיסמאות של דמוקראטיה, יבינו במהירות את האמת על עמדת הסוטים בשאלת הדמוקראטיה הפנים-מפלגתית.

ובקשר לחילוקי-הדעות הארגוניים איתם, אנו נעמוד על ביצור והרחבת הצנטראליזם הדמוקראטי וההנהגה הקולקטיבית במפלגה, היות ואנו לא נוותר על המהות המהפכנית של מפלגתנו — מפלגת מעמד הפועלים המארכסיסטית-לנינית.

חברים, חילוקי-הדעות הפוליטיים הופיעו כתוצאה מחתירה ממושכת ובלתי-עקרונית של סוטים אלה נגד הקו הכללי האינטרנאציונאליסטי של מפלגתנו. הם הצליחו להוליך שולל מספר רב של חברי המפלגה באומרם, שחילוקי-הדעות הם, כביכול, בין אלה השואפים ליצור אפשרויות חדשות לעבודת המפלגה בקרב ההמונים ולהקים חזיתות דמוקראטיות ושיתוף-פעולה, לבין הקומוניסטים המתאבנים, שאין להם אמן בפעולת ההמונים, בהמוני העם. הם מאשימים אותנו בהתאבנות זו.

ההיפך הגמור הוא האמת. מהו הדבר החדש אשר סוטים אלה הביאו לענין שיתוף-הפעולה ולענין המאבק נגד בדידותה של מפלגתנו? אין כל דבר חדש בגישתם, זולת הוויתור להלכירות שוביניים, זולת ערעור על עמדתנו האינטרנאציונאליסטית בשאלת הסכסוך הישראלי-ערבי ובהערכת

התנועה לשחרור לאומי וסוציאלי בארצות הערביות, והעלאת ספקות בתועלת הידידות בין העולם הסוציאליסטי לבין תנועת שחרור זו. וויתוריהם להלכידות שוביניים, באמתלת הצורך בהרחבת הפעולה ההמונית, והכרזתם, כאילו המוני העם בישראל אינם מסוגלים להבין את תפקידו המשעבד והמסכסך של האימפריאליזם (האם בהתאם לכך עלינו ליצור אויב אחר? ומי הוא? הערבים?) — נטיות אלו נובעות מאי־אמון בהמוני עם ישראל וביכולתם להבין את האינטרסים האמיתיים שלהם ולהיאבק למענם.

כל התיאוריה החדשה הזאת של בעלי דעה ב', אותה פיתחה אסתר וילנסקה במאמר ארוך ב"זו הדרך" מס' 6, יוני 1965, על כך, שקל יותר להשיג את השלום הישראלי־ערבי מהשגת השינוי במדיניות הישראלית התלויה באימפריאליזם — תיאוריה זו נובעת מהיאוש ביכולת העם לשנות את המדיניות. אסתר וילנסקה דורשת עזרה ישירה מבחוץ ודווקא מהתנועה הערבית לשחרור לאומי. היא קוראת לתנועה זו שתסכים לפתרון שלום של הסכסוך, מכיוון שהדבר יסייע להחלשת האימפריאליזם ולמאבק לניתוק תלותה של ארצנו במעצמות המערב.

זה נכון. אך קודם־כל, אין אסתר וילנסקה רשאית להאשימנו כאילו אנחנו פוזלים אל הגאולה מן החוץ ואין אנו מאמינים באפשרויות המאבק בתוך ישראל. ושנית, לאיזה פתרון של שלום, שהוא קל יותר משינוי המדיניות, שואפת אסתר וילנסקה?

היא מכירה בכך, כי בישראל אין כיום כוחות רציניים מחוץ למפלגתנו, השואפים לשינוי המדיניות הפרו־אימפריאליסטית ולכן שינוי המדיניות הוא דבר קשה. במאמרה הנזכר היא כתבה את הדברים הבאים: „התלות של ישראל באימפריאליזם נוגדת תכלית ניגוד לאינטרס הלאומי של ארצנו ומהווה את מקור הסכנות לבטחונה. זוהי עובדה בלתי מעורערת, אולם יש להבחין בין קביעת עובדה אובייקטיבית זו לבין העובדה, כי בתנאים הנוכחיים עדיין אין כוחות ציבוריים ניכרים מחוץ למק"י, אשר מוכנים למערכות פעילות לניתוק תלות זו“.

נשאלת השאלה, האם ישנם כוחות ציבוריים ניכרים בישראל מחוץ למפלגתנו, המוכנים למאבק למען פתרון השאלה הפלשתינאית בדרכי־שלום על בסיס שיכלול הכרה בזכות ההגדרה העצמית של העם הערבי הפלשתינאי ולפתרון השאלה הטריטוריאלית על יסוד זכות זו? ידוע, כי אין כוחות כאלה עדיין בנמצא. ואם כך, מהי הכוונה של הפצת אשליות על אפשרות

השגת השלום הישראלי-ערבי, אליו שואפים כולנו, בניתוק מהמאבק לשינוי המדיניות הישראלית הרשמית? אין אלה סטיות בלבד. הפלגנים, בהאשימם אותנו בהתנגדות להערכה הנכונה לאפשרות של שמירת השלום לפני מיגור האימפריאליזם, מתעלמים מהעובדה, שהסכסוך הישראלי-ערבי איננו רק סכסוך בין מדינות, אלא בעיקר סכסוך בשאלת הפתרון של הבעיה בשאלה הלאומית של העם הערבי הפלשתינאי. אקרויטיקה לא תועיל במדיניות דווקא, כשהמדובר בשאלה הלאומית.

לא כך ניגש לנין לקביעת העמדה בשאלה הלאומית. ולא יעזור למ. סנה וקבוצתו להתקשט באצטלא של האימרה: „אנו תלמידיו של לנין“. ואם ירצה בכך, הרי הסוטים הסיניים הם דווקא, החוזרים ומדגישים „נאמנות“ זו.

לנין העשיר באוצר עצום את מאבק הפרולטריון נגד הסקטנטיזם, אבל הוא לא ויתר אף פעם על הפרוגרמה האינטרנאציונאליסטית העקרונית לפתרון השאלה הלאומית. לנין אהב להזכיר כי מארכס היה אהב „לבדוק את השיניים“ אצל הסוציאל-דמוקראטים. בהעמידו בפניהם את השאלה הלאומית היה מגלה אצל סוציאל-דמוקראטים רבים רקבון בשיניים. לנין ציטט את פלכאנוב משנת 1902, כאשר אמר, כי העקרון של זכות ההגדרה העצמית הוא סעיף „של חובה ביחס לסוציאל-דמוקראטים... ואילו הזנחנו סעיף זה או חששנו מלגלות אותו מפתח ההתנגשות עם האשליות הלאומניות של אזרחינו הרוסיים, כי אז היתה הקריאה פועלי כל הארצות, התאחדו! דו-פרצופיות מבישה“. נטיותיהם של הפלגנים לוותר על הפרוגרמה האינטרנאציונאליסטית שלנו לפתרון השאלה הפלשתינאית בשם המאבק נגד הסקטנטיזם — ולפי דעתה של אסתר וילנסקה „בשם התייעצות מוסקבה“ — הן נטיות אשר לא היו מסוגלות לחלץ את מפלגתנו מבודדות. הם החלישו אותה, ופילגו אותה.

ומתי ראו פלגנים אלה את הצורך ברביזיה זאת? דווקא עכשיו, עת גוברת ההכרה באי-יכולתה של המדיניות הרשמית המסורתית להביא להסדר הבעיה העיקרית של ישראל, בעיית השלום. דווקא עכשיו, עת הספקות בנכונותה של מדיניות רשמית כושלת זו מתחילים לחדור אל תוך החוגים השליטים עצמם.

הסוטים, המסתתרים מאחורי המאבק נגד הסקטנטיזם, הם-הם אשר ניסו לדחוף בעבר את המפלגה למספר עמדות סקטנטיזם מסוכנות, כולל

שגיאותיהם בשאלת המאבק של ועדי הפעולה נגד היוקר ולמען העלאת השכר.

הם מעיזים להאשים את החברים הערביים, כאילו הם כבלו את ידי המפלגה במאמציה להרחבת השפעתה בקרב המוני העם היהודי. האשמה זו היא סילוף משווע של פעילות החברים הערביים בתוך מפלגתנו. החברים הערביים, כיאה לאינטרנאציונאליסטים, עשו כל המאמצים כדי לעזור להרחבת השפעתה של מפלגתנו בקרב המוני העם היהודי ולמען הצלחת שיתוף הפעולה עם יתר הכוחות הדמוקראטיים.

קבוצת מיקוניס-סנה השתחררה סוף-סוף מ"תכתיב החברים הערביים", מ"כבלי" האינטרנאציונאליזם הפרולטארי. נו, נראה את כוחם! נראה, איזה שיתוף-פעולה מתקדם הם מסוגלים ליצור אחרי הפיכתם למפלגה יהודית קטנה חדשה.

לנו אמונה עמוקה במעמד הפועלים הישראלי ובהמוני העם בישראל, אנו מעריכים הערכה גבוהה את הגברת המאבק של מעמד הפועלים והמוני העם נגד מדיניות ההכרעה הצבאית, נגד סכנת ההשתלטות הבן-גוריונית, למען שמירת הדמוקראטיה, נגד ההתקשרות המבישה עם ממשיכי דרכו של היטלר בגרמניה המערבית, למען מדיניות ישראלית עצמאית ושחרת-שלום, נגד המדיניות של העשרת העשירים ודלדול העניים, למען מדיניות המכוונת את ההתפתחות והבנייה בישראל לטובת העמלים, אשר הם-הם היוצרים והבונים.

ההנהגה המסורתית של ישראל עוברת משבר מעמיק והולך. גובר החיפוש בקרב המוני העם אחר דרך חדשה לישראל, אך באותו זמן גוברים המאמצים להקמת מערכים שמטרתם היא להציל דרך כושלת זאת.

לכן גובר הצורך במפלגתנו הקומוניסטית, מפלגה מאוחדת עם מדיניות ברורה, גובר הצורך באלטרנטיבה של שלום, אשר מפלגתנו מציגה בפני העם. הנזק הרציני ביותר שגרמו הסוטים הוא בכך, שהם החדירו דווקא עכשיו, ספקות בנכונות מדיניותה של המפלגה וחתרו לשינויה. בכך הם שיתקו את פעולת המפלגה ולבסוף הביאו לפילוגה.

חברים, הסוטים התייאשו מול הקשיים הזמניים שמאבקנו נתקל בהם. הם איבדו את האמון ביכולתם של המוני העם להביק את מדיניותנו הנכונה ונפלו לסטיות לאומניות צרות. הם איבדו את כושר ההערכה והחלו רואים בקשיי המדיניות המסורתית של שליטי ישראל כאילו הם קשייה של ישראל

כולה. בכך הם עזרו להפצת בדיות על סכנת התקפה ערבית נגד ישראל, פעם מצד בן-בלה ופעם מצד נאצר.

אנו לא נסתיר את האמת מעיני עם ישראל, אבל עלינו להגיד לו את האמת כולה. והאמת כולה היא, שהקשיים והסכנות לישראל, כולל עמדת חוגים ערביים מסויימים נגד זכות קיומה, נובעים מהמשך המדיניות הנפסדת של העמדת ישראל בשירות האימפריאליזם נגד הארצות הערביות המשתחררות, מהמשך המדיניות של התנכרות לזכויות החוקיות של ערביי פלשתינה, ומהמשך המדיניות של פיצוץ הגשר הנמצא בישראל — היכול להביא להבנה עם העמים הערביים — דיכוי המיעוט הלאומי הערבי בישראל.

אין בינינו חילוקי-דעות על הצורך בהקצת כל עמדה המתנכרת לזכות קיומה של ישראל. חילוקי-הדעות הם על ביצוע תפקידנו בחיסול עמדות אלו. מ. סנה רואה את תפקידנו העיקרי ב...ניהול מסע כאן בישראל, להקצת עמדות ערביות. אלה, ובהתקשרות עם הארצות הסוציאליסטיות ועם התנועה הקומוניסטית באירופה ובאמריקה, כדי — כפי שהוא אומר — „לרסן את נאצר“. וכל זה בשם הלגיטיזם.

שיטה זו לא תשיג את המטרה המוצהרת, אלא להיפך, תחליש את מאבקנו הפנימי ותכשיל את הנסיונות הפוריים אשר עשינו בכדי לפגוש את אחינו הקומוניסטים באזור. שיטה זו תעורר ספקות בארצות הערביות, בדבר המטרות האמיתיות של מפלגתנו ובסופו של דבר תביא את מפלגתנו לעמדה של התנגדות לידידות הקיימת בין העולם הסוציאליסטי והארצות הערביות המשוחררות. בכך לא נשרת את האינטרסים הלאומיים האמיתיים של ישראל.

ידוע, כי התנועה הקומוניסטית, העולם הסוציאליסטי אינם תומכים בעמדות הערביות המתנכרות לזכות קיומה של ישראל. הם תומכים בפתרון צודק בדרכי-שלום אשר יבטיח את הזכויות הלאומיות הצודקות של שני העמים. אך העולם הסוציאליסטי אינו רואה סכנה של תוקפנות מצד כוחות אנטי-אימפריאליסטיים, הנשענים על עזרה סובייטית כל-צודדית והמקדמים תמורות חברתיות עמוקות בארצותיהם. ומה יעשה מ. סנה אם הארצות הסוציאליסטיות לא יצייתו להוראותיו? החבר עמרם, מקבוצת מיקוניס-סנה, כתב בפירוש ב„קול העם“, כי חילוקי-הדעות קיימים לא רק בינינו לבין אולברייכט, אלא גם בינינו לבין כלל התנועה הקומוניסטית הבינלאומית. אלה הם המעיוזים להאשימונו בסטיה סינית?

מ. סנה וקבוצתו, בנופלים לתהום הלאומנות הבורגנית, מתעלמים מהעובדה היסודית, (למרות שהם דורשים את אמירת האמת, כל האמת ורק האמת) שהסכנה הקונקרטית, אמנם לא בלתי־נמנעת, היא שהאימפריאליזם ינצל את שליטי ישראל בתוכניות הלחץ וההרפתקנות שלו נגד הארצות הערביות.

אין אנו מתעלמים מזכויותיו של עם ישראל ל"הגנה על המולדת", וחברינו המואשמים כעת בניהיליזם לאומי, שפכו מדמם בהגנה על המולדת בשנת 1948. אולם, השאלה הקונקרטית כעת איננה שאלת ההגנה על המולדת, אלא השאלה הדחופה למנוע מהאימפריאליזם השוקע מהשתמש בשליטי ישראל, כפי שעשה בעבר, למטרותיו הסכסכניות. הגישה הדו־צדדית, כביכול, של מ. סנה, היא גישה המסתירה את האמת ומחלישה את ערנותו של העם מול מזימות האימפריאליזם.

בעמדתו ה"פאטריוטית" מזיק מ. סנה לאינטרס הלאומי הישראלי האמיתי והוא מציג את עצמו בכך כצד האחר לעמדה הסינית כלפי ישראל. גם עמדה סינית זו אין לה מסקנה מעשית מלבד הכשלת הידידות בין הארצות הסוציאליסטיות והארצות הערביות.

ההאשמה שהסוטים מטיחים נגד חברינו היהודיים, כאילו הם נגועים בניהיליזם לאומי ונגד חברינו הערביים, כאילו הם נגועים בסטיה לאומנית ערבית — היא נסיון שקוף לבריחה מהשאלה המנקרת את הסוטים: איך קרה ואף קומוניסט ערבי אחד איננו איתם ואיך קרה שאנו יכולנו לשמור על האחדות היהודית־ערבית של מפלגתנו?

אין חדש בהאשמת הקומוניסטים בניהיליזם לאומי. האשמה זו יצאה תמיד מעמדות של לאומנות בורגנית ומהותה היתה תמיד התקפה על עקרונות האינטרנאציונאליזם הפרולטארי. סיגול האשמה זו על־ידי הסוטים היא הוכחה כשלעצמה למהות סטייתם. פירוש האשמה זו היא, כי הם אינם מתארים לעצמם אחדות בין העמלים היהודיים והערביים, אלא בויתור צד אחד על האינטרסים הלאומיים של עמו; פירושה, כי סוטים אלה מקבלים למעשה את התיאוריה הלאומנית על גיגוד האינטרסים בין שני העמים. דחינו תיאוריה זו ונדחה אותה גם בעתיד ונעשה הכל כדי להמשיך בפעולתנו למען אחדות העמלים היהודיים והערביים על יסוד האינטרס היסודי העליון המשותף שלהם: השלום, האחווה, הדמוקרטיה והסוציאליזם.

ויתור הסוטים על האחדות היהודית-ערבית של מפלגתנו איננו ויתור על עקרונות האינטרנאציונאליזם בלבד. הוא גם ויתור על התפקידים הפאטריוטיים של הקומוניסטים.

לא מקום הימצאותו של המזכיר הכללי קובע איזו היא המפלגה הקומוניסטית האמיתית. הקובע הוא נאמנותם ללא-גבול של הקומוניסטים לעקרונות האינטרנאציונאליזם הפרולטארי.

אנו מושיטים את ידינו לחברינו הקומוניסטים, אשר לא יכלו להימצא בוועידה זו ואומרים להם: עשרות בשנים עבדנו יחד, חברים יקרים, יחד בנינו את מפלגתנו האינטרנאציונאליסטית היהודית-ערבית, אנו בטוחים שנעבוד יחד גם בעתיד, בשורות המפלגה הזאת, אשר לא תמות! היא תצא מחושלת יותר, מאוחדת יותר ובמדיניות ברורה ונכונה.

אנו בטוחים, כי העמלים היהודיים והערביים בעלי-ההכרה ישפטו במשבר זה לטובתנו, ישפטו לטובת אחוות-העמים, לטובת ישראל סוציאליסטית, אחות שוות-זכויות במשפחת הארצות הסוציאליסטיות של המזרח-התיכון.

אלה הם סיכויי ההתפתחות, למרות כל הקשיים והנסיגות הזמניות. אנו צועדים עם ההיסטוריה בצעידתה האיתנה קדימה ולכן ננצח!

האלטרנטיבה שלנו

מדברי החבר דוד (פשה) חיינין

חברים!

אין ברצוני לחזור על הסיבות שהביאו לפילוגה של המפלגה. הדבר נעשה כבר בדור"ח הוועד המרכזי ובהופעות חברי הלשכה שהקדימוני. על השאלה, האם פילוג המפלגה היה הכרח אובייקטיבי ולא היה מוצא אחר? התשובה היא — לא! לולא החתירה של ראשי דעה ב', שרצו לכפות בכל האמצעים דעתם על רוב חברי המפלגה, לולא סירובם לקבל את ההכרעה הדמוקרטית של הקאדר המפלגתי, כפי שמצאה את ביטוייה בתוצאות בחירת צירי הוועידה, לולא סירובם להתאחד על המאחד והמוסכם, על ראשי-הפרקים, תוך קבלת החלטה פוליטית מוסכמת בוועידה ותוך השארת שאלות מסויימות, שאין הסכמה עליהן, פתוחות (המפלגה היתה מסכמת אותן במהלך פעולתה ומאבקה, תוך בחינתן במהלך הזמן), הרי אחדותה של המפלגה היתה מובטחת והיה נמנע הפילוג.

ראשי דעה ב' הפכו את המפריד והשנוי במחלוקת לדבר העיקרי ובכך ערערו גם על המוסכם, שבא על ביטוי ב־5 ראשי-הפרקים שנתקבלו פה-אחד על-ידי הוועד-המרכזי לקראת ועידה זו. בכך הרחיבו את חילוקי הדעות, אשר עם כל עומקם נשאו אופי פוליטי וטאקטי, לחילוקי-דעות בעלי אופי רעיוני אידיאולוגי, תוך ערעור על עמדות עקרוניות במדיניות ובארגון המפלגה. הפילוג מהווה מכה רצינית למפלגתנו, להישגיה ולמאבקה, לאינטרסים של מעמד הפועלים ושל עם ישראל. פילוג המפלגה הקומוניסטית הישראלית גורם נזק חמור למערכה לשלום ישראלי-ערבי. האימפריאליסטים והריאקציה מנצלים אותו וינצלוחו במלאכתם השחורה. הפילוג גורם נזק חמור לתנועתנו הבינלאומית.

זה שנים לא היו התנאים האובייקטיביים בארצנו כה נוחים לפעולת המפלגה. שינוי יחסי-הכוחות בעולם לטובת השלום והסוציאליזם — אשר הסיבה היסודית לכך היא הפיכת השיטה הסוציאליסטית העולמית לגורם

הקובע בהתפתחות החברה האנושית, למרות נסיונות האימפריאליזם לבלום אותה על-ידי יצירת מוקדי מלחמה מסוכנים בחלקי תבל שונים — מסמל תקופה חדשה בחיי האנושות. מול החרפת המשבר הכללי של הקאפיטאליזם בשלבו השלישי, עדים אנו להישגים העצומים של בניית הקומוניזם בברית-המועצות ובניית הסוציאליזם באותן הארצות, בהן מעמד-הפועלים הגיע לשלטון.

שינוי יחס-הכוחות בעולם לטובת השלום, העצמאות הלאומית והסוציאליזם מוצא את ביטויו בהגברת מאבק מעמד הפועלים והכוחות הדמוקראטיים בארצות שלטון ההון, בהתמוטטות השיטה הקולוניאלית. עמים רבים השיגו את עצמאותם הלאומית ובשורת ארצות הגיעו למסקנה, כי רק בדרך ההתפתחות הלא-קאפיטאליסטית, תוך הרחבת קשריהם עם ברית-המועצות וארצות סוציאליסטיות אחרות, יבטיחו את עצמאותם המלאה, יוכלו לסכל את נסיונות האימפריאליזם — להטיל את עול הנאו-קולוניאליזם עליהם.

מצב חדש זה פתח אופקים נרחבים בפני מעמד הפועלים הבינלאומי, יצר אפשרויות חדשות למאבק למען שמירת השלום בעולם, למאבק נגד שלטון ההון המונופוליסטי ולהעברת רפורמות חשובות המקדמות את ענין נצחון הסוציאליזם.

התפתחות זו משפיעה רבות על המאבק המתקדם והאנטי-אימפריאליסטי של העמים באזורנו, מהווה עידוד רב למאבק מפלגתנו הקומוניסטית והכוחות הדמוקראטיים בישראל, לקידום ענין השלום, אי-התלות, הדמוקראטיה והקידמה הסוציאלית.

הוועידה ה-14 של מפלגתנו הטילה על הוועד המרכזי שנבחר להכין הצעת פרוגרמה על דרך ישראל אל הסוציאליזם. כפי שידוע החלטה זו לא בוצעה.

היעדר פרוגרמה על הדרך הישראלית אל הסוציאליזם הקשה על המאבק הרעיוני-האידיאולוגי של המפלגה בקרב תנועת הפועלים הישראלית ועל פיתוח המדיניות והטאקטיקה של המפלגה, שחייבות להיות מכוונות להשגת המטרה היסודית הזאת. עיבוד פרוגרמה כזאת מחייב ניתוח מארכסיסטי מעמיק של המציאות הישראלית, של האינטרסים של מעמד הפועלים, ההתיישבות העובדת, הפלחים, שכבות עמלות אחרות, הבורגנות הזעירה והבינונית, וכן של ניגוד האינטרסים בין הבורגנות הלאומית לבין ההון המונופוליסטי הזר והמקומי. עיבוד פרוגרמה כזאת מחייב ניתוח

מעמיק של הכוחות הפוליטיים במעמד הפועלים על מפלגותיו השונות, ובקרב העם, הגדרת בני-הברית של מעמד הפועלים, בני-ברית של מפלגתנו הקומוניסטית במאבק להגשמת הפרוגרמה שלה.

קביעת פרוגרמה לישראל סוציאליסטית היא התשובה המוחצת לעלילת שופרות הבורגנות והרפורמיזם הימני בתנועת הפועלים הישראלית וליריבינו הפוליטיים האחרים, המופנית לכתובת מפלגתנו, שהיא כאילו אינה דואגת לקיום מדינת ישראל.

כן, אנו נגד שלטון הבורגנות, נגד המשטר הקאפיטאליסטי בישראל, אנו בעד שלטון מעמד הפועלים ובני-בריתו, אנו בעד ישראל סוציאליסטית. קביעת פרוגרמה לישראל סוציאליסטית לא רק שלא היתה מחלישה את מאבקנו למטרות קרובות יותר, אלא להיפך, היתה מחזקת את המאבק להשגת המטרה האסטרטגית הקרובה, שהיא שינוי המדיניות הישראלית המסורתית, האנטי-לאומית והאנטי-עממית והמרתה במדיניות של שלום, אי-תלות באימפריאליזם, דמוקרטיה, אחוות-עמים וקידמה סוציאלית.

חברים, השנים שעברו מאז ועידתנו ה-14 מוכיחות, כי החריפו הסתירות בחברה הישראלית, כי גברו המאבקים המעמדיים הכלכליים-הסוציאליים והפוליטיים, וכן המאבקים הכללי-דמוקראטיים.

הולך וגואה גל השביתות של הפועלים השכירים, עובדי המדינה, האינטליגנציה העובדת, גוברת התסיסה בקרב ההתיישבות העובדת, גובר המאבק של האוכלוסיה הערבית והכוחות הדמוקראטיים היהודיים נגד הממשל הצבאי, נגד הדיכוי והאפליה ובעד שוויון-זכויות מלא לאוכלוסיה הערבית. במאבק להגנת האינטרסים של תושבי שכונות-העוני, במאבק להגנת הדמוקרטיה, נגד התירתם של אנשי בן-גוריון לחזור להגה השלטון ולחיסול סדרי השלטון הפרלמנטאריים, במאבק נגד המדיניות הבן-גוריונית-אשכולית של יחסי-אמון וידידות עם הנאציזם מבון, בעד פירוח אטומי של האזור, נגד ההסתה האנטי-סובייטית ולידידות עם ברית-המועצות, וכן בשטחים נוספים — קמו חזיתות רחבות של שיתוף-פעולה, בהן פעלו ופועלים יחד חברי מפלגות שונות ובלתי-מפלגתיים, ארגוני נוער וארגוני לוחמים אנטי-נאציים, עסקני מפלגות שונות ואישי-ציבור.

גאים אנו על כך, שבמשך תקופה זו מאז ועידתנו ה-14 היתה מפלגתנו והיו חבריה היוזמים, הפעילים והתומכים הנאמנים ביותר במאבקים אלה, לטובת מעמד הפועלים והמוני העם, למען השלום, העצמאות הלאומית, הדמוקרטיה והקידמה.

ראשי דעה ב' מטיחים כלפינו את האשמת הסקטנטיזם. בדיקה קונקרטית של מדיניות המפלגה ופעולתה במשך 4 השנים האחרונות, מזימה האשמת-שווא זו, כי הרי מדיניותה ופעילותה של המפלגה בתקופה הנסקרת בוצעה בהדרכת הוועד המרכזי של המפלגה, אשר רוב חבריו נמצאים איתנו כאן בוועידה ה-15 של מפלגתנו. האמת היא, כי אלה המאשימים אותנו בסקטנטיזם, יוצאים מנקודת-ראות אופורטוניסטית של זניחת הגישה המארכסיסטית-לנינית לשאלת שיתוף-הפעולה והחלפתה בסתגלנות, בווייתור על טאקטיקה נכונה במאבק לאחדות מעמד הפועלים והכוחות הדמוקראטיים בעם. הם רואים במפלגה הקומוניסטית לא גורם מדריך ועצמאי, אלא סרח-עודף, המחייב כל אחדות ושיתוף-פעולה, ללא הבדל מטרה.

מפלגתנו לחמה ולוחמת נגד תופעות של כיתתיות, פועלת להרחבת ולהעמקת קשריה עם ציבור הפועלים, תושבי שכונות-העוני, האינטליגנציה העובדת והיוצרת והאוכלוסיה הערבית. עלינו לחנך ולהדריך את חברינו בפעולתם במקום-עבודתם ובמקום-מגוריהם למילוי חובתם הפועלית והפאטריוטית, כקומוניסטים הרוכשים את אמונם ותמיכתם של ההמונים בקרבם הם חיים ופועלים.

הליכוד של הימין הבורגני — גח"ל, הופעת אנשי בן-גוריון כמפלגה עצמאית — מחייב ליכוד כל הכוחות של מעמד הפועלים והכוחות הדמוקראטיים בעם.

המערך מפא"י-אחה"ע אינו מהווה אלטרנטיבה לגח"ל ורפ"י, כי הוא מושתת על קווי היסוד של המדיניות המסורתית, שאדריכלה הראשון היה ד. בן-גוריון.

אינטרס מעמד הפועלים מחייב להציג אלטרנטיבה מול ליכוד הבורגנות ומול סיעת בן-גוריון, אלטרנטיבה למערך אשכול-גלילי, והיא: ליכוד כוחות השמאל הפועלי — מק"י, מפ"ם וכוחות שמאליים אחרים. ליכוד כוחות אלה יקדם את המאבק לאחדות-פעולה של מעמד הפועלים ולהקמת חזית לאומית דמוקראטית. דברי מנהיגי מפ"ם שונים, כי אין מקום לשיתוף-פעולה עם המפלגה הקומוניסטית הישראלית, תוך סילוף והשמצת מדיניותה ומאבקה, אינם משרתים את האינטרסים של העמלים והמוני העם, אשר תומכי מפ"ם הם חלק מהם.

חברים, תפקידים רבים וקשים למפלגתנו. פרישת חלק מחברי המפלגה מטילה עבודה רבה יותר על כל אחד מאיתנו. בשורת מחזות וסניפים, מצווים אנו להתארגן מחדש, לפעול להרחבת שורותינו, לחיזוק קשרינו עם

אוהדי המפלגה, תוך הסברת סיבות הפילוג, ולגייס את האמצעים החומריים ההכרחיים לביצור מפלגתנו ולמימון מערכות הבחירות הקרבות. עלינו לפעול למען הבטחת הופעתה של מפלגתנו בבחירות להסתדרות, לכנסת ולרשויות המקומיות.

עלינו לגייס לעזרתנו את אוהדי המפלגה, את ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי. עלינו לפעול במסירות ומתוך התנדבות בכל המערכות העומדות לפנינו, על־מנת להבטיח את הצלחת מפלגתנו במערכות הבחירות, לבצר ולהרחיב את שורותיה, לקדם את מאבקה באינטרס המעמד והעם.

נצא מוועידתנו באחדות, באומץ ובאמונה!

מדברי ההכרה רות לוביץ'

חברים,

הנני משתתפת בוועידות המפלגה מאז הוועידה ה־9. לא אסתיר את התרגשותי, זעזועי, כאבי וגאוותי.

התרגשותי — על כל אשר עובר עלינו, על הפילוג בתנועה, דווקא כאשר צריך להתלכד נגד התקפת הימין בארצנו ולהיאבק לשינוי המדיניות המסוכנת של הממשלה. זעזועי — כי קומוניסטים נטשו עמדות המקודשות לתנועתנו. כאב — על פרישת חברים, איתם הלכנו שנים ביחד וגאוה — על כך שהתגברנו, למרות כל הקשיים, הבלתי־רגילים שנערמו לפנינו. ועידתנו זו היא סימן ראשון להתגברות על המשבר.

חברים שואלים: כיצד קרה הדבר? כיצד לא ראינו את האסון המתקרב? כיצד קרה, שכל־כך הרבה חברים יהודיים טובים הוטעו ועברו לעמדות נאציונאליסטיות? איפה הייתם אתם, חברי המרכז? חברים, הנורמות הלניניות מחייבות, שהוועד המרכזי היוצא יעשה ביקורת עצמית נוקבת בנקודות בהן מאשים אותנו הקאדר: חוסר־ערנות מספקת; חולשה בהדרכה הפוליטית־רעיונית; קשר בלתי־מספיק עם הקאדר;

חוסר-התייעצות עם הקאדר המפלגתי וחוסר-הערכה מספקת ליכולתו לעזור לנו.

בעד כל אלה שילמנו מחיר יקר. הוועד המרכזי אחראי למצב זה, ואני, כחברת הוועד המרכזי מביעה כאן ביקורת עצמית כנה על כך שהייתי שותפה לכל אלה, שהאמנתי יותר מדי, שלא תיארתי לעצמי כי אמנם לכך יגיעו הדברים.

צודקת תביעת החברים לשיפור הדמוקרטיה הפנים-מפלגתית. עבדנו בשיטה לא מתאימה. הלשכה הפוליטית עבדה בשיטה סגורה מדי בפני הוועד המרכזי; הוועד המרכזי היה סגור מדי בפני הקאדר. זוהי שיטה שהביאה נזק למפלגה. נלמד מהנסיון המר הזה. עלינו להיות גלויים עם הקאדר, לראות בחברי המפלגה שותפים לאחריות.

חברים, האם הפילוג היה הכרחי? התנאים האובייקטיביים לא חייבו פילוג זה. התנאים החדשים בעולם ובתנועה הקומוניסטית מלמדים, כי הוויכוח במפלגה איננו דבר רע, כי גם במפלגה יכולים חברים, שיש להם דעות שונות בשאלות שונות, לשבת בצוותא בתנאי שהצנטרליזם הדמוקראטי, המשמעת הקומוניסטית והקו הפוליטי המארכסיסטי-לניני הנכון של המפלגה יישמרו מכל משמר. אולם, בלתי-אפשרי לשבת בצוותא, כאשר בעלי דעה רביזיוניסטית דורשים בכל מחיר רוב במפלגה, כאשר טוענים הם, כי „בישראל יכולה להתקיים מפלגה רק על בסיס דעה ב'“; כי „יש דיקטאט של חברים ערביים המשתלטים על המפלגה ואשר בגללם לא ניתן לנהל מדיניות ישראלית“.

חברים רוצים לדעת מה עשינו למען הבטחת האחדות.
צ. ברייטשטיין פנה אלינו וביקש שנהג כמו במשפט שלמה, ז"א נוותר.

הוא הבין שאנו אוהבים את המפלגה. במשפט שלמה ויתרה האם על ילדה על-מנת שיחיה. האם יכולנו אנו לוותר על קיום מפלגה קומוניסטית ישראלית, המושתתת על פרוגרמה נכונה פאטריוטית ואינטרנאציונאליסטית? לא אנו — אלא הם דחפו לפילוג, הם יזמו אותו ודר' סנה לקח על עצמו את האחריות והציע „להיפרד בשלום“. המזעזע בכל המערכה הזו היו הגילויים הקשים של שיטות פסולות, של לחץ, השמצה ורמיה, שיטות זרות למפלגתנו.

כמה מן המנהיגים ההם איבדו את המוסר הקומוניסטי והכניסו לשורותינו יאוש ואי-אמון בין חברים. היינו תמימים ואני ביניהם. אין לנו

נסיון של פילוגים המלווים במעשים כה פסולים. נכון אמר הסופר אבי-שאל: חוטב להיות טיפש מאשר רשע.

אחת ההאשמות המרושעות היא, כי איננו פאטריוטים. מה פירושם של פאטריוטיזם ואהבת המולדת? האם יש אהבת מולדת גדולה מזו — היודעת לכבד גם אהבת מולדתו של הזולת ובמיוחד בארץ בה חיים שני עמים פצועים, שאחד ניצל בנס ממחנות־השמדה ומשנהו איבד את מולדתו. עלינו למצוא שפה משותפת לשני העמים, כי יש להם אינטרסים משותפים יום־יומיים והיסטוריים. זהו הקו המארכססטי־לניני. התסביך של „חוסר־פאטריוטיזם” הוא הזדנבות אחרי תעמולה אנטי־קומוניסטית ושובינית.

יש חברים המודדים את הפאטריוטיזם שלנו במספר ההסתייגויות מהכרזות על חיסול ישראל. אנו הודפים כל הכרזה על שלילת זכות קיומה של ישראל, וכי כיצד יכול משהו להעלות על הדעת שאני, למשל, אסכים שיחריבו את ביתי ומולדתי? וכי עמי אחראי למעשיה של ממשלת בן־גוריון ואשכול? הרי כל אשר אנו עושים — למען ארצנו הוא. הם אומרים, כי „העם לא מבין”, כי „הוא מופחד ע”י ההצהרות העויינות”. זה אמנם נכון. אולם, האם משום כך אין להגיד לעם את האמת, שאין לפתור את הסכסוך בדרך הכוח ובהישענות על האימפריאליזם? כמובן, יש להסביר בצורה מתאימה, להדגיש, כי תוכניתנו היא באינטרסים של ישראל. הבעיה הלאומית היא קשה ביותר להבנת ההמונים, וכאשר אין מעמידים את נקודת־המוצא המעמדית, הרי מוכרחים להידרדר לשוביניות.

אחת המסקנות מן המשבר שפקד אותנו היא, שיש להיצמד למעמד הפועלים ובעיותיו המעמדיות, יש לגלות יותר סבלנות והתחשבות ברגישות שני העמים, היהודי והערבי, שלהם זכויות שוות.

המפלגים רוצים לגלות „פאטריוטיזם” על־ידי הליכתם בלי קומוניסטים ערביים. עלינו להעלות את דגל הפאטריוטיזם האמיתי, האינטרנאציונאליסטי. על עבודתנו בהקמת חזית. החברים שפרשו טוענים, כי הקו של מק”י לא איפשר עד כה להיצמד אל המוני העם. מאשימים אותנו בסקטאניזם בעבודה בין ההמונים.

הבה נסקור את הפעולה בארגונים הדמוקראטיים עליה הייתי אחראית מטעם הוועד המרכזי.

מאז הוועידה ה־14 חלה התקדמות גדולה בפעולה זו — מציין גם מיקונים בדרכו שלו. חלה התקדמות בתנועת הידידות, הוקם ועד ציבורי

התרחבו קשרי-התרבות עם ברית-המועצות; הדפנו גלים של הסתה אנטי-סובייטית. הפכנו כתובת לכל איש שוחר שלום וידידות עם ברה"מ. פעלנו בין הנשים והורכבה משלחת רחבה לוועידת-מוסקבה; פעלנו בוועד היהודי-ערבי; החגיגות במלאות 20 שנה לנצחון על הפאשיזם היו על בסיס רחב ביותר, וכן הורחב שיתוף-הפעולה בוועד השלום.

ודאי, איננו מסתפקים בזאת, יש לעשות עוד רבות. אולם, יצאנו במידה רבה מהבידוד בקרב חוגים ציבוריים רחבים. מי פעל בכל אלה? האם לא הוועד המרכזי בעל הרוב הזה?

היו גם שגיאות סקטאנטיות ובעיקר בארגון הלוחמים האנטי-נאציים, שבראשו עומדים א. ברמן וא. הס. אם יש סניף אשר לא ידע להתקשר מספיק עם ההמונים, הריהו סניף ירושלים, שמוכירו ראובן קמינר, בו אין קיים אף ארגון דמוקראטי — לא תנועת הידידות עם ברה"מ ולא ארגון נשים. גם יצחק נויברגר, מזכיר סניף ת"א-דרום, הנואם בזכות יציאה למרחב, גם בסניפו (דרום תל-אביב), אינו פועל אף ארגון דמוקראטי.

אכן, יש סכנות של סקטאנטיזם, אולם יש גם סכנות של אופורטוניזם, של התבדלות בפני אחרים, וויתור על עמדות-יסוד נכונות מתוך סתגלנות. חברים, התנאים מאפשרים הרחבת הפעולה בארגונים אלה, שהקימונו תוך מאמץ רב ומסירות רבה של חברי המפלגה, ביחד עם חברים בלתי-מפלגתיים.

אנו חייבים לשמור על האחדות בארגונים הדמוקראטיים. בל נשרוף גשרים!

האחדות היהודית-ערבית היא ערובה לכך, שהננו המפלגה הממשיכה את המסורת המפוארת של מפלגתנו הקומוניסטית ואשר לא תירתע מפני קשיים.

חברים, נצא מוועידתנו באחדות, באומץ ובאמונה!

ברכת הסופר מרדכי אבי-שאול

הרשן לי שאקדים הודעה פרטית לעיקר דבריי.
מעולם ועד לפני 24 שעות, ואפשר אולי לומר, ועד לפני 12 שעות, לא חלמתי על כך, שאפתח את פי אי-פעם בוועידת המפלגה הקומוניסטית. יתר על כן, פחות מרבע שעה לפני שהתחלתי לשקול בדעתי את הדבר, הציע לי חבר אחד, ביקש ממני חבר אחר, שאשמיע בוועידתכם דברים אחדים, ואני אמרתי, בפירוש: לא!

מדוע? הלא עשיתי צעדים אחדים למען אחדות המפלגה; איני אומר, צעדים חשובים, אבל פעלתי במקצת, כמיעוט כוחי, כאחד מרבים, הרואה להבות הפורצות מקומת הקרקע של בית, שבני-אדם מתגוררים בקומותיו העליונות, הוריהו רץ יחד עם הרבים, עם שאר המצילים, ונושא דלי-מיים, לכבות את השריפה, כיוון שמכבי-האש הרשמיים מתמהמהים משום-מה.

לא רק אני ראיתי בפילוג דליקה, מפולת, נזק עצום למדינת ישראל, ולמעמד הפועלים בה, התמוטטות גשר, אחד הגשרים הנאמנים, בין שני עמי המדינה לבין-עצמם, ובין שניהם ביחד לבין הארצות השכנות; גם בני-אדם הרחוקים הרבה יותר מן המפלגה הקומוניסטית סברו כן.

אבל להצהיר הצהרת אמונים לדיעה זו או לדיעה זו, בין לגבי כלל הדיעה, ובין לגבי פרטיה, סירבתי, כי לא יכולתי לעשות זאת במצפון שלם. אינני חבר מפלגה, אי-אפשר לחייב אותי — יש לי פנאי, אמרתי, לדון את אלה ואת אלה, לא לפי דיבוריהם, אלא לפי מעשיהם. כדברי רבי עקיבא בן מהללאל:

„מעשיך יקרבוך מעשיך ירחקוך“.

גם אחרי שקראתי במאמר ראשי ב„קול העם“ ב-4.8.65

את דברי הנאצה, והגידופים, עמדתי בסירובי; ראיתי בע' 4 של אותו גיליון הודעה על פתיחת ועידה זו הערב באולם „מוגרבי“. ובכן, אמרתי, אולי לא פסה עוד כל תקווה. אמנם השתתפתי כאורח בליל 4.8.65 בפתיחת הוועידה היריבה, ולמחרת בהמשכה, והנה אין שם אף ערבי אחד על הבמה. מובן, ידעתי את משמעותה של המגרעת הזאת. אבל עדיין עמדתי בסירובי. אמרתי: אולי יתרחש הנס, ויודעזעו צירי הוועידה ממראה-עיניהם, ויעשו את הצעדים הדרושים כדי לאחות את הקרע. אפשר היתה זאת תמימות, אבל כן היה „מוטב לי“, כמאמר אותו עקביא, „להיקרא שוטה כל ימי חיי“, ולא לעשות דבר שאין לבי שלם עמו.

אמש שמעתי, כי נסגר אולם „מוגרבי“ בפני ועידה זו, עלידי בעל-האולם ובסיועו הפאסיבי של הח' שמואל מיקוניס, ומי יודע, אם לא בסיועם האקטיבי של בריות שפלוח, שניחא להם בהוספת רעל במחנה הקומוניסטי, אשר אתמול היה עדיין מאוחד. הבוקר פתחתי את „קול העם“ וראיתי, כי אין בו שום זכר לקיומה של ועידה זו. בין ב„מוגרבי“ ובין ב„אילת“.

משמע, מבקש מי שמבקש, לסתום את פי החברים הללו, להוציא מתחת רגליהם את הבמה, כדי שלא יוכלו להשמיע באוזני שני עמי המדינה את דיעותיהם, עקרונותיהם, כדי שלא יוכלו להשיב על קצף דברי הנאצה, שנשפכו בשפע ובחימה רותחת, מפי בעל המאמר הראשי, מפי אל נקמות שכינה את רוב חברי המפלגה בשם רמאים, פלגנים, אוזורפטורים, ניהיליסטים, נאציונאליסטים וכו'. משמע מבקשים לנדות את החברים הללו, בטרם יוכלו הציבור לשמוע את תשובתם האותנטית.

אז החלטתי לבוא הנה ולהשמיע את הדברים הללו. לולא עשיתי כן, הייתי עושה שקר בנפשי. לחברים ולידידים מתמול ומשלשום שעשו את המעשה הנלוו הזה אני אומר: לא תהיה תפארתכם על הדרך שאתם הולכים בה! בטרם תצאו „לאחות את הקרע ההיסטורי בין התנועה הקומוניסטית לבין האגף הסוציאלי-דמוקראטי במעמד

הפועלים" בקנה מידה עולמי, היה עליכם לאחות את הקרע הזה, בעולמנו הקטן, או לא לחלל אותו. תחת זאת ייחסתם לעצמכם את כל החיובי שפעלו מעולם הקומוניסטים במדינת ישראל, גם את הנאמנות למעמד הפועלים הבינלאומי, גם את הידידות עם ברית-המועצות, גם את טיפוח האחוה היהודית-ערבית, וממילא מובן, את הפאטריוטיזם הישראלי, ולא הותרתם לחברים שבנו את האחוה הזאת, את הידידות הזאת, במסירות ובקורבנות, לא הותרתם, אלא את הנאציונאליזם ואת הניהיליזם.

היזהרו! פן יאמר: כל הפוסל, במומו פוסל!

אבל את פי האחוה היהודית-ערבית, שהיא יסוד מוסד לכל המידות החיוביות של קומוניסט במדינת ישראל, אי אפשר לסתום. גם במחנות השבויים של המלך פארוק לא יכלו לסתום את פי הקומוניסטים הערביים. זיכרו את אלה, שהפיצו כרוזים נגד המלחמה התוקפנית, למען השלום בין ישראל ובין ארצות ערב בקרב הצבאות הערביים, בעצם ימי הקרבות! האותם תרצו ללמד, סולידאריות בינלאומית, מעמדית, מהי? האותם תרצו ללמד, פאטריוטיזם, מהו? לא נופלים הקומוניסטים הערביים הללו בגבורתם ובמסירותם למולדת זו, המשותפת לשני העמים, מן הגיבורים שלחמו עם הנשק ביד.

מובטחני, שבועידה זו לא יישמעו דברי נאצה וגידופים כנגד הוועידה שנערכה ב"מוגרבי". מובטחני, שתשובה תהיה שקולה ומכובדת.

זיכרו, כי שם ישבו רבים מחבריכם מאתמול, שישובו ויהיו חבריכם מחר. רק מועטים ייצאו ויברחו דרך הפירצה שפרצו נואמים אחדים.

תקום ותיבנה מפלגה קומוניסטית אחת ומאוחדת, הלוחמת למען מדינה בת-חורין, משגשגת בקרב משפחת העמים, למען זכויותיהם של שני העמים, ותהיה מעוז לאחוה, לשלום, לשחרור העמלים.

זאת ברכתי.

ברכת הוועד המרכזי של ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי

שהובאה ע"י חבר מזכירות בנק"י, בנימין גונן

הוועד המרכזי של ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי
מברך את המפלגה הקומוניסטית הישראלית ואת הוועד
המרכזי שלה, אשר בתקופה הקשה שעברה עלינו שמר על
האחדות היהודית-ערבית, שהינה בבת-עינה של תנועתנו, על
האינטרנאציונאליזם הפרולטארי ועל הנאמנות למולדת
המשותפת לשני העמים.

הדרך בה עברה תנועת הנוער הקומוניסטי היתה זרועה
מאבקים של הנוער בישראל למען תקוות החיים שלו, שהם
השלום הישראלי-ערבי, אחוות-העמים והגנה על ענייני הנוער
העובד והלומד. מן המפלגה למדנו לחתור ללא-הססנות
ואכזבה לשיתוף-פעולה עם כל נער ונערה בישראל ועם כל
הנהגה של תנועת נוער למען העניינים החיוניים לנו.

מאז הימים הראשונים של המאבק להקמת מדינת
ישראל עצמאית ולמען זכותו של העם הערבי הא"י להגדרה
עצמית, עמדו חברינו היהודיים והערביים שכם אל שכם
במאבק נגד האימפריאליזם והמנהיגים הריאקציוניים היהודיים
והערביים. מאז ועד היום לא נלאינו מלהסביר ולשכנע
בצידקת מטרות התנועה החרוטות בתקנון בנק"י והן: השכנת
שלום בעולם ושלום בין ישראל לשכנותיה, הגנת עצמאות
המולדת ואחוות-עמים, דמוקראטיה ושוויון-זכויות לעם והנוער
הערבי בישראל, ידידות נצח עם עמי ברית-המועצות ושאר
ארצות הסוציאליזם.

בנק"י לוחמת למען שחרורו של הנוער הישראלי
ממצוקתו וסבלו, למען עבודה והשכלה, למען הבטחת עתיד
מאושר. בדרך זו מצאנו בני-ברית בקרב הנוער הישראלי,

עת נאבקנו להגשמת חוק החניכות, שכר שווה לנוער יהודי וערבי, הבטחת זכויות הנוער העובד, הורדת שכר הלימוד, במערכות על הדמוקראטיה בישראל, לפיתוח ללא נישול, לשחרורו של אורי דיוויס, ולאחרונה — בשיתוף רוב תנועות הנוער — נגד מינויו של פאולס כשגריר גרמניה המערבית בישראל.

המאבק לאחדות-פעולה של הנוער בישראל אינו נחלת חלק מחברי התנועה, או פרי התקופה האחרונה. מאז ימי קיומה של תנועת נוער קומוניסטית בארץ הזאת, מאז מרדכי מילמן, יעל גרזון ואלישה, נושאת התנועה ברמה את התפקיד הקשה, אך רב-הסיכויים, ללכד את צעירי ארצנו על העניינים החיוניים של עמם בכלל ועל המאבקים היומיומיים של הנוער בפרט.

לקראת מערכת הבחירות הקרובה תעמוד המשמרת הצעירה שלנו לצד המפלגה. אנו שואבים עידוד מההתרחשויות שחלו לאחרונה בארצנו, מהשינויים הראשונים בהלך הרוחות בקרב הנוער, דבר שישמש לנו מנוף לפעילות מוגברת של הנוער לא רק נגד אלא גם בעד — בעד שלום ישראל-ערבי, בעד אחוות-עמים, שוויון-זכויות וביטול הדיכוי הלאומי בישראל, בעד לימוד והשכלה לכלל הנוער בישראל, בעד העתיד הסוציאליסטי.

ברכת הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית של ברית-המועצות

לוועידה ה-15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית

הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית של ברית-המועצות שולח ברכה לבבית, ברכת-אחים לצירי הוועידה ה-15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית ולכל הקומוניסטים הישראליים. מודרכת על-ידי התורה המארכסיסטית-לנינית, מגינה המפלגה הקומוניסטית הישראלית על האינטרסים היסודיים של העמלים, מופיעה באורח עקבי בעד שוויון-זכויות לעם היהודי והערבי של ישראל. מאבקה של המפלגה הקומוניסטית למען אחדות מעמד הפועלים, למען חזית לאומית דמוקראטית, למען שינוי המדיניות הישראלית, בכיוון השלום ואי-התלות במעצמות האימפריאליסטיות, בעד ביצוע מדיניות המכוונת להשגת השלום בין ישראל והמדינות הערביות — הולם את האינטרסים של עמי ישראל.

ביוצאה מתוך האינטרסים של האינטרנאציונאליזם הפרולטארי, תורמת המפלגה הקומוניסטית הישראלית את תרומתה לעניין ביצור האחדות של התנועה הקומוניסטית הבינלאומית על יסודות המארכסיזם-לניניזם.

הקומוניסטים הסובייטיים מאחלים הצלחות לוועידה ה-15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית, מאחלים לקומוניסטים הישראליים הישגים חדשים במאבקם בעד האינטרסים החיוניים של עמלי ארצם.

הוועד המרכזי

של המפלגה הקומוניסטית

של ברית-המועצות

ברכת הוועידה ה-15 של המפלגה

הקומוניסטית הישראלית

למפלגה הקומוניסטית של ברית-המועצות

חברים יקרים!

צירי הוועידה ה-15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית, יהודים וערבים, קיבלו בהתלהבות ובה-כרת תודה את ברכת-האחים החמה והסולידארית של הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית של ברית-המועצות.

ועידתנו עברה בסימן של ליכוד ואחוזה של הקומוניסטים היהודיים והערביים בישראל על בסיס תורת המארכסיזם-לניניזם, על בסיס הפאטריוטיזם הישראלי והאינטרנאציונאליזם הפרולטארי, על בסיס המאבק למען האינטרסים היומיומיים וההיסטוריים של מעמד הפועלים והמוני העם.

נאמנים לפרוגרמה של מפלגתנו הקומוניסטית, נמשיך ביתר-שאת במאבק למען שינוי המדיניות הישראלית בכיוון השלום, אי-התלות באימפריאליזם, נייטרליות, שוויון-זכויות לאומי וקידמה סוציאלית, למען שלום בין ישראל והמדינות הערביות על יסוד כיבוד הזכויות הלאומיות של שני העמים, למען אחדות-פעולה של מעמד הפועלים, למען חזית לאומית-דמוקרטית.

ועידתנו הדפה סטיות של נאציונאליזם בורגני יהודי, המערערות על אחדותה האינטרנאציונאליסטית הפוליטית והארגונית של מפלגתנו. מפלגתנו מתייצבת במאבק למען אחדותה של

התנועה הקומוניסטית העולמית על יסוד סיכומי
ההתייעצויות של המפלגות הקומוניסטיות והפועליות
משנים 1957 ו-1960, וסיכומי התייעצות-מוסקבה
של 19 המפלגות הקומוניסטיות האחיות ממאוס
שנה זו.

צירי הוועידה ה-15 של המפלגה הקומוניסטית
הישראלית הביעו את ידידותם העמוקה לברית-
המועצות ולמפלגה הקומוניסטית של ברית-המועצות,
האבאנגארד של התנועה הקומוניסטית העולמית,
הלוחמת בעקביות לאחדותה של התנועה הקומו-
ניסטית העולמית על יסוד המארכסיזם-לניניזם
והאינטרנאציונאליזם הפרולטארי, מעוז המאבק
לשלום, עצמאות העמים, דמוקרטיה וסוציאליזם.
תחי המפלגה הקומוניסטית של ברית-המועצות!
תחי הידידות בין עמי ישראל וברית-המועצות!

נשיאות הוועידה ה-15
של המפלגה הקומוניסטית הישראלית

ברכות המפלגות האחיות לוועידה

לוועידה ה-15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית
נתקבלו ברכות מאת הוועדים המרכזיים של המפלגות
הקומוניסטיות והפועליות הבאות:

המפלגה הקומוניסטית של ברית-המועצות
המפלגה הקומוניסטית הבולגרית
מפלגת האחדות הסוציאליסטית של גרמניה
מפלגת הפועלים הסוציאליסטית של הונגריה
מפלגת העבודה הווייטנאמית
ברית הקומוניסטים של יוגוסלביה
מפלגת העם המהפכנית של מונגוליה
מפלגת הפועלים הפולנית המאוחדת
המפלגה הקומוניסטית הצ'כוסלובקית
המפלגה המהפכנית הסוציאליסטית המאוחדת של קובה
המפלגה הקומוניסטית הרומנית
המפלגה הקומוניסטית האיטלקית
מפלגת טודה – איראן
המפלגה הקומוניסטית של צפון אירלנד
המפלגה הקומוניסטית של אקוואדור
המפלגה הקומוניסטית של ארגנטינה
המפלגה הקומוניסטית של ארצות-הברית
המפלגה הקומוניסטית של בריטניה
מפלגת הקונוונט העממי של גאנה
המפלגה הקומוניסטית של גוואדלופ
מפלגת העבודה של גוואטמאלה
המפלגה העממית הפרוגרסיבית של גויאנה הבריטית
המפלגה הקומוניסטית הגרמנית
המפלגה הקומוניסטית של דניה

מפלגת האחדות העממית של האיטי
המפלגה הקומוניסטית ההודית
המפלגה הקומוניסטית ההולנדית
המפלגה הקומוניסטית של ונצואלה
המפלגה הקומוניסטית היפאנית
המפלגה הקומוניסטית של מכסיקו
מפלגת הפועלים והאיכרים הסוציאליסטית של ניגריה
המפלגה הסוציאליסטית של ניקאראגואה
המפלגה הקומוניסטית הספרדית
המפלגה הקומוניסטית של פינלנד
המפלגה הקומוניסטית של צ'ילון
המפלגה הקומוניסטית של צ'ילה
המפלגה הקומוניסטית של קולומביה
המפלגה הקומוניסטית של קנדה
המפלגה הפרוגרסיבית של עמלי קפריסין – „אקל”
המפלגה הקומוניסטית של שבדיה
מפלגת העבודה של שווייץ
המפלגה הקומוניסטית של תורכיה

דו"חות הוועדות

דו"ח ועדת המנדאטים (קטעים)

נמסר על-ידי יו"ר הוועדה, דוד (עוזי) בורשטיין, ואושר פה אחד על-ידי הוועידה.

ועדת המנדאטים אישרה את הצירים הבאים:

1. צירים שנבחרו בסניפי המפלגה עד ה-24.7.1965 (לפני הפילוג), שמתוכם נוכחים בוועידתנו 175 צירים בדעה מכרעת, ו-12 צירים בדעה מייעצת.
 2. צירים שנבחרו לאחר ה-24.7.1965 — מספרם 39.
 3. ועדת המנדאטים מביאה לאישור את הצירים המומלצים על-ידי הוועד המרכזי היוצא, (חברי הוועד המרכזי, ועדת הביקורת המרכזית, מזכירות בנק"י ואחרים), כפי שהיה נהוג בכל הוועידות, רובם — 22 — משתתפים בוועידתנו. כל אלה צירים בדעה מכרעת.
- נוסף לכך אישרה הוועידה 25 צירים שנבחרו בדעה מייעצת.

הוותק המפלגתי של הצירים

1 שנה	במפלגה	1%	10—15 שנים	31%
1—5 שנים		12%	15—20 שנים	22%
5—10 שנים		15%	למעלה מ-20 שנים במפלגה	19%

השתתפות בוועידות קודמות של המפלגה

ב-5 ועידות ומעלה	5%	ב-2 ועידות	12%
ב-4 ועידות	10%	ב-1 ועידה	14%
ב-3 ועידות	12%	ל-47% מן הצירים זוהי ועידתם ה-1	

הרכב הצירים לפי המין

חברים	86%	חברות	14%
-------	-----	-------	-----

ההרכב המעמדי של הצירים

84%	שכירים
13%	עצמאיים (בעיר ובכפר)
3%	עקרות-בית
	הרכב השכירים
53%	פועלים שכירים
3%	פועלים חקלאיים שכירים
10%	אינטליגנציה עובדת
3%	עובדי המפלגה

השכלת הצירים

50%	עממית
39%	תיכונית
11%	גבוהה

גיל הצירים

5%	שנים	עד 25
10%	"	25—30
43%	"	30—40
27%	"	40—50
15%	שנים	מעל 50

דו"ח ועדת הערעורים

נמסר על-ידי יו"ר הוועדה, הח' פנינה פיינהויז, ואושר פה-אחד על-ידי הוועידה.

לוועידה הוגש ערעורם של 3 חברים מסניף רמלה, אשר הורדו מחברות למועמדות. ועדת הערעורים החליטה לקבל את הערעור וקבעה שאספת הבחירות ברמלה היתה חוקית, מאחר והשתתפו בה רוב החברים. ההחלטה על הורדת שלושת החברים למועמדות אינה תופסת ומנוגדת לתקנון, מאחר ונעשתה שלא בנוכחות החברים.

החלטות הוועידה ה־15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית

1. אישור ראשי־הפרקים והדו"ח של הוועד המרכזי
הוועידה ה־15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית מאשרת את ראשי־הפרקים, שהוגשו למפלגה על־ידי הוועד המרכזי לקראת הוועידה וכן את הדו"ח של הוועד המרכזי, אשר הוגש על־ידי החבר מאיר וילנר. הוועידה ה־15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית רואה בראשי־הפרקים ובדו"ח הוועד המרכזי קו מדריך לפעולתה של המפלגה.

2. אישור הדו"ח של ועדת הביקורת המרכזית
הוועידה ה־15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית מאשרת את דו"ח ועדת הביקורת המרכזית, אשר הוגש על־ידי החברה פנינה פיינהרין.

3. לשמירתה ולביצורה של האחדות היהודית־ערבית של המפלגה
★ הוועידה ה־15 של המפלגה הקומוניסטית רושמת לפניו בצער את עובדת הפעולה הפלגנית של מספר חברי הנהגה לשעבר של המפלגה, וביניהם המזכיר הכללי של המפלגה, אשר הביאה אותם להקמת מפלגה קומוניסטית יהודית, המהווה ביטוי לסטייה הלאומנית והאופורטוניסטית שלהם.

פעולה פלגנית זו באה אחרי שנה שלמה של חתירה ממושכת של מנהיגים אלה תחת המדיניות האינטרנאציונאליסטית והפאטריוטית של מפלגתנו, התקפה אשר איימה על האחדות היהודית־ערבית של המפלגה ושיתקה את הפעילות המפלגתית, דווקא כשנפתחו אופקים חדשים למאבק המעמדי והכללי דמוקראטי של מעמד הפועלים והמוני העם בעקבות ירידתו של בן־גוריון והחרפת המשבר של השלטון בישראל.

★ הוועידה ה־15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית מביעה את הערכתה לעמדתם של חברי הוועד המרכזי היוצא, אשר שמרו על האחדות היהודית־ערבית של מפלגתנו והדפו את ההתקפה על אחדות זו. הם נאבקו

נגד ההתארגנות הסיעתית הפנים-מפלגתית של המיעוט בוועד המרכזי ונאבקו לשמירת הנורמות הלניניות של ארגון המפלגה המבוסס על הצנטראליזם הדמוקראטי.

★ הוועידה ה-15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית מעריכה, כי ההתקפה הפלגנית על האחדות היהודית-ערבית של מפלגתנו, אשר מצאה ביטוי בהאשמת החברים היהודיים כאילו הם נגועים בניהיליזם לאומי, ובהאשמת החברים הערביים כאילו הם נגועים בנאציונאליזם ערבי — הינה התקפה נגד המדיניות האינטרנאציונאליסטית והתרכב היהודי-ערבי של מפלגתנו, התקפה הנובעת מסטייה, הרואה קיום ניגוד בין האינטרסים הלאומיים האמיתיים של היהודים והערבים.

★ הוועידה ה-15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית רואה בספקות, אשר הסוטים מעוררים לגבי הידידות ושיתוף-הפעולה בין התנועה הקומוניסטית העולמית, בין ברית-המועצות וארצות סוציאליסטיות אחרות לבין התנועה לשחרור הלאומי והסוציאלי באזורנו ובהכרחם כאילו תפקידם הוא הצלת טוהר התנועה הקומוניסטית העולמית מסכנת השוביניזם הערבי — סטייה מיסודות האינטרנאציונאליזם הפרולטארי שהם-הם הביטוי העליון לפאטריוטיזם של הקומוניסטים.

★ הוועידה ה-15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית מטילה על הוועד המרכזי החדש את התפקיד של ארגון פעולת הסברה רעיונית ופוליטית רחבה ויסודית בכדי להדוף את הסטיות הנ"ל, להחזיר את החברים אשר הולכו שולל על-ידי הסוטים, אל חיק מפלגתם הקומוניסטית ולבצר את העקרונות של האינטרנאציונאליזם הפרולטארי והאחדות היהודית-ערבית של מפלגתנו. זו הדרך להתגבר על הנזק מקיום מפלגה קומוניסטית יהודית בארצנו, לענין השלום הישראלי-ערבי, לענין המאבק לשינוי המדיניות הרשמית, לענין המאבק הכלל-דמוקראטי של המוני העם היהודיים והערביים. קיום מפלגה קומוניסטית יהודית בארצנו עלולה לגרום קשיים נוספים לתנועה הקומוניסטית הבינלאומית.

★ הוועידה ה-15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית קוראת לכל החברים שהוטעו, גם אם הם מחזיקים בדעה ב', לחזור לשורות המפלגה הקומוניסטית הישראלית.

חברים יקרים!

ביחד בנינו את האחדות היהודית-ערבית של מפלגתנו והתחייבנו בפני מעמד הפועלים לשמור על אחדות זו כעל בבת-עינינו. רק על-יסוד

אחדות זו תצליח מפלגתנו להתגבר על כל סטייה לאומנית, תצליח מפלגתנו להתגבר על נטיות סקטנטיות-אופורטוניסטיות, ותצליח לבצע את תפקידה ההיסטורי כלפי מעמד הפועלים, למען עניין השלום הישראלי-ערבי ולמען עניין הסוציאליזם.

✱ הוועידה ה־15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית קובעת, כי על הוועד המרכזי החדש להסיק את המסקנות הנכונות מהפילוג אשר חל, להרחיב את הדמוקרטיה הפנים-מפלגתית ולבצר את ההנהגה הקולקטיבית, על-יסוד שמירת העקרונות של הצנטראליזם הדמוקראטי.

כמו־כן על הוועד המרכזי החדש לפעול למען העלאת הרמה של החינוך הרעיוני-פוליטי של חברי המפלגה על יסודות האינטרנאציונאליזם הפרולטארי והפאטריוטיזם הישראלי, האחדות היהודית-ערבית של מפלגתנו, על יסודות שמירתה וביצורה של אחדות התנועה הקומוניסטית העולמית.

✱ הוועידה ה־15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית קובעת, כי תתייחס למפלגה החדשה אשר הפלגנים הקימוה לפי עמדותיה ומעשיה.

אנו קוראים לשמירת האחדות של הארגונים הדמוקראטיים הקיימים, ובראש-וראשונה של תנועת הידידות ישראל-ברית-המועצות.

תחי האחדות היהודית-ערבית של המפלגה הקומוניסטית הישראלית!
תחי האחדות של התנועה הקומוניסטית הבינלאומית!

4. מחאה נגד בואו של פאולס

הוועידה ה־15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית מביעה את מחאתה הנמרצת נגד בואו של קצין הוורמאכט הנאצי פאולס, כשגריר גרמניה המערבית בישראל.

קשרי ממשלות ישראל וגרמניה המערבית מטילים חרפה על עמנו וארצנו ומסכנים את בטחוננו הלאומי.

5. סולידאריות עם עם זייטנאם

הוועידה ה־15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית מביעה את מחאתה הנמרצת ואת זעמה נגד המלחמה אותה מנהלים התוקפנים האמריקאיים בווייטנאם.

הוועידה מביעה את מלוא סולידאריותה עם מאבקו ההרואי של העם בווייטנאם, הנלחם לשחרורו מעול התוקפנים האמריקאיים.

הננו מביעים את מלוא סולידאריותנו עם הרפובליקה הדמוקראטית של וייטנאם, עם מפלגת עמלי וייטנאם ועם חזית השחרור הלאומי הווייטנאמית. הננו תובעים את הוצאת הצבא האמריקאי ואת יתר הצבאות הפולשים מווייטנאם.

הקץ לתוקפנות האמריקאית בווייטנאם! נגן על השלום!

6. נגד גזל תוספת היוקר

הוועידה ה־15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית מוחה נגד החלטת הוועדה המרכזת של ההסתדרות, הנותנת יד למעבידים ולממשלה לגזול מהעובדים השכירים את תוספת היוקר המגיעה להם בעקבות ההתייקרות. הוועידה תובעת תשלום מלוא תוספת היוקר לעובדים השכירים, החל מיולי השנה.

7. מחאה נגד מעשי האכזריות של המשטרה

הוועידה ה־15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית מביעה את מחאתה הנמרצת על כך, שהמשטרה היכתה באכזריות את הפועלים ממפעלי מערכת הבטחון השובתים ופצעה כמה מהם.

8. נגד רדיפות הממשל הצבאי

הוועידה ה־15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית שולחת את ברכתה הסולידארית לחבר מחמוד דרוויש, עורך הירחון „אל ג'דיד“, אשר הועמד למשפט צבאי והושלך לכלא בעוון נסיעה ללא רשיון להרצאה ספרותית. הוועידה תובעת את שחרורו המיידי של הח' מ. דרוויש.

הוועידה מוחה נגד הצעד השרירותי מצד הממשל הצבאי שמנע מהחבר שפיק חורייה, חבר מועצת העיריה של שפרעם, מלבוא כציר לוועידתנו. תבוטלנה הרשימות השחורות! יבוטל הממשל הצבאי!

9. יבוטל „חוק לשון הרע“!

הוועידה ה־15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית מביעה את מחאתה נגד קבלתו של „חוק לשון הרע“ בכנסת. „חוק לשון הרע“ הוא חוק ריאקציוני ואנטי־דמוקראטי, המסכן את חופש העתונות. יחד עם כל הדמוקראטים בישראל קוראת הוועידה ה־15 של המפלגה

הקומוניסטית הישראלית להמשך והגברת המאבק הציבורי לביטול „חוק לשון הרע“.

10. קריאה להרחבת שורות המפלגה

הוועידה ה־15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית מברכת את עשרות חברי המפלגה החדשים אשר הודיעו על הצטרפותם למפלגה בימי קיום הוועידה.

הוועידה קוראת לאוהדים, לכל בעלי ההכרה מקרב העמלים השכירים, האינטליגנציה העובדת, הנער והנשים, להצטרף בשעה זו לשורות המפלגה הקומוניסטית הישראלית היהודית-ערבית, המגן הנאמן ביותר על ענייני העמלים, על השלום והאחוה היהודית-ערבית.

11. מגבית לביצור המפלגה הקומוניסטית לקראת מערכות הבחירות

הוועידה ה־15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית מחליטה לערוך מגבית בסך 75 אלף ל"י לביצור עבודתה של המפלגה ולמימון מערכת הבחירות של המפלגה הקומוניסטית לקראת הבחירות להסתדרות, לכנסת ולרשויות המקומיות.

הוועידה קוראת לכל חברי המפלגה ואוהדיה, לחברי ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי, לעמלים בעלי ההכרה המעמדית, לכל שוחרי השלום והדמוקרטיה, לתת יד למגבית המפלגה הקומוניסטית הישראלית, על מנת לבצר ולהרחיב את השפעתו של הכוח אשר חרט על דגלו את הרעיונות הנעלים של השלום, הדמוקרטיה, העצמאות הלאומית, אחוות-העמים והסוציאליזם; את הכוח המלכד רעיונית וארגונית קומוניסטים יהודים וערבים, הנאבקים במסירות-נפש למען לא תהיה עוד מלחמה בין ישראל ומדינות ערב, למען יהיה פתרון-שלום צודק של הבעייה הארץ-ישראלית והסכסוך הישראלי-ערבי, למען זכויות העמלים, למען העתיד הסוציאליסטי של ישראל.

אין לנו כל אמצעים אחרים זולת תרומות החברים והעמלים בעלי ההכרה. הזמן בצר והמלאכה מרובה. הבחירות להסתדרות מתפיימות ב־19 בספטמבר. הבחירות לכנסת ולרשויות המקומיות מתקיימות ב־2 בנובמבר. הבה נעביר את המגבית במהירות, במרץ, בהיקף רחב, בהתאם לצרכי המאבק הנעלה של מפלגתנו הקומוניסטית.

מדברי הסיכום של הח' מ. וילנר

חברים יקרים, צירי הוועידה, אוהדים וידידים,
עם התקרב הוועידה ה-15 של מפלגתנו לסיומה, חושבני שאבטא את רחשי לבם של כל צירי הוועידה, של כל חברי המפלגה, אם אגיד שזוהי ועידה חשובה, על רמה גבוהה, — הייתי אומר, ועידה מצפונית. הוועידה הוכיחה, כי מפלגתנו, המפלגה הקומוניסטית הישראלית, חיה, קיימת, תוססת, ולמרות כל הקשיים מוכנה להיאבק ביתר-שאת למען האינטרסים של עמלי ישראל, למען האינטרסים החיוניים של שני העמים — היהודי והערבי.

הוועידה הוכיחה לעמלי ישראל, כי היתה זו ועידה של המונים, בתנאים של ישראל, של המוני קומוניסטים יהודים וערבים, הפועלים יחד באחוזה, בכל לב, למטרה מהפכנית אחת. זהו העיקר. זהו סימן-ההיכר החשוב ביותר של המפלגה הקומוניסטית הישראלית. בלי זאת אינה יכולה להיות קומוניסטית ואינה יכולה להיות ישראלית.

רק שוביניסטים יכולים לראות כמגרעת ישיבתם המשותפת של יהודים וערבים במפלגה אחת. מפלגה קומוניסטית בתנאי ישראל ללא חברים ערביים — כמוה כרבי עם צלב גדול על חזהו. היה לכולנו העונג והשמחה לשמוע את דברי הברכה של הידיד והחבר לרעיון, הסופר מרדכי אבי-שואל, מאישיותו ומהופעתו הקרינו הרעיון, היושר, אי-הכניעה ללחץ והגישה המהפכנית.

יש לנו חברים מצויינים. קשה לתאר את המסירות המהפכנית, עומק ההכרה הפוליטית וכוח הרצון מצד חברי המפלגה, אשר הודות להם, יכלה להתקיים בהצלחה כזאת ועידתנו ה-15.

הברכה של ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי, שהושמעה בוועידה מוכיחה, כי יש לנו נוער בעל רצון עז ונאמן לרעיונות תנועתנו. אין להתעלם מהקשיים העצומים שלפנינו. המשא המוטל על שכמנו הוא כבד ביותר, אך אינו כבד מנשוא. עלינו לראות נכוחה את אשר לפנינו: קשיים אין-ספור שעוד לא התנסינו בהם. הבורגנות וגרורותיה

בתנועת הפועלים, יילחמו בנו מלחמת חורמה, אך אין לי ספק, כי לא יוכלו לנו.

אנו עומדים עם כיסים ריקים... להם, ליריבינו, כיסים מלאים, אך הם משלים עצמם אם חושבים, כי יוכלו לחסלנו. נהפוך הוא, אנו בעלי האוצר שאין להם: לנו דגל המארכסיות-לניניזם, לנו קאדר מפלגתי מסור בלב ונפש לקומוניזם, לעם העובד. חברינו ורבים מאוהדינו מסוגלים לעשות למעלה מכותותיהם. האדם-החבר הוא אשר יקבע ולא תשואות הריאקציה. נשמור על הנורמות הלניניות בהנהגת ובחיי המפלגה ונוכל לכל הקשיים.

בסיום הדין-יחשבון של הוועד-המרכזי לוועידה נאמר, כי לאחר שהתגברנו על האופורטוניזם ועל הנאציונאליזם-השוביניזם היהודי במפלגה, עלולה להופיע סכנה של סטיות כיתחיות ונאציונאליסטיות ערביות. ואם יופיעו — נצטרך להיאבק בהן.

מה מוכיחים דיוני הוועידה? הם מוכיחים, כי לא היתה אף הופעה אחת שיישמע בה צליל נאציונאליסטי ערבי. לעומת זאת אין להגיד שלא נשמעו צלילים כיתחיים, אם-כי היו אלה מקרים בודדים ביותר. עלינו להיאבק בתופעות הללו בדרך של שכנוע פוליטי וחינוך רעיוני יסודי. מדיניותנו היא באינטרסים הלאומיים, הן של עם ישראל והן של העמים הערביים, באינטרס השלום והמאבק האנטי-אימפריאליסטי. במיוחד עלינו להדגיש בהסברתנו בקרב העמלים היהודיים, כי תביעתנו להכיר בזכויות הלאומיות של העם הערבי הא"י אינה רק לטובת האינטרס של העם הערבי, אינה חובה אינטרנאציונאליסטית בלבד. תביעתנו זו היא באינטרס העם היהודי, באינטרס הלאומי של עם ישראל, באינטרס בטחונה של מדינת ישראל לא פחות מאשר באינטרס העם הערבי. זוהי הדרך להכרה בישראל מצד מדינות ערב. עם ישראל מעוניין בשלום וזוהי הדרך לשלום.

היום קראתי את „קול-העם" וללא-הפרזה אומר: אף עתון ואף מפלגה לא אמרו על מפלגתנו את מה שאמר מיקונים בוועידת הפלגנים: „דעה א' קיצונית אפילו בשביל קאהיר"...

זאת ועוד:

„מספיק היה שהדמות הקומית של אחמד שוקיירי תחקבל ע"י פקין, כדי שקבוצת וילנר-טובי-חביבי יורידו את הטון כלפי המנהיגים הסיניים".
דברים כאלה לא הושמעו נגד מק"י זה 20 שנה. אין זה ויכוח פוליטי.

אין זו רמה תרבותית. כך לא מדבר מנהיג פועלים. בתנועת הפועלים יש שם לדיבורים כאלה!

עלינו לגשת גם לשאלה הלאומית באמת-מידה מעמדית, פרולטארית וחלילה לנו לעסוק רק בשאלה הלאומית, עם כל חשיבותה הרבה בתנאים שלנו. השלטון בישראל והמונופולים פוגעים במעמד הפועלים, בהתיישבות העובדת, בפלחים, באינטליגנציה, בשכבות הביניים. עלינו להתייבב במאבק להגנת האינטרסים של כל השכבות הללו ולליכוד מאכסימום כוחות במערכות המעמדיות והכלל-דמוקראטיות.

תרשו לי בשם הוועידה וכל חברי המפלגה להביע את תודתנו למפלגה הקומוניסטית של ברית-המועצות, לכל המפלגות הקומוניסטיות והפועליות שבירכו את ועידתנו. המפלגה הקומוניסטית הישראלית תהדק יותר ויותר את יחסי הידידות עם המפלגה הקומוניסטית של ברית-המועצות ועם כל המפלגות האחיות.

מפלגתנו רואה את עיקר מאבקה במערכת הבחירות הקרבה נגד גח"ל ורפ"י הקיצוניים. "המערך" (מפא"י-אחה"ע) מצדו אינו תשובה לגח"ל ולרפ"י, משום שהוא ממשיך במדיניות הישנה, במדיניות הנוגדת את האינטרסים של שני העמים, את האינטרסים של ישראל.

הננו קוראים לכל חברי המפלגה ולאזהדים להתגייס למערכת הבחירות למען הצלחת רשימת מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית היהודית-ערבית בבחירות להסתדרות, לכנסת ולרשויות המקומיות.

כמה מלים על הדמוקראטיה הפנים-מפלגתית. יש להקשיב קשב רב למה שחברים אומרים. קיימת תרעומת על כי לא שיתפו בעבר את החברים בכל הבעיות, על כי לא ידעו מה מתרחש בוועד המרכזי, על כי מביאים לפניהם דברים גמורים. יש מקום לביקורת זאת. ניסינו בכל כוחנו להציל את אחדות המפלגה. הקבוצה הפלגנית שהיתה במיעוט הפרה בגסות הן את הדמוקראטיה והן את הצנטראליזם במפלגה, ניצלה לרעה את שאיפתנו הכנה למנוע את הפילוג. עלינו עוד לסכם את כל גורמי הפילוג. אך ברור, כי לשמור על הנורמות המפלגתיות, על הדמוקראטיה, על המשמעת, על עקרונות הצנטראליזם הדמוקראטי — הם תנאי-בל-יעבור לביצור המפלגה ולכושר מאבקה. הגנה על הטוהר הרעיוני, על אחדות-הפעולה, על רוח ריעות וחברות, חופש ויכוח וחובת הביצוע האחיד — אלה הם מסימני ההיכר של מפלגה קומוניסטית, לנינית.

אין לי ספק, כי הוועידה ה-15 העלתה את מפלגתנו על פסים בריאים

ובטוחים. נפעל כאיש אחד לחיוקה ולביצורה של המפלגה, להרחבת שורותיה והשפעתה על הפועלים והמוני העם בישראל. סימן טוב הוא שבימי הוועידה הצטרפו למפלגה עשרות חברים חדשים.

תחי המפלגה הקומוניסטית הישראלית היהודית-ערבית!
תחי האחוה היהודית-ערבית במאבק נגד האויב האימפריאליסטי המשותף ועושי דברו!

יחי המארכסיזם-לניניזם!

יחי האינטרנאציונאליזם הפרולטארי!

יחי המאבק לישראל חדשה, שוחרת-שלום, עצמאית באמת,
דמוקראטית, בית ומולדת לעם העובד!
יחי השלום! יחי הקומוניזם!

בחירת המוסדות המרכזיים של המפלגה

הוועד המרכזי

הוועידה ה־15 בחרה 19 חברים ו־5 מועמדים לוועד המרכזי החדש:

חברי הוועד המרכזי

1. אירגה יהושע	11. כורי פואד
2. אל־קאסם סלים	12. כאמיס סליבה
3. ארליך וולף	13. כרכבי זאהי
4. בורשטיין דוד (עוזי)	14. לבנבראון אברהם
5. גונן בנימין	15. מוסא ג'מאל
6. ג'רג'ורה מונעם	16. עירם צילה
7. וילנר מאיר	17. פיינהויז פנינה
8. חביבי אמיל	18. קוג'מן יעקב
9. חנין דוד (סשה)	19. תומא אמיל
10. טובי תופיק	

המועמדים

1. אבו־ראס עותמן	4. מלמד אלברט
2. זיסר משה	5. קלינגר אטל
3. כורי רמזי	

ועדת הביקורת המרכזית

1. אירגו מרדכי	4. נקארה חנא
2. לוביץ רות	5. צוקרמן מרדכי
3. לברכט הנס	

ביום ה־13 באוגוסט 1965, התקיים המושב הראשון של ועדת הביקורת המרכזית, אשר בחר בחברה רות לוביץ כיושבת־ראש ועדת הביקורת המרכזית.

מוסדות הוועד המרכזי

בימים 13—14 באוגוסט 1965, התקיים המושב הראשון של הוועד המרכזי, אשר קבע ובחר את מוסדות הוועד המרכזי. הוועד המרכזי החליט לבחור בלשכה פוליטית ובמזכירות הוועד המרכזי. המרכזים של שני מוסדות אלה ייקראו: מזכיר הלשכה הפוליטית ומזכיר מזכירות הוועד המרכזי.

הלשכה הפוליטית

ללשכה הפוליטית נבחרו החברים:

ארליך וולף	חינין דוד (סשה)
בורשטיין דוד (עוזי)	טובי תופיק
וילנר מאיר	כאמיס סליבה
חביבי אמיל	

כמזכיר הלשכה הפוליטית נבחר החבר מאיר וילנר. בהתאם לתקנון המפלגה רשאית יו"ר ועדת הביקורת המרכזית, החברה רות לוביץ, להשתתף בישיבות הלשכה הפוליטית.

מזכירות הוועד המרכזי

למזכירות הוועד המרכזי נבחרו החברים (*):

אירגה יהושע	טובי תופיק
וילנר מאיר	כרכבי זאהי
חינין דוד (סשה)	

כמזכיר מזכירות הוועד המרכזי נבחר החבר תופיק טובי.

(*) המושב ה-18 של הוועד המרכזי, שהתקיים ב-19.10.1967—21.10.1967, בחר בשני חברים נוספים למזכירות הוועד המרכזי, הח"ח בורשטיין דוד (עוזי) וכורי פואד ז"ל, אשר נפטר ביום ה-6 במארס 1968. המושב ה-20 של הוועד המרכזי, שהתקיים ב-11 באפריל 1968, בחר בח' זאליס אליקאסם כחבר מזכירות הוועד המרכזי.

ה ת ו כ ן :

5— 6	1. הקדמה
7— 10	2. מהלך הוועידה
11— 20	3. דברי הפתיחה
21— 77	4. דין וחשבון הוועד המרכזי
21— 24	1. התמורות בזירה הבינלאומית
	2. משבר השלטון והמדיניות הישראלית הרשמית
24— 42	3. המאבק למדיניות של שלום, אי-תלות ונייטרליות
42— 53	3. שני קווים לגבי הבעיה הא"י והסכסוך הישראלי-ערבי
53— 58	4. הפרוגרמה
	5. המפלגה הקומוניסטית הישראלית והתנועה
59— 61	הקומוניסטית העולמית
61— 66	6. המפלגה בין ועידה לוועידה
67— 77	7. המצב במפלגה
	5. דין וחשבון ועדת הביקורת המרכזית
78— 87	פ. פיינהויז
88— 95	6. הצעות לשינויים בתקנון המפלגה
96—122	7. מתוך הוויכוח הכללי
96—114	על מה הוויכוח
115—119	האלטרנטיבה שלנו
119—122	נצא מוועידתנו באחדות, באומץ ובאמונה
123—125	8. ברכת הסופר מרדכי אבי-שאו
	9. ברכת הוועד המרכזי של ברית הנוער הקומוניסטי
126—127	הישראלי
	10. ברכת הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית
128	של ברית-המועצות
	11. ברכת הוועידה ה-15 למפלגה הקומוניסטית
129—130	של ברית-המועצות
131—132	12. רשימת הברכות מהמפלגות האחיות
133—134	13. דין וחשבון ועדת המנדאטים
134	14. דין וחשבון ועדת הערעורים
135—139	15. החלטות הוועידה
140—143	16. מדברי הסיכום
144—145	17. בחירת המוסדות המרכזיים של המפלגה